

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Mishnayot

‘im perushe ... Rabenu ‘Ovadyah mi-Berçinorah ve-Tosfot Yom Tōv ...
Ve-elū nitosfu ... kol ḥilufe girsa’ot, mar’eh meqomot ba-Rambam u-ve-Ṭur
ve-Sh.‘A ... u-mar’eh meqomot ba-Shas

Seder Mo‘ed

**Berçinorah, ‘Ovadyah ben-Avraham mi-
Dihrenfurt, 543 [1782 oder 1783]**

מילקש תכסמ

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11110

פרק א השקלים

העובר על הפקודים וכו' רמב"ם ועל הכלאים מה
שכתב הר"ב דכל תרי מילי דכל חד לחודיה שרי ונאסרו על ידי
תערובות לא שייך בכו בטול
וכך מלאתי בתוספות פרק
ט' דגדה דף ס"א ותמיה לי
והרי בשר בחלב דכל חד
לחודיה שרי והוא בנותן טעם
כדתנן בגמרא פ"ח דחובין ועוד
תימה דמשה שלימה היא
בריש פרק ח' דכלאים
[דכלאי] זרעים אסורים
מלוחע ומלקיים ומותרין
באכילה ומלאתי בפרק ד' דב"ב
שכתב הרשב"ם לאסור בהנאה
כלאי זרעים ולחו התוספות את דבריו ומרק כל הבשר
בגמרא דף קט"ו דילפינן דכלאי זרעים מותרין באכילה
מזהמה דהיולא מזהמה מותר מדאיטריך לאסור כלאים
לגביה ש"מ להדידו שרי אף שדך כן וברוך ה' שראתי
קושיי דמבשר בחלב בתוספת פרק אחרון דעכו"ם ותראה
דשאני בשר בחלב דגלי קרא בהדיא דבטל כדאמרין התם
דרך ביטול אסרה תורה ע"כ וכו' כמו שפירש הר"ן דרך ביטול
דאיכא נתינת טעם ע"כ ואכתי קשיא לי דנילף מבשר בחלב
ואיכא לי דליכא לניילף משום חדוש הוא ללא נאסר בשר
בחלב אלא דיקא במבשול ולא בכבוש וכי הא דכתב הרא"ש
בפרק דעכו"ם בההוא עכברא דנפל לגו כתיבא וכו'
בבב"ש עשר בו קורין את המגלה בכרכין פירש הר"ב
אידי וכו' כלומר להכי לא תני דבארבעה עשר
בו קורין שאר עיירות וכן כתבו התוספות בפרק קמא דמ"ק
דף ו' משום הכי לא הוצרך לפרש לעיל בכלאים דתני אידי
דשקלים דולתא דפשיטא הוא אבל הכא דתני דין דמגילה
היא דהוה לי לזאתי נמי דבארבעה עשר בו קורין גם כן
משום הכי הוצרך לפרש דאידי וכו' ועושים כל זכי
רבים פירש הר"ב כגון דיני ממונות בו בירושלמי וכתב
הרמב"ם ורמב"ם כי כל מה שהיה מאלו הדברים תלוי ומסוגר
ולא נחטפו בו שמורזין וממהרין להשלימו ולהגיעו לתכליתו
תמצי חדש אדר עד כאן דודאי מי שהיה זריו והקדים
לעשות דנטכר והרי הוא משוכח אלא הכי נמי שהוא תלוי וכו'
ובפרק ד' מהלכות סוטה כתב בחמשה עשר באלה נפנין בית
דן על זרכי הרבים ובדקים על הראויה לכתות ולהסקותיה
ועל הראויה לקח לה ולהוציאה בלא כתובה ובכל זמן משקין
את הטיטובכתב הב"מ דמשמע ליה דהא דקאמר ומשקין את
הקוטה דהיינו לומר בדוקים על הראויה לשתות וכו' דאלו להסקותה לא
יוסו היו משקין אותה וזה שאמר ובכל זמן משקין את הסוטה עד כאן אבל ילכטו שבפירושי אין נראה כן אלא לזרזי בלבד
ועל ההשקאה עליה נמי וטעמא מסתבר הואיל ובהך זימנא מתעסקים בלאו הכי בתקון רחובות ועיון הקברות ושאר דברים
שי"ם זרכי רבים הילכך נפנין גם כן לפניות כל זרכי רבים הללו ו"ל הרמב"ם בריש פרק ח' מה ערכין בט"ו באלה בית דין
נפנין לחפש ובדוק על זרכי צבור וענ עיני הקדשות וכו' וגו' וכו' כל העם עפוד ליתן תרומת השקלים לחזק את
בית אהינו :

א תלוי
ב ט' מ"ק

פרק א באחר

באלה משמעין על השקלים ב"ד
שולחים בכל ערי ישראל ומכריזין
שיביאו שהלין לפי שבאחד בנימין נרדף להביא קרבנות
צבור מת זומה חדשה דכתיב (במדבר כ"ח) ואת עלת חדש
בחדשו לחדשי השנה חדש
ובהא קרבן מת זומה חדשה
וילפינן חדשי השנה דהכא
מראשון הוא לכם לחדשי
השנה (שמות י"ב) הילכך
מקדמין שלשים יום דהיינו
מאז באלה להכריז שיביאו
שקל הם ועל הכלאים ומכריזין
שימטנו הרע האחר עד שלא
ישאר בו רובע קב לסאה
כדתנן בפ"ב דכלאים כל סאה
שיש בו רובע קב ממין אחר ימטע
ורבותיו פירשו דלאחר שגדלו הרעים אפילו אחד בחלף
צריך לעקור הכל דכל תרי מילי דכל חד לחודיה שרי
ונאסרו על ידי תערובות לא שייך בכו בטול דדוקא בשמין
אחר מעורב בשעת הרע אין צריך כי אם למוטע דמדאורייתא
חד כפרי בטיל ולא מקרי זרע כלאים אלא מפני מראית
העין בעלמא צריך למוטע אבל לאחר שגדלו לא שייך בכו
בטול וצריך לעקור את הכל ולא ישייר אלא אחד מהמינים :
בחמשה עשר בו קורין את המגלה בכרכין המוקפין חומה
מימות יהושע בן נון אידי דבני למתני דבחמשה עשר באלה
שלחנות יושבין במדינה תני נמי כל מה שהיו עושין בו ביום :
ומתקנים את הדרכים ואת הרחובות והשווקים שנתקלקלו
בשמים בימות החורף מתקנים אותם בשביל עולי רגלים
ואית דמפרשי בשביל הרועים המוכים נפש בשגגה שוכלו
לנוס מפני גואל הדם דכתיב (דברים י"ט) תבין לך הדרך :
ואת מקואות המים אם נתרבה בהן טיט מקין אותן ואם
נחסר שיטורן ממשכין להן מים שאובים ומשלימין אותן
לכשיעור אם היה שם רוב הרבעים סאה מן הכשר ועושים
כל זרכי רבים כגון דיני ממונות ודיני נפשות ודיני מכות
ופדיית ערכים וחרמים והקדשות והשקאת סוטה ושריפת
פרה ורציפת עבד עברי ושהרת פגורע ושולחין לפתוח
בזרות של מים מכונסים כדי שיהיו מנויין לעם לשתות מהן
בימות החמה דכל הנך זרכי רבים נהו ומליעין את
הקברות של איהוילי עליהם הכהנים ועושים טהרות
והציון הוא שממחים סיד ושוככים אותו סביב הקבר
ובימות הגשמים היה הסיד נמוח וצריך לחזור ולציינו :
ויולאים

מסכת שקלים

פרק א באחר

באלה משמעין על
השקלים ועל
הכלאים במ"ו בו קורין את המגילה
בכרכין ומתקנין את הדרכים ואת
הרחובות ואת מקואות המים ועושין
כל צרכי הרבים ומציינין את הקברות
ויוצאים

באלה משמעין על השקלים ב"ד
שולחים בכל ערי ישראל ומכריזין
שיביאו שהלין לפי שבאחד בנימין נרדף להביא קרבנות
צבור מת זומה חדשה דכתיב (במדבר כ"ח) ואת עלת חדש
בחדשו לחדשי השנה חדש
ובהא קרבן מת זומה חדשה
וילפינן חדשי השנה דהכא
מראשון הוא לכם לחדשי
השנה (שמות י"ב) הילכך
מקדמין שלשים יום דהיינו
מאז באלה להכריז שיביאו
שקל הם ועל הכלאים ומכריזין
שימטנו הרע האחר עד שלא
ישאר בו רובע קב לסאה
כדתנן בפ"ב דכלאים כל סאה
שיש בו רובע קב ממין אחר ימטע
ורבותיו פירשו דלאחר שגדלו הרעים אפילו אחד בחלף
צריך לעקור הכל דכל תרי מילי דכל חד לחודיה שרי
ונאסרו על ידי תערובות לא שייך בכו בטול דדוקא בשמין
אחר מעורב בשעת הרע אין צריך כי אם למוטע דמדאורייתא
חד כפרי בטיל ולא מקרי זרע כלאים אלא מפני מראית
העין בעלמא צריך למוטע אבל לאחר שגדלו לא שייך בכו
בטול וצריך לעקור את הכל ולא ישייר אלא אחד מהמינים :
בחמשה עשר בו קורין את המגלה בכרכין המוקפין חומה
מימות יהושע בן נון אידי דבני למתני דבחמשה עשר באלה
שלחנות יושבין במדינה תני נמי כל מה שהיו עושין בו ביום :
ומתקנים את הדרכים ואת הרחובות והשווקים שנתקלקלו
בשמים בימות החורף מתקנים אותם בשביל עולי רגלים
ואית דמפרשי בשביל הרועים המוכים נפש בשגגה שוכלו
לנוס מפני גואל הדם דכתיב (דברים י"ט) תבין לך הדרך :
ואת מקואות המים אם נתרבה בהן טיט מקין אותן ואם
נחסר שיטורן ממשכין להן מים שאובים ומשלימין אותן
לכשיעור אם היה שם רוב הרבעים סאה מן הכשר ועושים
כל זרכי רבים כגון דיני ממונות ודיני נפשות ודיני מכות
ופדיית ערכים וחרמים והקדשות והשקאת סוטה ושריפת
פרה ורציפת עבד עברי ושהרת פגורע ושולחין לפתוח
בזרות של מים מכונסים כדי שיהיו מנויין לעם לשתות מהן
בימות החמה דכל הנך זרכי רבים נהו ומליעין את
הקברות של איהוילי עליהם הכהנים ועושים טהרות
והציון הוא שממחים סיד ושוככים אותו סביב הקבר
ובימות הגשמים היה הסיד נמוח וצריך לחזור ולציינו :
ויולאים

היו מאחרים אותה עד חמשה עשר באלה אלא בכל
אבל ילכטו שבפירושי אין נראה כן אלא לזרזי בלבד
ועל ההשקאה עליה נמי וטעמא מסתבר הואיל ובהך זימנא מתעסקים בלאו הכי בתקון רחובות ועיון הקברות ושאר דברים
שי"ם זרכי רבים הילכך נפנין גם כן לפניות כל זרכי רבים הללו ו"ל הרמב"ם בריש פרק ח' מה ערכין בט"ו באלה בית דין
נפנין לחפש ובדוק על זרכי צבור וענ עיני הקדשות וכו' וגו' וכו' כל העם עפוד ליתן תרומת השקלים לחזק את
בית אהינו :

ויוצאים שלוחי בית דין אף על הכלאים * ואף על פי שכבר הכריזו עליהם באחד באחד לא היו סומכים על ההכרזה דשמה לא עקרו בעלים והיו הם ואלים ועוקרים אותם : ב היו עוקרים ומשליכים לפניהם * לפני בעלי השדו' כדי שיתצייסו והיו בעלי שדו' שמחים שמכשו'

ויוצאין אף על הכלאים * האף אף קאי ארושא דאשמועין על הכלאים ותנא השתא דאע"כ יוצאין גם כן וכמ"ש הר"ב : ב שיהו מפקירין * פירש הר"ב דהפקר בית דין הפקר דכתיב (עוראי) כל אשר לא יבא לשלש

א מ"ק ו' ע"א
ב מניח כס'
ג ערסין
מכמות בא"ת

ימים צעל השמים והזקנים יחרס כל רכשו * צירושלמי דכא וצנלי ריש פרק עשירי דיבמות :

ג שולחנות שלחן עס לשולחן שלפני השולחני

שמקבל עליו וכך קורין החלפני שולחני בכל המשנה רמב"ם :

במדריגה פי' הר"ב צירושלים וכן פירש רש"י בריש

פ"ד דר"ה ופס' כתב הר"ב גס כן צ' הפירושים וכן פרש"י

דמכילתין אבל פ"ג דסוכה משנה צ"ב ומשנה ח' פרק ו'

דטיר השמיט פירוש הרמב"ם * ותנינא כוותיה דרש"י ותנינא

כוותיה דהרמב"ם כוותיה דרש"י בסוטה פ"א משנה ו' ברכת כהני

כיצד במדינה אומרים אותה ג' ברכות ובמקדש ברכה אחת וכו' והדעת מברכת דהמקדש

דוקא דאין סברא לומר דלענין נשיאות כפים חלוק ירושלים משאר עיירות ותנינא כוותיה דהרמב"ם פ"ג דמעשר שני

משנה ד' פירות צירושלים ומעות במדינה ולרש"י לתרץ דשאינה תהא דפורט ירושלים בדיא אבל היבא דתנן מדינה

ולא הוציא ירושלים מן הכלל כשאר ירושלים בכלל מדינה :

למשכן כלומר שמוציאין העביט מביטו תרגום א"ס חבול תחבול (שמו"ב כ"ב) א"ס משכנא תסב

הרמב"ם * ומה שכתב מביטו כך כתב גם כן בפרק א' מהלכות שקלים שלוקחים בעל כרחו ואפילו כסותו ואין כאן

משום בחון העמוד דכבא מלצה גבוה עליו משא"כ פריעת צ"ח אף על גב דנמי מלצה היא אין למדין ממנה למלצה גבוה :

לויים כתב הר"ב לאפוקי ממ"ד כו' דכתיב כל העובר וגומר עיין במשנה דלקמן :

וקטנים פירש הר"ב אפילו הביא שתי שערות וכו' עיין מה שכתבתי במשנה דלקמן פס"ד :

ש"ב אינו פוסק כתב הרמב"ם שאומרים לו מאחר שנתת עליו השנה שצברה והעמדת עליו זאת המזוה תן עליו תמוד

עד שיגיע ולא תפסוק עד כאן * ולדבריו נראה דאם מת אביו ועדיין הוא קטן דאין חיוב עליו ללא כהר"ב וכ"כ בפ"א מהלכות שקלים עד שיגדיל ויתן על עצמו ובאמת שלא ידעתי טעם לסברת הר"ב דהיאך יוכל האב להעמיד חובזה על הקטן דהא

דחייב מדיר את בנו בקור דתנן במשנה ו' פרק ד' דנזיר הלכה היא בקור כדפירש הר"ב שם ועיין מ"ש שם רפ"ו יגיעתי ולא מצאתי

שם זאולי ש"ל ועיין פ"ג דטוטה בפירושו ומ"ש שם זאולי כשרש מוציו קאמר וס"ל דחובזה חל על הנכסים : מפני דרכי

שלום * פירש הר"ב לצי שעבודת הקרבנות עליהם חולקית להם כבוד כו' צירושלמי כינו מתניתין אין ממשכנין את הכהנים מפני

דרך הכבוד אלא מיהא משמע דהירושלמי משנה הגירסא והר"ב אינו משנה אלא פירושא קא מוכרש ונראה לי דהיינו דרכי שלום

שאם לא נחלוק להם כבוד אמו לאנצווי ולפי שאין כאן דרכי שלום אלא א"כ שנקדים מסברא שראוי לחלוק להם כבוד הלכך לא

נשנו בפרק ה' דגיטין גבי הגהו דקתני תהא דמפני דרכי שלום :

ויוצאין אף על הכלאים : ב אמר רבי יהודה * בראשונה היו עוקרין ומשליכין

לפניהם * משרבו עוברי עברה * היו עוקרין * ומשליכין על הדרכים * התקינו

שיהו מפקירין כל השדה כולה : ג בחמש' עשר בו שולחנות היו יושבין במדינה *

בעשרים וחמישה * ישבו במקדש * משישבו במקדש התחילו למשכן * את

מי ממשכנין לויים * וישראלים * גרים * ועבדים משוחררים * אבל לא נשים *

ועבדים * וקטנים * כל קטן * שהתחיל אביו לשקול על ידו * שוב אינו פוסק *

ואין ממשכנין את הכהנים * מפני דרכי שלום : ד אמר ר' יהודה העיר בן בוכרי

ביבנה

לויים לאפוקי ממ"ד שאין ממשכנין את הלויים דכתיב (שמות ל') כל העובר על הפקודים וצנן עשרים שנה ומעלה ולויים

לא היו נמנים מנכ"כ שנה : אבל לא כשים * ונתנו איש כופר נפשו (שם) כתיב ולא אשה : ולא עבדים * דאין עבדים

חייבין אלא במלות שגשים חייבות : וקטנים * אפילו הביא שתי שערות והוא פחות מנכ"כ עשרים : שוב אינו פוסק * אביו

משהתחיל ואם מת אביו הוא שוקל על ידי עצמו : ואין ממשכנין את הכהנים * ואף על פי שחייבין במחצית השקל :

מפני דרכי שלום * לפי שעבודת הקרבנות עליהם חולקים להם כבוד וסומכים עליהם שלא יעבדו את שקליהם וכי

נמי יעבדו ולא יפני בית דין מתנה עליהם שיהיה להם חלף עבודהם כיון שנתתם מפרומת הלכה לשאר עושי מלאכת

הקדש כדמפרש לקמן :

ד כל

וקטנים פירש הר"ב אפילו הביא שתי שערות וכו' עיין מה שכתבתי במשנה דלקמן פס"ד :

ש"ב אינו פוסק כתב הרמב"ם שאומרים לו מאחר שנתת עליו השנה שצברה והעמדת עליו זאת המזוה תן עליו תמוד

עד שיגיע ולא תפסוק עד כאן * ולדבריו נראה דאם מת אביו ועדיין הוא קטן דאין חיוב עליו ללא כהר"ב וכ"כ בפ"א מהלכות שקלים עד שיגדיל ויתן על עצמו ובאמת שלא ידעתי טעם לסברת הר"ב דהיאך יוכל האב להעמיד חובזה על הקטן דהא

דחייב מדיר את בנו בקור דתנן במשנה ו' פרק ד' דנזיר הלכה היא בקור כדפירש הר"ב שם ועיין מ"ש שם רפ"ו יגיעתי ולא מצאתי

שם זאולי ש"ל ועיין פ"ג דטוטה בפירושו ומ"ש שם זאולי כשרש מוציו קאמר וס"ל דחובזה חל על הנכסים : מפני דרכי

שלום * פירש הר"ב לצי שעבודת הקרבנות עליהם חולקית להם כבוד כו' צירושלמי כינו מתניתין אין ממשכנין את הכהנים מפני

דרך הכבוד אלא מיהא משמע דהירושלמי משנה הגירסא והר"ב אינו משנה אלא פירושא קא מוכרש ונראה לי דהיינו דרכי שלום

שאם לא נחלוק להם כבוד אמו לאנצווי ולפי שאין כאן דרכי שלום אלא א"כ שנקדים מסברא שראוי לחלוק להם כבוד הלכך לא

נשנו בפרק ה' דגיטין גבי הגהו דקתני תהא דמפני דרכי שלום :

כל כהן ששוקל אינו חוטא פירש הר"ב ואף על פי שאינו חייב לשקול שאלו חייב לשקול כדמפרש טעמא בירושלמי דכתיב כל העובר על הפקודים כל העבר על פיקודא יתן וכדפירש הר"ב במשנה דלעיל גבי לויס ואותו מ"ד שזכר לעיל הוא ניהו בן זוכרי

כל כהן ששוקל אינו חוטא אמר לו רבי יוחנן בן זכאי לא כ"א לא כל כהן שאינו שוקל חוטא אלא שהכהנים דורשים מקרא זה לעצמן (ויקרא) כל מנחת ברהן כליל תהיה לא תאכל הואיל ועומר ושתיה לחם ולחם הפנים שלנו היאך נאכלים : ה אף על פי שאמרו אין ממשכנין נשים ועברים וקטנים אם שקלו מקבלין מידן העכו"ם והרותי ששקלו אין מקבלין מידן ואין מקבלין מידן קניי זבין וקניי זבות וקניי יולדות וחטאות ואשמות (ס"א) אבל נדרים ונדבו מקבלין מידן זה הכלל כל שנידר ונידר מקבלין מידן כל

ד כל כהן ששוקל אינו חוטא ואף על פי שאינו חייב לשקול וס"א אם שוקל נמצא קרבן צבור קרב מסל יחיד קממעילן דאינו חוטא לפי שהוא מוסר אותו ממזית השקל לצבור לגמרי ולא חייסין שמא לא יגמור למסרו יפה : כל כהן שאינו שוקל חוטא וקרא דכל העובר על הפקודים דריש ליה הכי כל העובר בים סוף דהיינו כהנים לויס וישראלים שכלן עברו את הים על הפקודים בין אותן שנמנו לבדן בין אותן שנמנו עם ישראל יתן תרומת ה' ואף על גב דבפרשת אלה פקודי כתיב וכסף פקודי העדה מאת כתר וגו' לשש מאות אלף ושלשת אלפים וכו' הוא בתרומות האדנים הוא דכתיב ובאותה תרומה לא היה שבת לוי אבל בתרומה של קרבנות צבור השוו זה לשש מאות אלף ושלשת אלפים : לעצמן להנחתן ולא דרשא היא דדוקא במנחת

וקרא דכל העובר בו כל העובר בים סוף וכו' על הפקודים בין אותן שנמנו לבדן כו' כ"כ התוספות בפרק הקומץ רבה והרי בני אהרן התפקדו אף על גב דלא כתיב בהו לשון פקידה כמו בני ישראל ולויס מ"מ נמנו באותו פקידה כדכתיב (בפרברג) ואלה שמות בני אהרן ועוד דהא אמרו דכהנים ולויס נחמדא מחתאננהו והא דהוצרך לומר דעובר בים סוף וכו' הוא בירושלמי משום דאותן שנמנו לבדן לא שייך בהו העברה שלא עברו לפני משה אלא היה הולך ועומד על הפתח כמ"ש רש"י בפירוש החומש עבר ביום ר"ל לרבות כל שעבר בים כלומר אף שבת לוי אף ע"ג דכמה תיבוקות נולדו אחר העברת הים לא בא אלא לרבות שבת שעבר ג"כ כ"כ בעליפה מראה ולדברי הר"ב שכתב יתן תרומת ה' משמע דקרא תנין דכתיב ביה הכי דריש ליה לתרומת הקרבנות דאלת"ה הוה ליה לומר יתנו כדכתיב בקרא קמא אלא דס"ל דקמא מיירי באדנים ותנין בקרבנות והיינו טעמא דכתיב במשנה דלעיל דאינו שוקל עד בן עשרים ש"כ כהן קרא מען עשרים שנה ומעלה אבל לא ידעתי מי הכריחו לכך דמתניתין דתנין קטנים מתבשרא דעד בן י"ג שנה הוא ככל קטנים דעלמא וכ"פ הרמב"ם בפירושו ובהבדלו והרמב"ן בפירוש החומש וכן בהדיא בירושלמי ולפי זה קרא תנין בתרומת אדנים וקרא קמא דלא כתיב ביה זבן כ' מיירי בתרומת הקרבנות ואולי דעת הר"ב לפרש קרא קמא באדנים משום דתרומת אדנים קמא בזמן לתרומת הקרבנות אבל לא ידעתי היאך יפרש בירושלמי ומ"ש הרמב"ם לפיכך אם רצו לתת שקליהן מותר כמו שהעיד עליו בן זוכרי יש לתמוה דכיון דלר"ב בן זכאי חייבין מאי האי דקאמר לפיכך אם רצו בו כהן זוכרי בחבורו כתב דחייבין אלא שאין ממשכנין כמתניתין דלעיל :

כהן לבדו אמר קרא כליל תהיה ולא באותה שיש לו בשותפות עם הצבור והלכה שכהנים חייבים ליתן ממזית השקל ואין ממשכנין אותן מפני דרכי שלום : ה מקבלין מידם ובתנאי שימסרם לצבור לגמרי כי היכי דלא להוי קרבן צבור קרב מסל יחיד : קניי זבין וזבות : תורים וזבני וזבני וזבות וזבות וזבות וזבות : כל שהוא גידר ונידב מקבלין מידם דתניא איש איש לרבות את העכו"ם שנודרים נדרים ונדבות בישראל ואין לי אלא עולה כדכתיב (ויקרא ב"ב) אשר יקריבו לה עולה שלמים מעין תלמוד לומר לכל נדרים : מנין לרבות העופות והמנחות היין והלבונה והעצים תלמוד לומר לכל נדרים ולכל נדבותם : וכן

ה אבל נדרים ונדבות מקבלים מידם כן הוא בס"א וזוהי גי' הר"ב אבל גי' הרמב"ם נראה דלא גרס אבל ולפיכך כתב דמכותים מקבלין חטאות ואשמות וה"ג וחטאות ואשמות נדרים ונדבות מקבלין מידן וכתב הרמב"ם ז"ל : ולפיכך מקבלין מהן חטאות ואשמות לפי שהוא כיון שנתכוון בכפרה אולי ישוב : זה הכלל נראה לראותו כל הגך ודמריבין בברייתא שהביא הר"ב וסתמא דמתניתין דהכא כסתם פרק ה' דמנחות משנה ג' ה' וריש פרק ו' דתנין בהו מנחת פטו"ם והרמב"ם שפסק דאין מקבלין אלא עולה בלבד כר"ע דפליג וטעמיה דלא פסק כסתם כתב בכסף משנה בפרק ג' מהלכות מעשה הקרבנות משום דרב הונא לא סבר כותיה ע"כ דאמר התם ריש פרק ז' דמנחות שלמי עכו"ם עולות וליף לה מקרא דליף ליה רבי עקיבא :

דאלת"ה הוה ליה לומר יתנו כדכתיב בקרא קמא אלא דס"ל דקמא מיירי באדנים ותנין בקרבנות והיינו טעמא דכתיב במשנה דלעיל דאינו שוקל עד בן עשרים שנה ומעלה אבל לא ידעתי מי הכריחו לכך דמתניתין דתנין קטנים מתבשרא דעד בן י"ג שנה הוא ככל קטנים דעלמא וכ"פ הרמב"ם בפירושו ובהבדלו והרמב"ן בפירוש החומש וכן בהדיא בירושלמי ולפי זה קרא תנין בתרומת אדנים וקרא קמא דלא כתיב ביה זבן כ' מיירי בתרומת הקרבנות ואולי דעת הר"ב לפרש קרא קמא באדנים משום דתרומת אדנים קמא בזמן לתרומת הקרבנות אבל לא ידעתי היאך יפרש בירושלמי ומ"ש הרמב"ם לפיכך אם רצו לתת שקליהן מותר כמו שהעיד עליו בן זוכרי יש לתמוה דכיון דלר"ב בן זכאי חייבין מאי האי דקאמר לפיכך אם רצו בו כהן זוכרי בחבורו כתב דחייבין אלא שאין ממשכנין כמתניתין דלעיל :

וכן הוא מפורש על ידי עזרא כשרצו הכותים לסייען ושלחו להם נבנה עמכם כי ככס נדרוש לאלהיכם מה השיבו להם לא לבט ולנו לבנות בית בשותפות לאלהינו ולכם אין חלק ונדקדק וזכרון בירושלים: ו קלבון הל בון כלומר דבר קל ומועט שמוסיפין על מחצית השקל להכריע בנייהם: השוקל ע"י

כל שאין נידר ונידב פי' לחוצה אע"ג דנידר ונידב לדקדק הבית אין מקבלין מידן וכן הוא מפורש וכו' וכן נראה בירושלמי: ו קלבון פירש הר"ב דבר קל וכו' להכריע בנייהם כלומר כח"ס הרמב"ם קלבון מה שיש בין ערך השקל ובין מרצית השקל שחצי

השקלים הכל נריבין כדי שיהיו כל א' וא' חצי שקל שהוא חייב לפיכך כשהיה אדם הולך אל שולחני ומזרף שקל בשני חצאין יתן לו מתוספת על השקל ע"כ

דפירושו וחזרו רפ"ג מהלכות שקלים אצל הוא לא הזכיר לשון הכרע וצפירש"י דסוף בכורות כתב קלבון הכרע ו"א חלוף שאין צ"ח חצי סלע וזלחין בסלע בלא חלוף מועט ע"כ משמע דפי' להכרע היינו הכרע ותוס' בעלמא בעין וחייב להכריע בסוף פ"ו דב"ב וכו' בספ"ק דחולין לשון הכרע שחייבין להכריע שקליהן וכו' הר"ב ס"ס ובמשנה ג' פ"ט דבכורות זכאן ארכבי' אתרי רכשי וכמה הוא הקלבון במשנה סוף פרקין:

כל שאין נידר ונידב אין מקבלין מידם וכן הוא מפורש על ידי עזרא שנאמר (עזרא ד') לא לכם ולנו לבנות את בית אלהינו: ו ואלו שחייבין בקלבון ליום וישראלים ונדרים ועבדים משוחררים אבל לא (כ"א ל"ג כהנים) ונשים ועבדים וקטנים השוקל על ידי כהן על ידי אשה על ידי עבד ע"י קטן פטור ואם שקל על ידו ועל יד חברו חייב בקלבון אחד רבי מאיר אומר ב' קלבונות הנותן סלע ונוטל שקל חייב ב' קלבונות: השוקל על ידי עני ועל ידי שכנו וע"י בן עירו פטור ואם הלווים חייב האחין והשותפין שחייבין בקלבון פטורין ממעשר בהמה ובשחייבין במעשר בהמה פטורין מן הקלבון וכמה הוא קלבון מעה בסף יד ר מאיר וחכ"א חצי:

פרק

אבל לא כהנים כיון שאין מווסכנים אותם כ"מ פ"ג מה שקלים ו"א ל"ג בהגם ואינה עקריה דהא תנן השוקל ע"י כהן פטור אם לא שנאמר דל"ג נמי ואפשר לדקדק כן מל' הר"ב שכתב השוקל ע"י אשה ואי איהא דגרס ע"י כהן ה"ל לכתוב השוקל ע"י כהן דלמה דלב אלא דל"ג ליה אבל לא מלאכי נוסחא או בספר השוקל ע"י כהן עיין במשנה דלקמן ואם שקל ע"י וע"י חברו חייב בקלבון א' פי' הר"ב דסבר הנותן מחצית השקל כו' פטור ורישא דתנן ואלו שחייבין בו היינו כשצאין שנים ונותנין שקל שלם ומציעתא השוקל ע"י כהן כו' היינו נמי כששוקל על ידו וע"י כהן וכן פי' הרמב"ם: הניתן סלע ונוטל שקל כתב הר"ב שקל האומר כהן הוא מחצית השקל וטעם זה מפני שהעם קורין שקלים לחצי הסלעים שהיו שוקלין בכל שנה ושקל של משה קוראין סלע לתרגומו רמב"ן צפ"י החומש ועיין במשנה ז' פ"ח דבכורות: השוקל ע"י עני פי' הר"ב בשביל עני ועיין במסכת יומא פ"ג משנה ד': האחין והשותפין גיר' הר"ב האחין השותפין וכן ג' הספר בספ"ק דחולין ומשנה ג' פ"ט דבכורות ז"מ אין למחוק לפי שג' הרמב"ם היא והשותפין וה"ג בחולין ובכורות לפירושו וה"פ האחין שחלקו בכספים שהניח אביהן וכן השותפין שגשתתפו בממון וערבו הממון ועדן הוא בעין חייבין בקלבון ופטורים ממעשר בהמה כגון שגשתתפו בכמות לפיכך אכל אם נשאו ונתנו בעמון ומכרו ולקחו עד שיהא הממון שזדס כאלו הוא דבר נולד אחר השותפות פטורין מן הקלבון וכן מה שירשו בעצמן לפי שאין אחד מהן מכיר חלקו וקייבין במעשר בהמה: פטורין ממעשר בהמה בסב הר"ב דדרשינן כו' ואע"ג

שמוסיפין על מחצית השקל להכריע בנייהם: השוקל ע"י אשה כו' פטור כגון שהלוה להם דכיון דפטורים הן לא מחייבי בקלבון ואי לא הלוה להם אלא שפירע בשבילם אפי' שוקל בשביל בר חיובא פטור מן הקלבון כדלקמן: אם שקל על ידו וע"י חברו כשהלוהו מיירי ושוקל שקל שלם מחצית השקל בשבילו ומחצית השקל שמהלוה לחברו חייב קלבון א' דסבר הנותן מחצית השקל הקצוב בתורה פטור מן הקלבון דכתיב זה יתנו כזה יתנו ולא יותר וכו' ששקלו שקל שלם אין נותנין אלא קלבון אחד ר' מאיר אומר ב' קלבונות ר"מ סבר השוקל מחצית השקל חייב בקלבון הלכך שנים ששקלו שקל שלם חייבין ב' קלבונות ואין הלכה כר"מ: הנותן סלע דהיינו שקל שלם לשולחני של הקדש ונוטל ממנו מחציתו שנשאר לו ממנו

ושקל האומר כהן היינו מחצית השקל נותן ב' קלבונות: ובהא מודה ת"ק דנותן ב' קלבונות א קלבון להכרע מחצית השקל שהוא נוטל מן ההקדש וא' דכיון שלא שקל מחצית השקל כמו שקצוב בתורה נתייב בקלבון: השוקל ע"י עני בשביל עני: פטור כיון שנותן להם במתנה: האחין השותפין שחייבין בקלבון אחים שהו שותפים שחלקו וחזרו ונשתתפו שאלו הן חייבין בקלבון כשאר ב' אנשים ששקלו סלעים: פטורים ממעשר בהמה כל הבהמות הגולדות להם כל ימי שותפותן אינן נריבין לעשרן דדרשינן בפרק [בתרא] דבכורות יהיה לך ולא של שותפות ואוקמינן להאי קרא במעשר ואע"ג דבכור כתיב וכשחייבים במעשר בהמה היינו כשלא חלקו שאלו חייבים במעשר כדרשינן כול אפילו קנו בתפוסת הבית ת"ל יהיה מ"מ: פטורים מן הקלבון שמוון אביהם בחזקתו עומד והוי כאב ששוקל ע"י בניו וע"י שכניו דפטור: מעה כסף אחד מועשרים וארבעה בסלע ומשקלה ששה עשר שעורות: חצי מעה אחד משמנה וארבעים ומשקלה שמנה שעורות והלכה בחכמים:

פרק

בממון שזדס כאלו הוא דבר נולד אחר השותפות פטורין מן הקלבון וכן מה שירשו בעצמן לפי שאין אחד מהן מכיר חלקו וקייבין במעשר בהמה: פטורין ממעשר בהמה בסב הר"ב דדרשינן כו' ואע"ג

דבכבוד כתיב עיין בפירושו למשנה ג' פרק ט' דבכורות :
פרק ב שופרות פירש הר"ב כעין שופר שפיו זר
 וכו' ועיין רפ"ו : כך היו
 שופרות במדינה פירש שתי שופרות לתקלין ומדתין ולתקלין
 עתיקין דתנן במשנה ה' פ"ו
 הרמב"ם פ"ב מהלכות שקלים :
 ולא ידע הכ"מ מקומו איה וכו'ל
 דאפשר דדייק משופרות יתירא
 שכלום היה חסרה המשנה אלו
 שנאה כך היו במדינה אלא לומר
 ששתי שופרות היו בכל עיר ועיר
 לפירוש הרמב"ם ואי נמי
 בירושלים חוץ למקדש לפירוש
 הר"ב דאף אין זה מדרך הרמב"ם
 למדש דין מתוך אהי דקדוק
 שבמשנה אלא מעתיקה כמות
 שהיא או כתב עלה ויראה לי כו'
 ותקשיא דבירושלמי מתניתין
 בתקלין מדתין אבל בתקלין
 עתיקין לא בדה ותני כן עתיקין
 במקדש אין עתיקין במדינה ע"כ
 ומפני כן לבי אומר לי שהגירסא

א בערות נכ
 ב צומה ס"ס
 ג"מ נ"י

שבירושלמי ה"ל להרמב"ם כשאר כתב בחבורו :
במדינה עיין משנה ג' פ"ק : אם נתרמה כו' כתב
 הר"ב שהיו רגילים לתרום מהקופות עיין ספ"ג :
גשבעין כתב הר"ב דאע"ג דאין נשבעין להקדשות כדתנן
 בפרק ד' דב"מ משנה ט' ובמשנה ה' פרקו'
 דשבעות וספ"י הר"ב : אלו ואלו שקלים ואין עולין
 לשנה הבאה אלא הראשונים ופלו לשקלי השנה והאחרונים
 יפלו לשקלי שנה שעברה כדאמר ר' בירושלמי ופליגי
 אמוראי חד אמר הראשונים הן אותן שנבנו או שאבדו וחד
 אמר הראשונים הם שהגיעו ליד הגזבר תהלה והריבן דומין
 בזמנת להפריש מעות לחטאתו ואבדו והפריש מעות אחרים
 תחתיהם דמשנה ג' פ"ד דתמורה דיביא מאלו ואלו והמותר
 יפלו לנדבה דהנא א"ל ביא מאלו ואלו דאין מביאין אלא
 ממעורב מכל שקלי ישראל הלכך עדיף לחלקן בין מדתין
 ועתיקין ורישא דמיא למשנה ב' דהתם למפריש מעות
 לחטאת ואבדו והקריב חטאת תחתיהן דילכו לים המלח והתם
 משום דאי הויה חטאת הויה יתה מש כ בשאר קרבנות :
ב מעל פירש הר"ב שהנה כו' שהיו ממשכנין אותו אבל
 זה שעשה המזבח לא מיקרי הנייה דמזבח לאו
 להנות נתנן כ"כ הרמב"ם : כימעות הקדש פירש הר"ב
 שהוקדשו לבדק הבית דאלו מעות שהופרשו לקדשי מזבח לא
 פסיקא ליה דהא תנן במשנה ב' פ"ג דמעילה דמפריש מעות
 לזוירתו לא נהנין ולא מועלין דראוין לשלמים ואין מועלין
 בקדשים קלים עד שירק דם בפ"ק דמעילה ומ"ש וכסבור
 שהם של חולין משום דשובג שמעילה מפורש בקרא בפ' ויקרא
 אבל מויד במעילה לא אתפרש בהדיא בקרא הרמב"ם בריש פ"ה
 דמעילה

ג אלו

פרק ב מצרפין

שקלים לדרכנות : וצני העיר
 שקצנו שקליהם יכולים להחליטם
 בדרכנות והוא מטבע של זהב כדכתיב בעזרא דרכמוני זהב
 להקל אעליהם משאוי הדרך : שופרות תובות שפיקן זר
 למעלה כעין שופר שפיו זר
 מלמעלה והוא זר ומרשיב הדי שלא
 יוכלו ליטלו מהן כלום כההיא
 דכתיב ביהוידע (מלכים ב' י"ב)
 ויעשו ארוןא' ויתנוהו בסיכל
 וכו' ויקוב חור בדלתו : והיו
 עומדים בעזרה וכל אחד מביא
 שקלו ונותן בו : כך היו במדינה
 בירושלים ולדברי רמב"ם בשאר
 ערי ישראל : בני העיר ששלחו
 שקליהם ביד שליח להוליכה
 ללשכה : אם נתרמה התרומה
 שהיו רגילים לתרום מהקופות
 לדרך הקרבנות והיו תורמים על
 הגבו ועל העתיד לגבות כדי
 שיהיה חלק הקרבנות אף לאותם
 שעדין לא שקלו : נשבעין
 שלוחים לגזברים דהואיל ונתרמ'

פרק ב מצרפין

שקלים לדרכנות
 מפני משוי הדרך :
 בשם שהיו שופרות במקדש : כך היו
 שופרות במדינה בני העיר ששלחו את
 שקליהן ונגנבו או שאבדו : אם נתרמה
 התרומה נשבעין לגזברים : ואם לאו
 נשבעין לבני העיר : ובני העיר שוקלין
 תחתיהן נמצאו או שהחזירו הגנבים או
 ואי שקלים ואין עולין להן לשנה הבאה :
ב הנותן שקלו לחברו לשקול על ידו
 ושקלו על ידי עצמו : אם נתרמה תרומה
 מעל השוקל שקלו ממעוה הקדש : אם
 נתרמה תרומה וקרבה הבהמה מעל
 כדמי

תרומה על המעות הללו קודם שאבדו הרי נעשו כאלו היו
 ברשות הגזברים משעה שנתרמה תרומ' עליהן וכשנגנבו או
 אבדו ברשות הגזברים נגנבו או אבדו הלכך נשבעים השלוחים
 לגזברים ונפטרים ואע"ג דאין נשבעין על ההקדשות שביעה
 זו תקנת חכמים היא כדי לא נתרמה תרומה ולא הוציאו מעות מן
 שבעיה שאבדו עדין לא נתרמה תרומה ולא הוציאו מעות מן
 הקופות על העתיד לגבות ברשות שבעים אבדו : הלכך
 נשבעים השלוחים לאנשי העיר ונפטרים ואנשי העיר חוזרין
 ושוקלים שקלים אחרים תחתיהן שהשקלים הראשונים שאבדו
 לא עלו להן : ב הנותן שקלו לחברו לשקול על ידו בשבילו
 והלך השליח ושקל בשביל עצמו : אם נתרמה התרומה קודם
 שנתן השקל לגזבר מעל זה שקל בשביל עצמו דמיד שנתרמה
 התרומה על העתיד לגבות מעל זה שקל בשביל עצמו דמיד שנתרמה
 עליו ברשות הקדש ובשנתנו על עצמו נהנה מן ההקדש שהרי
 אם לא היה נתן שקל זה בשביל עצמו היה ממשכנין אותו כדתנן
 לעיל בפ"ק משישבו במקדש הפחילו למשכן ומלא נהנה מן
 ההקדש ומייב קרבן מעילה : השוקל שקלו מן ההקדש : שהיו
 בידו מעות שהוקדשו לבדק הבית וכסבור שהם של חולין ושקל
 מהם שקלו ונתרמה התרומה וקנה בהמה באותה תרומה
 והקריבוה או נתחייב השוקל קרבן מעילה אבל לא קודם לפי
 שזה ההקדש נשאר הקדש כמו שהיה בכל מקום שהוא ולא
 נשתנה וכשנקרבה בהמה והוא נתכוין שהיא ממזון כל מי
 ששקל בתרומת הלשכה נעשה כאלו קנה בהמה באותן מעות של
 הקדש והקריב ונהנה שלא משכנוהו בשביל שקלו ונתחייב
 בקרבן מעילה ורישא נמי דקתני כשנתן לו חברו
 לשקול

של קול על ידו וסקל על עצמו . למעל . היינו נמי שקרב
בהמה אחר שנתרמה התרומה . והאי דלא תנייה ברישא יזוס
דסמיך חסיפא שמפרש בה מעילת שניהם . והיינו טעמא
שאינו מועיל מיד אע"פ שנהנה כבר לפי שאין מעילה אלא

ג אלו ד וחטאת
זוה מביא בסלע כו' .

לחטאת כו' . מפורש במשנה כדלקמן :
אין לה קצבה . פירש הר"ב אס ירצה יביא
חטאת במעה כסף ולהלן בד"ה אע"פי כו'
ולשון הרמב"ם בפירושו והחטאת
קונים אותו בדיוור כו' וידוע

מכאן ק"פ

שהדיור ר' מעה כסף :
היו שוקלים דרכות . פירש
הר"ב והוא שזה שני
סלעים וכ"כ הרמב"ם . וקרא
דכתיב בעזרא ב' י' והעמדנו
עלינו מצות לתת עלינו שליטת
השקל בשנה לעבודת בית אלהינו
ללחם המערכת וגו' . דרשוהו
בירושלמי דפרקין שלדס מי"ב
באחריות . שקלו ג' פעמים בשנה
ועוד דרשות אחרות . ובבבלי
פ"ק דב"ב דאין פוחתין לזרקק
בשנה פחות משלישית השקל
והרמב"ם בפירושו החומש . מוקי
לקרא דעזרא במצות שקלים
כמשמעו . וכתב שבמי עזרא
הוסיפו עליהם והי' שליטת
השקל עשר גרה . ולדבריו דרכון
סלע ומחצה . או שאותה שבמי
עזרא לא הווכרה במשנה .
וזה דוחק :
ה מותריהן נדבה . כתב
הר"ב כמדרשו
של יהודיע . לקמן תנן ליה בסוף
פרק ששי : מותר

מדמי מעשר שני . מדמי שביעית . יאכל
כנגדן : ג המכנס מעות ואמר הרי אלו
לשקלי . בית שמואי אומרים מותרין
גדבה . ובית הלל אומרים מותרין חולין .
שאביא מהן לשקלי . שוין שמותרין חולין .
אלו לחטאת שוין שהמותר נדבה . שאביא
מהן לחטאת . שוין שהמותר חולין :
ד אמר רבי שמעון מה בין שקלים .
לחטאת . שקלים יש להם קצבה . וחטאת
אין לה קצבה . רבי יהודה אומר אף
לשקלים אין להן קצבה . שבשעלו ישראל
מן הגולה . היו שוקלים דרכונות . חזרו
לשקול סלעים . חזרו לשקול טבעין .
ובקשו לשקול דינרים . (בהגמ' ולא קיבלו מהן)
א"ר שמעון אע"פ כן יד מולך שוה . אבל
חטאת . זה מביא בסלע . וזה מביא בשתיים .
וזה מביא בשלש : ה מותר שקלים חולין .
מותר עשירית האיפה . מותר קיני זבין .
קיני זבות . קיני יולדות . וחטאות . ואשמות .
מותריהן נדבה . וזה הכלל . כל שהוא בא
לשם חטאת . ולשם אשם . מותריהן נדבה
מותר

במוציא מן ההקדש לחולין . אבל
המוציא מהקדש להקדש . אע"פי
שנהנה אינו מועיל אלא אחר
שעשה מעשה בהקדש השני .
וכן מוכח בירושלמי : יאכל כנגדן
יביא שקל ויאמר כל מקום שהם
מעשר שני או שביעית . יהיו
מחוללים על שקל זה . דשביעית
תוספת דמיה בהקדש ויאכל
פירות שיקנה באותו שקל
בירושלים כדי מעשר שני או
יאכלם בקדושת שביעית אס
הפירות שחלל היו שביעית :
ג המכנס מעות . כונס מעט
מעט פרוטה אחר פרוטה לשקלו
ואמר כשהתחיל לכנס הרי אלו
לשקלי . וכשבא לחשוב מה
שכנס מלא שהתירו על שקלו :
ב"ש אומרים מותרין נדבה . יפלו
לשופרות שבמקדש . שעומדים
להקריב בדמיהן עולות קיץ
למזבח . וב"ש טעמיהו דאית
להו הקדש בטעות שניה הקדש :
וכה"ל מותרין חולין . דלא נתכוון
זה להקדיש אלא עד כדי שקלו .
שאביא מהן שקלים שוין שהמותר
חולין . דהוי כהאומר בפירוש

אס אכנים יותר משקל אביא מהם שקל . והמותר יהא חולין . אלו לחטאת . ואס כנס מעות ואמר הרי אלו לחטאתי . מודו ב"ה
שהמותר נדבה : ד מה בין שקלים לחטאת . מאי שנא שקלים דמכנס מעות ואמר הרי אלו [לשקלי] . אמרי ב"ה דהוי המותר
חולין . ומ"ש חטאת דמודו לב"ש דהוי נדבה : שקלים יש להן קצבה . דכתיב (שמות ל') העשיר לא ירבה והדל לא ימעט . הלכך
גודאי לא נתכוון זה . אלא לשקל . והמותר הוי הקדש טעות . אבל חטאות אין קצבה . אס ירצה יביא חטאת . במעה כסף . ואס רצה
יביא בדמים מרובים . הלכך נתפסו הדמים ומותרין נדבה : היו שוקלים דרכונות . מטבע של מלכות מדי שעלה עמאן מן הגולה
ושל זבד היה . והוא שזה שני סלעים . ורגילים לישא וליתן באותו מטבע . וכמו שבזמן בית ראשון שהיה מטבע שלהן שקל היו
נותנים מחצית השקל . גם עתה שהיה מטבע שלהן דרכון . היו נותנים חצי דרכון : חזרו לשקול סלעים . אחר שעברה מלכות
מדי נחבטל מטבע דרכון . חזרו להיות נושאים ונותנים בסלעים שהוא מטבע ראשון שהיה יוצא בזמן בית ראשון ונתנו מחצית
השקל כבתחלה : חזרו לשקול טבעין . חזר מטבע היוצא בהוצאה להיות טובעין . דהיינו מחצית השקל : בקשו ליתן חצי אותו
המטבע דהיינו דינר אחד . שהסלע ד' דינרין ולא קבלו מהן דרשאים להוסיף אשקל דאורייתא לפי שגוי המטבעות היוצאות באותו
זמן . ולא לפחות ממנו . אלמא לשקלים נמי אין להם קצבה . דלפעמים השקלים גדולים ולפעמים קטנים . שהרי לא היו נותנים
לעולם אלא מחצית השקל היוצא באותה שעה : אע"כ יד כלן שוה . כלומר אכתי לא דמי שקלים לחטאת . דבכל זמן וזמן היה
מחצית השקל שוה לכל . זה שוקל כמו זה . כל אחד מחצית השקל היוצא בזמן ההוא . אבל חטאת לעולם אינו [שוה] שזה מביא
בסלע וזה מביא בב' או בג' סלעים . והכי מסקינן דטעמיהו דבית הלל כד"ש : ה מותר שקלים חולין . המכנס מעות ואמר
הרי אלו לשקלים . וכשבא לחשוב מה שכנס מלא שהתירו החולין וסתמא כב"ה : עשירית האפה . שמקריבין בדלי דלות אס
השריש מעות ונתותרו באות נדבה דכל מותר חטאת ואשם המעות נדבה לקנות בהן עולות לקיץ המוצא כמדרשו של יהודיע פהאן
ועשירית האיפה במקום חטאת היא :

מותר נזירים פירש הר"ב אם נבז מעות לקרבנות נזירים וכו' דר"ל לסתם נזירים דאלו לנזירים ידועים מה לי לרבים מה לי ליחיד ולהוי כמותר עמי ושבו ואיך דלקמן: רבי נתן אומר מותר המת בזמין לנפש על קברו ולא פי' אם יש עוד מותר או סבירא ליה

א סנהדרין פ"א ב בבורות כ"ג

כת"ק או כר"מ ומלאתי בירושלמי מני בשם רבי נתן מותר המת יבנה לו נפש על קברו ויעשה לו זילוף על גבי מטתו ע"כ וכו' לזילוף אין שיעור ויכול לעשותו בזמון הרבה:

פ"ג בשלשה

הר"ב לפי שהרחוקים לא הביאו וכו' אבל כנסוס צעירותיהם בראש חדש ניסן כדאיתא בפ"ק ומיהו אפילו לא שקלו כלל יש להן חלק בקרבנות כדפירש הר"ב בסוף פרקין: תרביזין דקדוק המלה כתפתי בריש מסכת תרומ' פ"ד: בפרום הפסח פי' הר"ב ט"ו יום קודם ויש לפרש יום החג בכלל אלו הט"ו אבל

מותר עולה לעולה מותר מנחה למנחה מותר שלמים לשלמים מותר פסח לשלמים מותר נזירים לנזירים מותר עני לנדרבה מותר עניים לעניים מותר שבו לאותו שבו מותר שבוים לשבוים מותר שבו לאותו שבו מותר המת ליורשיו רבי מאיר אומר מותר המת יבנה לו נפש על קברו

פרק ג בשלשה

פרקים בשנה תורמין את הלשכה בפרום הפסח בפרום עצרת בפרום החג והן גרנות למעשר בהמה דבריר עקיבא

בן

בפרום החג יחול בא' בתשרי ואי אפשר לתרום כמו שאי אפשר לעשר כדלקמן במתיבתא ולפיכך כתב הרמב"ם ובראש חדש תשרי קודם יום טוב או אחריו וכתב בכ"מ דס"ל דהקדמותו דתנן לאו דוקא ע"כ ומיהו נכח לפרש דט"ו יום קודם החג חמש ויהיה יום אחרון של אדר וכו' לספירת העומר ויום אחרון של אלול וכן כתב הרמב"ם לענין מעשר בש"מ מהלכות בכורות וזה ממה שצריך עיון עליו שמהלכות בכורות מפרש יום ט"ו ואין יום החג בכלל ובשקלים מפרש בראש חדש ניסן ובר"ח תשרי קודם י"ט או אחריו כו' ואי איתא דס"ל דאין יום החג בכלל ור"ח דנקט לאו דוקא אע"ג דזה בעלמא דוחק אפי' הכי אי הכי לא היה צריך לפרש כלל או אחריו: החג עיון מ"ש במשנה ב' פ"ק דר"ה: והן גרנות למעשר בהמה פירש הר"ב אבל קודם הפרק מותר לאכול כו' דמנהו בעלמא הוא לעשר בהמותיו דהעשיריקדש מאחר שקרא עליה שם אבל ברשות בידו לאכלו בלא מעשר לשון רש"י בסוף בכורות ומ"ש אפילו הכי לא שחטי להו אינשי עד דמעשרין וכתבו התוספות ואע"ג דלפני הזמן יכול לעשר ולשחוט ולמכור כיון שקבעו חכמים זמן דרך הוא להנותין עד הזמן ולעשר הכל יחד עד כאן ומ"ש ניחא ליה כו' בדבר שאין חסר לו כלום קשה קצת דהא ודאי חסר ליה האמורים שמקטירין על המזבח דבחולין הותרו לכל מלאכה

מותר עולה לעולה אם הפריש מעות לקנות עולה ומותר יבא בלותו המותר עולה אחרת: מותר הפסח לשלמים דכתיב (דברים י"ו) וזבחת פסח לה' אלהיך לאן ובקר וכו' פסח מן הבקר הוא בא אלא מותר פסח יהא לדבר הבא מלאן ובקר והיינו שלמים: מותר

נזירים אם נבז מעות לקרבנות נזירים ומותרו ישמרום עד שיקנו מהם קרבנות נזירים אחרים ואם נזיר אחד הפריש מעו לקרבנותיו ומותרו המותר לכדבה לקון המזבח: מותר עמי אם נבז מעות לקנות לו מלבוש ומותרו נותנין המותר לאותו עמי: מותר שבוים אם נבז לדקה לצורך פדיון שבו ומותר מהם ישמרום עד שיפדו בהם שבוים אחרים אבל אם פירשו לשבו זה זכה אותו שבו במותר: מותר המתים למתים אם נבז לצורך קבורת מת פסח המותר לקבורת מתים אחרים לזות זה המותר ליורשיו דאחולי אחיל המת זילותיה לגבי יורשיו: והא

מונה עד שיבא אליהו מוספקא ליה אי מחיל המת זילותיה לגבי יורשיו אי לא הלכך יהא מונח עד שיבא אליהו: בזנים לו נפש על קברו פשיטא ליה לרבי נתן דלא מחיל הלכך בזנים לו מזבה על קברו מאותו מותר שכבר זכה בו המת והלכה כת"ק וסיבא דבזו לצרכי קבורת המת מפני שזו סבורים שלא היה לו ואח"כ גמלא שיהיה לו לא אחריון ככה"ג מותר המת ליורשיו כיון שהגבייה בטעות היתה והכי מוכח בירושלמי ועוד מוכח בירושלמי ובגמרא שלנו דסיבא דאיכא שבעה טובי העיר או חבר עיר שכל עסקי צבור נחתין על פיו ונראה בעיניו לשנות מותר שבוים או מותר עניים או מותר מתים למה שיראה בעיניו ויכול לשנות ולהוציא כמה שיראה בעיניו שהוא צורך שעה ואין מוחין בידו וכן מורין תמיד הלכה לזו עשה:

פרק ג בשלשה

פרקים בשנה תורמין את הלשכה כל השקלים היו מתנים לתוך לשכה אחת שבמקדש ושלשה פעמים בשנה נוטלין ממנה ונותנים לתוך ג' קופות שכל קופה היה מג' סאין כדי לקנות מסן קרבנות צבור ולא היו נוטלים הכל בפעם אחת לצורך כל השנה לפי שהרחוקים לא הביאו עדיו כל שקליהם: בפרום הפסח ט"ו יום קודם המועד קרי פרום המועד לפי של יום קודם הרגל שואלים ודורשים בהלכות הרגל ופרום הוא לשון פרוסה דהיינו חצי: והן גרנות של מעשר ג' פרקים הללו הן ג' גרנות של מעשר בהמה שזמנים אלו קבעו חכמים למעשר אלו

בהמות שנולדו וכו' שהגורן קובעת למעשר דגן ק' זמנים

אלו קובעים לאסור הבהמות שכולדו באכילה עד שיעשר
אבל קודם הפרק מותר לאכול אע"פ שלא עשר והקדשו חכמים
הגך תלתא זמני למעשר בהמה כדי שיהיו בהמות נזכרות
לעולי רגלים דאע"ג דמותר למכור ולשחוט ולאכול כל זמן

שלא הגיע מועד הגורן אפילו הכי
לא שחטו להו אינשי עד דמעשרן
דניחא ליה לאינש לקוימי מזה
בממוניה בדבר שאין חסר בו
כלום כגון מעשר בהמה שהוא
עצמו מציא מעשר ואוכלו שלימי
ואם לא היו מעשרים בשלשה
פרקים הללו היו הרבה נמנעים
למכור לפי שלא עזרו ולא היו
בהמות מצויות לעולי רגלים :
בן עזאי אומר בכ"ט באדר
טעמייהו דכל הני תנאי
אומחלקתן מפורש פרק בתרא
דבכורות : ב תורמין את
הלשכה מפרישין השקלים מן
הלשכה שהיו השקלים מונחים
שם וטעמיהו דשלשה קופות
כל קופה מהן של שלש סאין
ורמב"ם כתב שממלאין תחלה
שלש קופות גדולות של שבעה
ועשרים סאין וממין תורמין לב'
קופות קטנות של ט' סאין
ובחנם דחק לומר כן : וכמו
עליהו א' ז' ג' . לידע אי זו
נתרמה תחלה וממנה היו קונים
קרבנות צבור ראשון ואח"כ מן
השניה ואח"כ מן השלישית :
וינית כחוב עליהן היו רגלים
ביונית משום דתני (בראשית ט)
יפת אלהים ליכת ויטכוו באהלי
שם : ויפסותו שליפת ישכון
באהלי שם ואין לך לשון יפה

בבני יפת כמו לשון יונית : פרגוד חפות כשהמלכות ארוך
וכופלין אותה ומלמטה אופה השפה הכפולה קרויה פרגוד חפות
ואין התורם נכנס עם השפה כפול' היא במלכותו שלא יחסדוהו
שנתן לתוכה ממעות הלשכה : ולא בתפילין ולא בקנייע . שלא
יאמרו חתיר התפר גתן בתוכן מעות : ג וזרקו לפני התורם
מתכונים היו שפלו שקליהם לתוך הקופה ויקנומהם קרבנות
צבור . ולא יהיו משירי הלשכה : שלשה

מלאכה . כל שכן האליה ויותרת הכבד דראוי אף לאכילה
ובגמרא ליתא אלא ניחא ליה דלחעבד מצוה בממוניה . ויש
לפרש בדבר שאין חסר בו . כולי האי :

ב של שלש סאין כתב הר"ב שהרמב"ם כתב שממלאים
שלש קופות גדולות של כ"ז סאין
וכו' ובחנם דחק לומר כן ע"כ : מנייה כ"א :
ואני אומר לא בחנם אלא על פי
הירושלמי אומר כן דהכא איתא
התם רבי זעירא שאל את רבי
יאשיה כמה הוא שיעורן של שלש
קופות אומר ליה נלמוד סהום מן
המפירש תני ג' קופות של ג' ג'
סאין של כ"ז סאין . ומפרש הוא
דשלש קופות דעליהן שאלו כמה
הוא שפורן . על כרחק לאו אלו
הנזכרים במשנה הן . דהא
שפורן מפורש במשנה . אלא שלש
קופות אחרות היו מלבד אלו
ועליהן שאל . והשיב לומר סהום
מן המפורש דכיון דהני דמפורשין
מחזיקין כל אחד ג' סאין ושלש
פעמים תורמין הרי כ"ז סאין
הלכך ודאי שלש קופות הראשונות
מחזיקין כל כך שיוכלו לתרום
מכולם כל הג"פ . ועיין בסוף
פרקין . ולהרמב"ם תורמין את
הלשכה דמתניתין על נעילת
מזוין מן הקופות הגדולות אומר .
וכן פירש במשנה דלעיל . (ועיין
במשנה ד') ובתוספות ריש פ"ב
דקדושין דף ג' ד לא הזכירו אלא
שלש קופות בלבד כפסא
דמתניתין וכפי' הר"ב :
ובתויב בהן ג' בי"ת גימ' ל'
פירש הר"ב לידע איז'
נתרמה תחלה . וממנה היו קונים

כו' שמונה בראשון . כלומר שהראשון משובח . וכדאיתא במגילה
בגמרא דף כ"א ע"ב : ולא במנעל ולא בסנדל . בגמרא
פרק י"ב דיבמות דף ק"כ מ"י"ת לה ומסיים בה לפי שאין נכנסין
במנעל וסנדל לעזרה . (כדתנין סוף ברכות) ופירש"י דכתוב
(ישעיה א') מי בקש זאת מידכם רמוס חצרי : ואומר ומלא
חנ וגו' מאי ואומר . ועוד דיאדה ועוד לקרא . ונרא' לי דאי
מקרא דמרע"ה הוי אמינא דדרך עצה טובה היא דקאמר לבני
גד ולבני ראובן ואנן שצריך חנן . ואלו אינו אלא עצה טובה
והוא מוקדם לשל שהע"ה ביהושע (כ"ב) אלהים ה' [הוא]
ודע וישראל הוא ידע . וירושלמי הביאו ונראה לי דמתניתין לא הביאו לפי דאין ללמוד ממנו כלל לא שבני גד וראובן הוזכרו בעל
כרחם לבדר דבריהם לפני בני ישראל כדי שיחדלו מלעלות עליהם לזבא כאשר אמרו . והירושלמי לא הביאו אלא לומר דמצינו
בן בתורה . בצדיקים . ובכתובים . והא דקאמר בירושלמי איהו חמור שבכולם והייתם נקיים . היינו דאפילו נקיון בעלמא קאמר .
שהוא פחות ממנו חן ושבכל טוב :

שלשה

ג שלשה פעמים פירש הר"ב וכן דרך לשון חכמים ועיין מ"ש בס"ד במשנה י"ב דפרה :
 ד שבא ישנה ויתרום כו' לא קאי אדסמיד ליה לא היה מחסה לא ארישא קאי ומחפה בקטבלאות

ג פעמים על כל פעם ופעם היה אומר אחרים וחס אומרים לו תרום וכן דרך לשון חכמים להיות משולש ודוגמתו מצינו בעומר מגל זו מגל זו אקצור אקצור אקצור וכן חלון הנעל חלון הנעל חלון הנעל ג פעמים : ד תרום את הראשונה ומחפה בקטבלאות

תרומה ראשונה שהיתה בפרום הפסח לאחר שתרם אותה היה מחפה כל השקלים הנשארים בלשכה בקטבלאות דהיינו עור שלוק כדי שיתנו עליו השקלים שיביאו ממדינות שכבי ארץ ישראל שלא יכלו להביא קודם הפסח ומביאים מפסח ועד עצרת ונותנים אותם על גבי הקטבלא כדי שיתרום מהן בפרו העצרת ולא יתרום מן הדבר שתרם כבר בפרום הפסח ואחר שתרם בפרום העצרת חזר וכסה כל המעות בשלשכה בקטבלאות ונותנין עליהם כל השקלים המביאים מנבל וממדי ומן המדינות הרחוקה ואתמין מהן בפרום החג ועוד לא היה מחפה שאין עוד תרומה אחריה : הראשונה לשם א"י שהם שלחו שקלים תחלה שהאחרים עדין

שלשה פעמים : ד תרם את הראשונה ומחפה בקטבלאות שניה ומחפה בקטבלאות שלישית לא היה מחפה שבא ישכח (ס"א את התרום) ויתרום מן הדבר התרום תרם את הראשונה לשם ארץ ישראל ושנייה לשום כרכים המוקפין לה והשלישית לשום בבל ולשום מדי ולשום מדינות הרחוקות :

פרק ד התרומה מה היו עושין בה לוקחין בה תמידין ומוספין ונסכיחם העומר ושתי הלחם ולחם הפנים וכל קרבנות הצבור שומרי ספחים בשביעית נוטלין שברן מתרומת הלשכה רבי יוסי אומר ס"א (אף הרוצה) מהנדב שומר חנם אמרו לו אף אתה אומר שאינן באין אלא משל צבור :

כדפירש הר"ב אבל לפירוש הרמב"ם קאי אדסמוך ליה לא היה מחפה שהוא מפרש על פי דרכו שהיו טק עוד שלשה קופות גדולות ששם כנסו בתחלה ככל אחד ס' סאין כדלעיל וקאמר התנא דכשתורם השלש קופות קטנות תורם הקטנה האחת מהגדולה האחת ומחפה הגדולה ותורם הקטנה הכי מהב' הגדולה וגם מחפה ותורם הקטנה הב' מהגדולה הב' ולא היה מחפה כדי שתהיה נכרת שבה סיים ויתחיל ממנה בתחילה בפעם שנייה כשיכנס קודם עצרת ולא יתרום בתחילה בפעם הראשונה מאותה שתרם כבר בתחלה בפעם הראשונה וכתב בחבורו שבעיני מתחיל בשלישית ומסיים בשנייה ואינה מחפה אותה שנמצא כשתרו' בחב שמתחיל

מ"ב ק"מ מנחות פ"ג

בה ומצא שתרם א' ב' ג' הקטנות מכל אחד מן הגדולות לשם א"י וכו' וכתב הר"ב ומ"מ בכל פעם ופעם היו תורמין על שם כל ישראל על הגבוי ועל העתיד לגבות ופי' על הגבוי על שיש בלשכה ועל הגבוי שעדין לא הגיע ללשכה ועל העתיד וכו' רמב"ם ספ"ב מה"ש :

פרק ד וכל קרבנות צבור כתב הר"ב לאתווי קטורת ועיין משנה ה' פרק שביעי :

שומרי ספחים הקשו התוספות בסוף יבמות דף קכ"ב דהא דבר השמור אסור (בדקתן בפרק ט' דשביעית) ואין להקריב למזבח אלא דבר המותר לישראל (כדאיתא בגמרא) פרק אלו עוברין וכתבתיו במשנה ו' פרק י' דמנחות וריש פרק ז' דחולין) ותרצו שלא שומרין אותו אלא מונעין רגלי בהמה משם ומודיעים לבני אדם שהם לצורך ע"כ. ופירוש ספחים כתבתי במשנה ה' פ"ב דכלאים :

נוטלין שברן וכו' פירש הר"ב לצורך קרבן בקרבן ועיין משנה ה' : מהנדב שומר חנם פירש הר"ב ואף על גב דקנה אותם מן ההפקר כששמרם חנם והביאם וכו' ויש להקשות דיתנדב לשמור ושלוחי בית דין יביאום והסתחא לא קנה להם מעולם ואפשר דסבירא ליה הר"ב כלישנא דבגמרא בסוף ב"מ דף קי"ח דהבטה בהפקר קניא ואפי' לסוגיא דריש ב"מ שדקדקו שם התוספות דהא דהבטה קניא להר"ב שא"ל לשומר שלא יעשה

פרק ד התרומה

וכל קרבנות הצבור לאתווי קטרת : ספחים תבואה העולה מאליה ממה שגשרה בקייר ונותנים שבר לשומרים שלא ילקטו עניים בשביעית ומביאים תרם עומר בפסח ושתי הלחם בעצרת שאינם צאים אלא מן החדש ומן הארץ ונותנים שברם מן התרומה לצורך קרבן בקרבן דמי : שומר חנם ואף על גב דקנה אותם מן ההפקר כששמרם חנם והביאם והרי קן שלו רבי יוסי סבר דקרבן יחיד משתנה לקרבן צבור : אף אתה אומר כו' כלומר אי אתה מודה שאינן באין אלא משל צבור ואם שמרם חנם והביאם וזכה בהם נמצא שאינם באין משל צבור : דסברי [קרבן] יחיד אינו משתנה לשל צבור והלכה כחכמים :

לא הביאו לשם : הכרכים המוקפים הסמוכים כמו עמון ומואב וכיוצא בהם ודוגמתו לתרום שלא מן המוקף : אין מוקפין בבועי ומ"מ בכל פעם ופעם היו תורמין על שם כל ישראל על הגבוי ועל העתיד לגבות ולא הזכיר התנא חלוקי מקומות הללו אלא להודיעם שתקנו שלשה פרקים אלו לפי שאין יתקבצו כל שקלי ישראל : מה היו עושין בה : מה שנתנו לתוך הקופות מה עושין בהן : וכל קרבנות הצבור לאתווי קטרת : ספחים תבואה העולה מאליה ממה שגשרה בקייר ונותנים שבר לשומרים שלא ילקטו עניים בשביעית ומביאים תרם עומר בפסח ושתי הלחם בעצרת שאינם צאים אלא מן החדש ומן הארץ ונותנים שברם מן התרומה לצורך קרבן בקרבן דמי : שומר חנם ואף על גב דקנה אותם מן ההפקר כששמרם חנם והביאם והרי קן שלו רבי יוסי סבר דקרבן יחיד משתנה לקרבן צבור : אף אתה אומר כו' כלומר אי אתה מודה שאינן באין אלא משל צבור ואם שמרם חנם והביאם וזכה בהם נמצא שאינם באין משל צבור : דסברי [קרבן] יחיד אינו משתנה לשל צבור והלכה כחכמים :

ב פרה מעשה

ב פרה אדומה ושעיר המשתלח לעזאזל באין בתרומת
הלשכה אף ע"ג דפרה אינה נשחטת בעזרה בזה מתרומת
הלשכה דחטאת קרייה רחמנא ושעיר המשתלח לפי שרריך
ליקח שני שעירי ואין ידוע על איזה מהם יעלה על הגורל לה:

ב פרה ושעיר המשתלח ולשון של
זהורית באין מתרומת הלשכה כבש פרה
וכבש שעיר המשתלח ולשון שבין קרניו
ואמת המים וחומת העיר וכגדלוהיה
וכל צרכי העיר באין משירי הלשכה
אבא שאול אומר כבש פרה כהנים גדולים
עושיין אותו משל עצמן: **ג** מותר שירי
הלשכה מה היו עושיין בהן לוקחין בהן
יינות שמנים וסלתות והשכר להקדש
דברי רבי ישמעאל רבי עקיבא אומר אין
משתכרין משל הקדש ולא משל עניים:
ד מותר תרומה מה היו עושיין בה רקיעי
והב צפוי לבית קדשי הקדשים ר' ישמעאל
אומר מותר הפירות לקיץ המזבה
ומותר

ב לשם קרבנות אלא מה שנתתייר בלשכה אחר הפרש התרומה:
ואמת המים העוברת בעזרה אם צריכים תקון וכל צרכי
העיר לחפור בורות שיחין ומערות ותקון רחובותיה ושווקים
ושמירת העיר: אבא שאול אומר כו' ואין הלכה כאבא
שאול: **ג** מותר שירי הלשכה מה שגשאר אחר שנעשה מהן
תקון צרכי העיר לוקחים מהן יינות שמנים וסלתות ומותר
אותן לתי שרריך יין לגמדים ושמנים למנחות: אין משתכרין
בשל הקדש שאין עניות במקום עשירות וגנאי הוא
להקדש: ואף לא בשל עניים דלמא מתרמי עני וליכא
למיתב ליה והלכה כר"ע: **ד** מותר התרומה היינו מה
שגשאר בקופות בראש חדש ניסן שאז מביאין קרבנות מתרומה
חדשה צפוי לבית קדש הקדשים לרצפה ולכתלים: מותר
פירות רבי ישמעאל לטעמיה דאמר לעיל מותר שירי
הלשכה קונים מהן יינות שמנים וסלתות והשכר שמשתכרים
בהן קרוי מותר פירות כלומר מה שהותרו ונשתכרו בפירות
שקנין קיץ למזבח כשהמזבח בטל מביאים מהן עולות כמו
שדרך בני אדם להעלות מיני מתיקה על השלחן בגמר סעודת
כך אחר שגמרו להביא חובת היום מביאים עולות הללו
כשאין נדרים ונדבות והמזבח בטל: מותר

מעשה כל דהו' ור"י ס"ל לא חיישי' שמה לא ימסרם ופה יפה
ולפיכך קרבן יחיד משתנה וחכמים ס"ל דחיישינן כו' והתו'
בב"ק פ"ג דף כ"ט ע"ב כתבו ב"ד"ה כשהפכה למטה מג' אין
ראיה מכאן להגבה בשחית מג' קניא דהפקר שאני להבטה

נ כחכות קו
קדושין נז
ב כחכות קו
סג

קני ומשמע נמי דס"ל כהך לישנא
וא תו' ש"כא דחיישינן שמה
לא ימסרם יפה מה' לים דמקבלין
מנשים ועבדים וקטנים דתנן
במשנה ה' כ' קולא חיישי' כו'
ואפשר דשאני שקלים שאין גופן
קרב וכשתמטין שיקנו בהן דבר
הקרב נשתנה נמי לשל צבו מיהו
לשון הר"ב דלעיל סג דבטיק
שימסרו יפה יפה' וא"כ כולם
מלתא בדדהו תליא ר"ל באותן
המוסרים ואפשר לחלק בע"א
דכא דעומר ושתי הלחם אחת
בשנה איכא למיחס שלא ימסרו
יפה אלא נוח להם שיקריבו
משלהם שכן פירש"י טעם בגמ'
דבבא מניעא אבל שקלים
דלקרבנות דכולה שתי' ליכא
למימר נוח להם כו' ואתא שפיר

נמי ללישנא בתרא דב"מ דהבטה דהפקר לא קניא ולאותו לשון
טעמיהו דרבנן שתקנו שר כדי שיהיה קול ולא יבואו בעלי
זרוע ליטול משם וכשתחלין נמצא שיש לשומרין אותן מעום
בתרומה ואין לצבור חלק בהן ולפי זה אין לחלק משום שאין
גופן קרב' והרמב"ם בחבורו כתב כהך לישנא וכן פסק
בהבטה דלא קניא דהפקר בסוף פ"ג מהלכות נדרים אף ע"ג
דבפ"י ושו' פירש בהר"ב גם הרא"ש פסק כלישנא בתרא' ואף
ע"ג דכתב בפרק המניח דברי המוספות ונ"ל לפרש דהכי
קאמרי התוספות דהפקר שאני דהא איכא לישנא דס"ל דהבטה
קני' וביירו' סריך מעלי מערכה דמשנה ה' פרק ד' דתענית
דיחידים ומתנדבי' (ותנן נמי סוף פרקו' דמכילתין האומר הרי
ענים וכו') ומשני דר' יוסי היא א"כ ד"ה היא דכי פליגי בגופו
של קרבן אבל במכשירי קרבן כולי עלמא מודי שהוא משתנה
קרבן יחיד לשל צבור: **ב** כבש פרה עיין משנה ז' פ"ג
דפרה' וכבש שעיר עיין במשנה ד' פרקו' דיומא' ועיין בפיר'
הר"ב משנה ז' דמנחות פי"א: ולשון שבין קרניו דאסמכנא
אקרא כמ"ש בפ"ד דיומא' בס"ד ואיכא לספוק בלשון שבשעיר
הנעשה בפנים כדתנן התם ובלשון שקושרין כפתחו של היכל
כדתנן התם ספ"ו: וחומת העיר וכו': באין משירי
הלשכה עיין מ"ש במשנה ה' פ"ה נדרים: **ג** אין משתכרין
בשל הקדש פי' הר"ב שאין עניות כו' הכי איתא בפרק שני דייני דף ק"ע"ב
הירושלמי: **ד** לקיץ המזבח פירש הר"ב כמו שדרך בני אדם כו'
יחיה] ופירוש הקיץ

כב 12 רונה לומר
(1)

דל"ג

ר"ל התאנים והענבים ששוחטין אותן ואוכלין כו' :
מותר הרומה לכלי שרת כחז"ל הר"ב מהר"א דריש ליה
דכתיב ואת שאר וכו' ואיזהו כסף שיש לו שיריים

הוא אומר זו תרומת הלשכה ואע"ג דאיכ' שירי הלשכה ענמה
ואימא אותן שיריים משני בנת'
דפרק ב' דייני דדריש ה' דהכסף
כסף הראשון כלומר שנתרם
ולוקח ראשון מה ויהי שאר ממנו
ויהי לכלי שרת ולעיל מהך פריך
בגמ' דהא כתיב במלכי' (ב"ב)
אך לא יעשה בית ה' ספות וגו' כי
לעושי המלאכה יתנוהו קשו
קראי אהדדי ל"ק כאן שגבו
לבדק הבית והתירו לזב"ד
מתנה עליהן לעשות מהמותר
כלי שרת כאן שגבו ולא התירו:
מותר נסכים פירש הר"ב
בזב"ד ההקדש היו
ומציאין כו' ואם קבל עליו כו'
בדקתן בסוף פרקין וע"ש ואין

א תוספות ב
ב טבועות יול
כייפות י
מעיל יד

ומותר הרומה לכלי שרת ר' עקיבא אומ'
מותר הרומה לקיץ המזבח ומותר נסכים
לכלי שרת ר' חנניה סגן הכהנים אומר
מותר נסכים לקיץ המזבח ומותר הרומ'
לכלי שרת זהו זה לא היו מודים בפירות :
ה' מותר הקטורת מה היו עושין בה :
מפרישין ממנה שכר האומנין ומחללין
אותה על (ס"א מעות) שכר האומנין ונותנין
אותה לאומנין בשכרן וחוזרין ולקחין
אותה מתרומה חדשה אם בא החדש
בזמנו ולקחין אותה מתרומה חדשה
ואם לאו מן הישנה ו המקדיש

ומותר הרומה לכלי שרת מקרא דריש ליה דכתיב (ר"ה ב'
כ"ד) ואת שאר הכסף ויעשהו כלים לבית ה' איזהו כסף שיש
לו שיריים הוא אומר זו תרומת הלשכה : מותר תרומה לקיץ
המזבח שלנוך קרבנות הופרשה : מותר נסכים בזב"ד
ההקדש היו מציאין מעות
לבעלי יינות שתיים וסלמות'
לספק למנחות ונסכים כל השנה
ואם קבל עליו לספק ג' סאים
בסלע ועמדו ארבע סאים בסלע
כריך שיתן ארבע סאין ואותה
סאה היא מותר נסכים וכן
כשמודדין להקדש היו מודדין
במדה מצוללת וגדושה והבזב"ד
היה מוחק המדה הכרוך נקרא
מותר נסכי' ועושין מהן כלי שרת
שהנסכים מתקדשים בכלי שרת:
מותר נסכים קיץ למזבח
שהנסכים כליל והעולה כליל :
זה וזה רבי עקיבא ורבי חנינא
לא היו מודים בפירות כדאמר

זה משתכר בשל הקדש אלא שההקדש קרוב לשכר ואין לו
הפסד והראב"ד כתב בפ"ז מה' כלי המקדש ואע"פ שאמרו
אין משתכרין בשל הקדש ה"מ פירות שהוא כעין גנות והוא
דרכ עניות אבל נסכים שהן זרכי צבור לוקחין ואם התירו
מוכרין ליחיד : ד' מותר הקטורת כו' פיר' הר"ב
להקטירה כלו כד' להקטורה כו' ול' רש"י להכשירה בפ"ק
דשבועות דף י"ע ב' ומ"ש הר"ב שהיתה נעשית ש"מ מניס
לא וחשוב בסדר פטום הקטורת וברייטא היא פ"ק דכריתות
דף ו' ופירש הרמב"ם בריש כריתות דהלכה למשה מסיני
הם משקל הסמנים ומ"ש הר"ב דבכל שנה פשוטה היה
מותר ואף על פי שהיו זרכיין למלאות מהן לשנים מעובר'
מכל מקום זרכיין היו לחדש בר"ח ניסן כדי שיהיו מתרומה
חדשה תוספות פ"ק דשבועות :

בזב"ד שירין ממנה שכר האומנים פירש הר"ב וזכין
המעות כו' והרי הן חולין דבלא חולין א"א
לפדותה ממעות תרומה חדשה שאין הקדש מתחלל על
הקדש כ"כ רש"י בשבועות לעיל מהך מתניתין דמייתי התם
ומ"ש הר"ב ואע"פ שאין הקדש כו' דב"ד מתנה כו' הכי איתא
בגמרא דשבועות ובריש פרקין פירש טעם אחר :
ובמחללין אותה על שכר האומנין פי' על המעו' שהופרשו
לשכר האומנים וכן"א גרם בדיא מעות
האומנין וכן היא הגירסא שלנו לקמן במשנה ו'
ולוקחין אותה מתרומה חדשה וכתבו התוספות וא"ת
למה לי כולי האי יתנו הקטורת מתחלה לאומני'
בשכרן ומיאו לבן עזאי דלקמן דאמר אין הקדש מתחלל על
המלאכה של צבור המעורר טפי א"כ כהא חירי בשכר
פטום אומני הקטרת של שנה חדשה וזריך לתת להם מתרומה חדשה ע"כ :

ר"ע לעיל שאין משתכרים בשל הקדש וימסקנא דתנאי ב"ד
הוא על המותרות שיהיו כולן קרבים עולות וכן הלכה : ה'
מותר הקטורת הנותר בכל שנה : מה היו עושין בה
להקטירה לשנה הבאה שאין לך שנה שאין בה מותר שהקטור'
היתה נעשית ש"מ מניס ש"מ מניס כמנין ש"מ ה' ימות החמה
וג' מנין שמהם כ"ג מכנים מלא חפניו ביום הכפורים ולא היו
נכנסים כולן בחפניו ועוד בכל שנה פשוטה היה מותר ששנה
פשוטה ימיה ש"ד : מפרישין ממנה מן הלשכה : שכר האומנין
מפטומי הקטרת שהן נוטלים שכרן מתרומת הלשכה וזכין
המעות לאומנין על אחד מן הגזברים והרי הן חולין ואף ע"פ
שאין הקדש יוצא לחולין אם לא שיכנס דבר אחר תחתיו
לקדושה תרומת הלשכה שאני דב"ד מתנה עליהם ליתנם
לכמה דברים ואחרי שזכו במעות לנורך האומנין מחללין
הקטורת על אותן המעות והמעות קדושים לתרומה ישנה
וגומים הקטורת לאומנים בשכרן וחוזרין וקובין אותם מהם
במעות של תרומה חדשה והכי נביעא מלתא טפי ולא למכרם
ולחזור ולקנוהם : אם בא החדש בזמנו שהביאו שקלים
חדשים קודם ר"ח ניסן שהוא זמן התרומה החדשה לוקחים
מותר הקטרת מתרומה חדשה ע"י חלול כדפרשין לעיל : ואם
לאו שלא הביאו שקלים חדשים עדין לוקחים אותה מן
התרומה ישנה אם חללוה כבר ואם לא חללוה מקטירין אות'
דכיון שלא בא החדש נריך להביא מן הישנה :
ו המקדיש

ואפילו לרבי עקיבא נמי דאמר הקדש מתחלל
על המלאכה ה"מ בקטרת דיחיד כגון במקדיש נכסיו כו' כדלקמן אבל בקטורת של צבור
המעורר טפי א"כ כהא חירי בשכר
פטום אומני הקטרת של שנה חדשה וזריך לתת להם מתרומה חדשה ע"כ :

המקדיש נכסיו וסתם הקדש לבדק הבית והיו בהם דברים הראויים לקרבנות לצבור כגון קטרת או יינות שמנים וסלתות ינתנו לאומנין בשכרן ויוצאין לחולין אף על פי שאין דבר אחר נכנס תחתיו דקסדר הקדש מתחלל על המלאכה דכתיב

המקדיש נכסיו והיו בהם כו' וה"ה למקדיש הדברים עצמן כמ"ש במשנה ב' פ"ה דטויר : והיו בהן דברים ראויין לקרבנות לצבור פ"ה הר"ב כגון קטרת או יינות שמנים וסלתות ותימה דבמשנה ח' תנן לשים בהן יינות שמנים כו' שימכרו כו' ובגמרא

א כריתות ו
ב ב"ב קט"ו
ג נכמיס ק"ג
ד תפורה כ"ל
ה ב"ב קט"ו

שפוח כו) ועשו לי מקד' שתהיה המלאכה נעשית מן ההקדש : אינה מן המדה כלומר אין מדה זו שאחיה אומר כמדה האמורה לעיל בקטרת ואין ראוי אלא שתסוה מדותיך הלכך מפרשי' מהן שכר האומנים כו' כדאמר' לעיל גבי מות' הקטרת שאין הקדש מתחלל על המלאכה והלכה כבן עזאי : ז זכרים ימכרו לזרכי עולות מן זדמיהם יפלו עם שאר הנכסים לבדק הבית דסבד סתם הקדש לבדק הבית ואפי' במידי דחוי למזבח אכל הראוי למזבח אינו יוצא מידי תזבח שהמקדיש תמימים לבדק הבית אין נפדים אלא למזבח והדמים יפלו לבדק הבית : ויביא דמיהן עולות' קסדר מידי דחוי למזבח מפתח' למזבח אקדשינהו הלכך זכרים עצמן יקרבו עולות' ונקבות ימכרו לזרכי שלמים ויביא דמיהן עולות' אכל הן עצמן אין קרבין שלמים דהמקדי' נכסיו דעתו שיהיו כולם לנזבה הלכך בהמות שראויות לקרב עולות יקרבו עולות' ונקבות ימכרו לזרכי שלמים ויביא דמיהן עולות' דכיון דראויות למזבח מלה עליהן קדוש' מזבח ואפי' על הנקבות שאין גופן ראוי למה שדעתו להקדישן

המקדיש נכסיו והיו בהן דברים ראויין לקרבנות הצבור ינתנו לאומנין בשכרן דברי ר' עקיבא אמר לו בן עזאי אינה היא המדה אלא מפרשישין מהן שכר האומנין ומחללין אותן על מעות האומנין ונתנין אותן לאומנין בשכרן וחוזרין ודוקחין אותן מתרומה חדשה : ז המקדיש נכסיו והיתה בהן בהמה ראויה לגבי המזבח זכרים ונקבות רבי אליעזר אומר זכרים ימכרו לצרכי עולות ונקבות ימכרו לצרכי זכחי שלמים ודמיהן יפלו עם שאר נכסים לבדק הבית ר' יהושע אומר זכרים עצמן יקרבו עולות ונקבות ימכרו לצרכי זכחי שלמים (ס"ה) ויביא בדמיהן עולות ושאר נכסים יפלו לבדק הבית ר"ע אומר (ירו' אמר ר"ע) רואה אני את דברי ר' אליעזר מדבריר' יהושע שר' אליעזר השוה את מדתו ור' יהושע חלק אמר רבי פפיים שמעתי כדברי שניהן שהמקדיש בפירוש דבריר' א והמקדיש סתם כדברי ר' יהושע : ח המקדיש נכסים והיו בהן דברים ראויין על גבי המזבח יינות שמנים ועופות רבי אליעזר אומר ימכרו לצרכי אותן המין ויביא בדמיהן עולות ושאר נכסים יפלו לבדק הבית : ט אחת לשלשים יום משערין את הלשכה כל

ס"ק דכריתות דף ו' מויתי למתני דהכ' ואמרינן תאי ניכא אי בהמה תנא לה (במשנ' ז') אי יינות שמנים וסלתות (עיין במשנה ח' ומ"ש ס"ט בס"ד) תני לה זמסיק בסומני הקטרת דאי קטרת עצמה לא נעשית בחוץ ובמותר הקטרת שנית לאומן בשכר ולא הספיקו ללקחו ממנו עד שהקדישה לא מוקים לה משום דל"ג במשנתנו וחוזרין ולוקחין אותה מתרומה חדשה אכל לגי' הכפרי נוכל לפר' מות' הקטורת וכן בירושלמי מוקי למתני' במותר הקטור' ובכ"מ פ"ה מה' ערכין נשמט מראה מקו' על מתני' דהכא' וגזר' פרק קמ' דכריתות : אמר לו בן עזאי וכו' כתב הר"ב והלכ' כבן עזאי וז"ל הרמב"ם ויחמר בן עזאי שזה למאמי' הנקד בקטרת ולפיכך אני אומר הלכ' כבן עזאי עכ"ל דאל"ה הא ק"ל הלכה כר"ע מחברו אכל לדברי התו' דלעיל אין לפסוק כבן עזאי מהא טעמא : וחוזרין ולוקחין כו' אחיה ככ"ע וכן ה"ל ואם לאו כו' כדלעיל אלא שהמשה קצרה : ח יינות שמנים וסלתות והכי איתא בגמ' פ"ק דכריתות דף ו' אלא שהר"ב כתב ג"כ ועופות וכן הרמב"ם כתב יינות שמנים וסלתות ועופות וכ"כ בפ"ה מהל' ערכין ועיין מ"ש במשנהו בס"ד : רבי אליעזר ה"ג הר"ב בלא יו"ד וכתב בכ"מ שהוא ר"א בן שמעון : ט משערין פי' הר"ב פוסקי' שער וכתב הרמב"ם שהוא מלה עברית כמו שער כנפשו [משלי כ"ג ז'] ועיניו שנותנין שער לאותו דבר : המקבל

כיון דלשם קרבן מיהו חזיון לא חל עליהן קדושת בדק הבית ויביא דמיהם עולות : שהמקדיש בפירוש נכסיו להקדש דכיון שהפרישן והבדילן זו מזו ואפי"כ לא אמר בהמה למזבח ונכסיו לבדק הבית ש"מ דדעתו היה שבין בהמה ובין נכסיו הכל ילך אל מקום א' אכל המקדיש סתם כל נכסיו דעתו להקדיש כל דבר למה שהוא ראוי והלכה כר"ע : ח יינות שמנים וסלתות שהראויים למזבח ולנכסים ועופות תורים ובה יונה : ר"א גרסי' ולא רבי אליעזר

וטעמא דר"א מפורש בירושלמי דכתיב (ויקרא כב) לכל נדריהם ולכל נדבותם אשר יקריבו לעולה כל מה שהם נודרים ומתנדבים מדברים אשר יקריבו לה' אפילו יינות שמנים וסלתות יהוה לעולה יכול יקריבו דמיהן עולת העוף או אם הקדיש עוף יקריבה עולה ת"ל (שם) בבקר בכשבים ובעזים הא אינו מקריב בכל מה שהתנדב אלא עולת בהמה בלבד : ט משערין את הלשכה פוסקים שער ליינות שמנים וסלתות שיעמוד זה השער שלשים יום ולוקחים בכל יום ממוכרי יינות שמנים וסלתות מה שהן צרכין

באחות X

המקבל עליו פי' הר"ב הגזברים היו מקדימים מעות לחנוני והיה החנוני מקבל עליו וכו' עיין בפ' דלקמן במשנה ד' : **לספק לשון הרמז"ס** : וענין לספק שיומרו לנו כדי לרכונו וספוק הוא השלמת הצורך הרגום ונזאל להם היספקון לתון ועברי ממש אם ישפק עפר קומרון (סלבים א' ב) במלאת ספקו (איוב כא ואם הו' צ"י) : סרתית פירש הר"ב י"גות שמני' סלתות ותנא חדא נקט : אי נמי לפי שהסולת עקר והסמן טפל שהיא נכלל בתוך הסלת וכן יין נמי טפל לאכילה הלכך נקראו כולם בשם סלתות ע"ד מהמרס כל סעודה נקרא ע"ש הלחם : ועיין ר"ע דלקמן : **עמדו משלש יום** מד' יספק מד' עיין מ"ש במשנה ד' :

באותו הסמוס שספקו : ואם נתיקר המקח אין מוסיפין דמים ואם הוזל לוקחים לפי הוזל : המקבל עליו לספק סלתות : בימות קציר חטים וצמרע ענבים ומסיקת זיתים היו הגזברים מקדימים מעות לחנוני והיה החנוני מקבל עליו לספק יינות שמנים וסלתות כל השנה : ואם היו אז נמכרים ד' סאין בסלע והקרו ועמדו ג' סאין בסלע : צריך ליתן ד' סאין דהקדש קונה בכסף דהיינו ג' ונתן הכסף וקם לו : ואם קבל לספק ג' סאין בסלע והוזלו ועמדו ד' בסלע : נותן ד' בסלע דלא גרע מהדיוט דלא קני אלא במשיכה : התלויה לו ואפי' משך הגזבר ונתן מעות אחרותם על החנוני : אינו מקבל את מעותיו : כלומר אינם נחשבים מעותיו של חנוני ולא זכה בהם : ואע"פ שקבלם מן הגזבר : עד שיהיה המזבח מרצה שיעלה לרצון על המזבח : הלכך אם החמין היון או התלויה הסלת אחרותם על החנוני :

כל המקבל עליו לספק סלתות מארבע' עמדו משלש יום **יספק מד'** : משלש : ועמדו מארבעה : **יספק מארבעה** ישיד הקדש על העלויה : ואם התלויה סולת התלויה לו ואם החמין יין החמין לו (ירו' אינו) ואינו מקבל את מעותיו עד שיהא המזבח מרצ' : **פרק ה אלו** הן הממונין שהיו במקדש : יותגן בן פינחס על החותמות : אחיה על הנסכים : מתתיה בן שמואל על הפייסות : פתחיה על הקנין פתחיה ותמרדכי : לכה

מ"ש ועמדו מד' יספק מד' פי' הר"ב דלא גרע מהדיוט דלא קני אלא במשיכה : ואכתי קשיא אמאי יספק מד' דתינת שהגזברין אינם מחוייבין לקבל ממנו מנ' לפי שלא משכו אבל שיהא מחוייב לספק בד' לאו טעמא קאמר לא נראה שכן הוא תנאי ב"ד שיהא מחוייב לספק בד' כפי השער ושלא יצטרכו הגזברין וליכך למוכרים אחרים והיינו נמי טעמא דאחריות ההתלעה והחיוון על המספק ואפי' משך הגזבר כמ"ש הר"ב לקמן ויש ראייה מספ"ז דתנאי ב"ד הוא ע"ש בפיר' הר"ב : ואם החמין יין וכו' עיין מ"ש בריש דמאי' ב"ד ולא ידעתי למה לא זכרה הרמז"ס בפרק' מהלכות כלי המקדש כי שם מקומה וגם לא ראיתי בשום מקום מהגזברו : ובפירושו ספ"ז דמכילתין כתבה :

פרק ה אלו הן הממונין וכו' פירש הר"ב [דההך גברי דחשיב לא בזמן אחד היו] אלא החסידים והכשרים שכל דור הוא מונה שא"ל שאלו הנזכרים שהיו ממונים בכל זמן הבית : דבכל דור ודור היו משתנים המוני ועיין בספ"ג דיומא : אבל מ"ש הר"ב דלא בזמן אחד היו שכן לשון הירושלמי חד אתר כשרי דור ודור הוא מונה וסברא בעל-א הוא : שמכין המונה כל הכשרים שמתעט נמנע הוא לומר שכל היתר כשרים היו הכל בדור אחד : וכתב עוד ורבותי פירשו כו' אפשר שנתכוין לבעלי התוספות דמסכת מנחות פרק רבי שמעאל סוף דף ס"ד אה"ר כשז' ו' מלכות בית השמונאי זה על זה כו' אל מרדכי כו' דפירש רש"י מ' דכי שהיה ביומי' אהשורוש' ובתבו התוספות דתימה הוא לומר שהאריך ימים כל כך ונראה על שם מרדכי הראשון היו נקראים הממונים על שמו לפי שאינם [ממונים] אלא בקיאים בעלי שכל ומדע עכ"ל ולמד הרב לומר כן על כולם : ויש לתמוה שאף שכתב פירוש הירושלמי תפס ג"כ פירוש רבותיו : ולמה לא תפס ג"כ לאורך פירוש דירושלמי דחד אתר מי שהיה באותו דור מנה מה שבדורו : ועוד הסברא הפשוטה היא נוטה כך יותר משני הפירושים האלו דמסתמא המונה יונה אותם שבדורו : על הנסכים : הר"ב כתב הסלתות והיינו הך כמ"ש בס"פ דלעיל : וכ"כ הרמז"ס בפ"ו מהלכות כלי המקדש דזה שעל הנסכים היינו על היין והכולת : וזה שלא כתב שמו לפי שהם נכלל בסלת כמ"ש גלול בשמן : וכך עשה ברפ"ג מהלכות מעשה הקרבנות שכתב היין והסלת שמביאין עם הקרבן הם הנקראים נסכים והסלת לכה נקראת מנחת נסכים ולא הזכיר שמו ו"ל בהקדמתו למסכת מנחות והדבר הנקרא מנחת

פרק ה אלו הממונים : חמשה עשר מינים של פקודות ומוני' של שררה דחשיב במתני' היו תמיד במקדש מיהו הכך גברי דחשיב לא בזמן אחד היו : לא החסידים והכשרים שכל דור ודור הוא מונה : ורבותי פירשו על שם שהממונים הראשונים שנתמנו על כך : כך היה שםם לפיכך נקראו הבאים אחריהם על שםם : על החותמות ועל הסלתות מפרש לקמן במתני' : על הפייסות : להורות סדר הגורל מייזכה בעבודה זו ומי בזו : כמפורש במסכת יומא : על הקינים : מתוסרי כפרה כגון זב וזבה ויולדת שמביאים קיני חובה דהיינו תורים ובני יונה נותגין מעותיהן לשופרות שבמקדש : והממונים על השופרות לוקחים המעות ומביאין בהם הקינים והיה צריך שימנה על זה חכם גדול ובקי : כדאמרינן במסכת אבות קינים ופתחי נדה הן הן גופי הלכות : שהיה

הממונים : חמשה עשר מינים של פקודות ומוני' של שררה דחשיב במתני' היו תמיד במקדש מיהו הכך גברי דחשיב לא בזמן אחד היו : לא החסידים והכשרים שכל דור ודור הוא מונה : ורבותי פירשו על שם שהממונים הראשונים שנתמנו על כך : כך היה שםם לפיכך נקראו הבאים אחריהם על שםם : על החותמות ועל הסלתות מפרש לקמן במתני' : על הפייסות : להורות סדר הגורל מייזכה בעבודה זו ומי בזו : כמפורש במסכת יומא : על הקינים : מתוסרי כפרה כגון זב וזבה ויולדת שמביאים קיני חובה דהיינו תורים ובני יונה נותגין מעותיהן לשופרות שבמקדש : והממונים על השופרות לוקחים המעות ומביאין בהם הקינים והיה צריך שימנה על זה חכם גדול ובקי : כדאמרינן במסכת אבות קינים ופתחי נדה הן הן גופי הלכות : שהיה

לשון הירושלמי חד אתר כשרי דור ודור הוא מונה וסברא בעל-א הוא : שמכין המונה כל הכשרים שמתעט נמנע הוא לומר שכל היתר כשרים היו הכל בדור אחד : וכתב עוד ורבותי פירשו כו' אפשר שנתכוין לבעלי התוספות דמסכת מנחות פרק רבי שמעאל סוף דף ס"ד אה"ר כשז' ו' מלכות בית השמונאי זה על זה כו' אל מרדכי כו' דפירש רש"י מ' דכי שהיה ביומי' אהשורוש' ובתבו התוספות דתימה הוא לומר שהאריך ימים כל כך ונראה על שם מרדכי הראשון היו נקראים הממונים על שמו לפי שאינם [ממונים] אלא בקיאים בעלי שכל ומדע עכ"ל ולמד הרב לומר כן על כולם : ויש לתמוה שאף שכתב פירוש הירושלמי תפס ג"כ פירוש רבותיו : ולמה לא תפס ג"כ לאורך פירוש דירושלמי דחד אתר מי שהיה באותו דור מנה מה שבדורו : ועוד הסברא הפשוטה היא נוטה כך יותר משני הפירושים האלו דמסתמא המונה יונה אותם שבדורו : על הנסכים : הר"ב כתב הסלתות והיינו הך כמ"ש בס"פ דלעיל : וכ"כ הרמז"ס בפ"ו מהלכות כלי המקדש דזה שעל הנסכים היינו על היין והכולת : וזה שלא כתב שמו לפי שהם נכלל בסלת כמ"ש גלול בשמן : וכך עשה ברפ"ג מהלכות מעשה הקרבנות שכתב היין והסלת שמביאין עם הקרבן הם הנקראים נסכים והסלת לכה נקראת מנחת נסכים ולא הזכיר שמו ו"ל בהקדמתו למסכת מנחות והדבר הנקרא מנחת

א' ב' ג' ד' :
ה' ו' ז' ח' :
ט' י' י"א י"ב :

שהיה פותח דברים וכו' והוא מרדכי בלשון פעלה מן הגולה
וגקרא כן שהיה בולל לשונות הרב' : על חולי מעים' לצי
הכהנים הולכים יחפים על הרצפה ואוכלין בשר הרבה
ושות' מים היו מעיהן מתקלקלין וצריכין תמיד לרופא לומר
להם זה הסם טוב למעים :

למה נקרא שמו פתחיה • שהיה פותח
בדברים ודורשן ויודע שבעים לשון • בן
אחיה על חולי מעים • נחזיא חופר שיחין •
גביני כרוז • בן גבר על נעילת שערים • בן
בבי על הפקיע • בן ארוה על הצלצל •
הוגרם בן לוי על השיר • בית גרמו על מעש'
לחם הפנים • בית אבטינס על מעשה
הקמורת • אלעזר על הפרכות • ופנחס על
המלביש : ב' אין פוחתין משלש' גזברין
ומשבעה

מרת נככים הוא סולה בלול בשמן זית • והנככים הוא היין
שמקריבין עם העול' או השלמים ג"כ והוא מה שנא' ויין לנסך
ולפעמים קוראין לכל ר"ל הסלה בלול והיין נככים דרך
העבר' בשמות לפי שאין היין בלא סלת ולא סלת בלא יין וכלן
תכסיס קרבן ר"ל העולה
והשלמים ע"כ ועיין משנה ה"ב
דלקמן וכן משנה ד' פ"ט דמנחות :
שהיה פותח בדברי ודורשן
כדמפרש בגמרא פרק
ר"שמעאל דמסכת מנחות דף
ס"ד דהוי נובדא בתלת נשי'
דאיתו ג' קינין חדא אמר' לויבתי
וחדא אמרה לימתי • וחדא אמרה
לעונתי סזור מינה ויבתי זיבה
ממש וכו' וכלומר דכולהו זיבה
חטאת וחדא עולה • א"ל מרדכי
שנא בזב סיכנה (שהיא שופעת
דס יותר ונסתכנה למוט ונדבה
להביא עולת נדבה) שנא בים סיכנה שנא בעינה סיכנה בדוק
ואשכח • ומ"ש הר"ב שהיה בולל כו' מפרש התם כמותו ששינו
סס שהביאו מעין סוכר ומגובת צריפין דאלו דידע ע' לשון
כולהו סנהדרין נמי ידעי ע' לשון : בן צביעל הפקיע • פי'
הר"ב להלקות הכהנים והלויים כו' והרצועה שמלקין בה נקרא
פקיעה • ולכך נקרא פקיעה שאי' רחבה בראש' כשאר רצועות
מלקות אלא מפסקה בראשה לרצועות דקות כדי שירגיש בה
יותר ופקיעה לשון פיסוק וסדקים כמו מבלאי מכנסי הכהני'
[היו מפקיעין] לשון קריעה • כ"כ רש"י ביומא דף כ"ג •
ואיתא התם אמר אביי מריס ה"א הא דתגן בן ביבאי ממונה על
הפקיע אמינא פתילתא כדתגן מבלאי וכו' כיון דשתענא ולא
עוד אלא שלוקה וכו' אמינא מאי פקיעה נגדא • וכיון דבגמרא
דידן דחילא לפירוש דבירושלמי יש לתמוה על הר"ב שהקראו
אחר שפירש פירושא דבגמ' דידן • ואולי מפני שראה שהשיב
הראב"ד בפ"ז מהלכו' כלי המקדש והקש' על שלא מנה הרמב"ם
הממונה על הפתילות ס"ל הר"ב דקסבר הראב"ד דאביי ה"ק
מריס ה"א כהירושלמי כיון דשמע' אמינא וכו' כלומר ואיפא'
למימר הכי וכמסתק בפ"י הוא אומר כן וזוהי השבתו של
הראב"ד דכיון דאביי לא הכריע בפ"י פקיע מאי היא • ה"ל להרמב"ם לכחוד ב' הפירושים • ומ"ש הר"ב להלקות הכהנים והלויים
לא דק דלא מצינו להא' אלא גבי לויים במשנה ב' פ"ק דמדות : על הצלצל פירש הר"ב כלי שיר כו' צמבל"ו בלעז וכן כתב במשנ'
ג' פרק ו' דהמידוע"ש גס עיין במשנה ה' פ"ב דערכין : הוגרם בן לוי על השיר • פי' השיר שבה רמז"ס פ"ו מהלכות כלי
המקדש • וביומא סוף פרק ג' קורבו הגרום ושם פירש' בן לוי כלומר מן הלויים : ופנחס על המלבוש • וכו' הר"ב דאיתא
המלביש • וכן בסדר המשנה בירושלמי ופנחס המלביש : ב' אין פוחתין מג' גזברים ומו' אמרכלין • וכתב הר"ב דאיתא
נמי ב' קתילוקין וכולהו יליף בירושלמי מן הכתוב שבד"ה ב' ל"א ויחיל ועוניהו ונחת ג' זבזברין) ועשהאל וירימות ויוזבד ואליאל
ויסמכיה ונחת ובניהו (מר כולין) פקידים מיד כונניהו ושמעי אחיו קתילוקין) במפקד יחזקיהו המלך ועזריהו נגיד בית האלהי'
ופירש בישה מראה דאש"ג דבקררא לא נזכר כמה מהם הגזברים ומי מהן המרכולין הא' פשטא דהגזברים ג' שהיו הגזברים ממוני'
על דבר שבמזון ואם כן בעינן ג' כדתגן בסוף פאה הלכך כסקיה לקרא דג' מנייהו הם הגזברין והשאל' הם המרכוליים והם ז' ובמינוי
הקתילוק לא אתפרש אלא בירושלמי איתא המלך וכהן גדול

חופר שיחין • היה ממונה לחפור
בורות שיחין ומערות כדי שיהיו
מים מצוין לשתות לעולי רגלים :
בבוי כרוז • כך שמו של האיש
המכרוז בכל בקר בבית המקדש
עמדו כהנים לעבודתכם
ושומעים קולו מיריחו : על
נעיל' שערים • לנעול השערים
בערב ולפתחן בבקר : על
הפקיע • להלקות כהנים והלויים
שנמצאו ישינים על משמרותיהם
שהיו שומרים את המקדש בלילה
כדאמרו ב"ב ס"ג • מדות • מי שהיו

מוצאי אותו יסן היו חובטים אותו ושורפים את כסותו
ובירושלמי מפרש הפקיע הפתילות של מנורה ושל בית השואב'
כדאמרינן בפרק החליל מבלאי מכנסי כהנים ומהמייניה'
מפקיעים פתילו : צלצל כלי שיר שיש לו קול גדול ל' תזילנה
אזינו צמבל"ו בלעז • וכשהיו שומעין קולו היו הלויים מתחילין
בשיר : על השיר • להתחיל את השיר • וכשהיה מסיים היו כולן
מסיימין • בית גרמו • שם משפחה • על לחם הפנים • שהיה עשוי
כמין תיבה פרוצה והיו אומנים בעשייתו ובאפיייתו לרדותו מן
התנור שלא ישבר ולעשותו שלא יתעפס : בית אבטינס • שם
משפחה שהיו בקאים לפטם הקטר ומכירין בעשב ששמו מעל'
עשן וכשהיו מערב' אותו עם שממני הקטרת היה עשן הקטר'
מתמר ועולה כיוון מקל : על הפרכות • לעשות פרכות חדשו'
כשהיו צריכים : המלביש • היה ממונה להלביש הכהנים בשעת
עבודה ולהפשיטם אחר עבודה ולשמור בגדי כהונה בלשכות
העשויות לכך • ב' גזבריים • הן שממון ההקדש תחת ידם והן
סודים הערכין • והתו מין וההקדשות וכל מלאכת הקדש
בהם נעשים :

הראב"ד דכיון דאביי לא הכריע בפ"י פקיע מאי היא • ה"ל להרמב"ם לכחוד ב' הפירושים • ומ"ש הר"ב להלקות הכהנים והלויים
לא דק דלא מצינו להא' אלא גבי לויים במשנה ב' פ"ק דמדות : על הצלצל פירש הר"ב כלי שיר כו' צמבל"ו בלעז וכן כתב במשנ'
ג' פרק ו' דהמידוע"ש גס עיין במשנה ה' פ"ב דערכין : הוגרם בן לוי על השיר • פי' השיר שבה רמז"ס פ"ו מהלכות כלי
המקדש • וביומא סוף פרק ג' קורבו הגרום ושם פירש' בן לוי כלומר מן הלויים : ופנחס על המלבוש • וכו' הר"ב דאיתא
המלביש • וכן בסדר המשנה בירושלמי ופנחס המלביש : ב' אין פוחתין מג' גזברים ומו' אמרכלין • וכתב הר"ב דאיתא
נמי ב' קתילוקין וכולהו יליף בירושלמי מן הכתוב שבד"ה ב' ל"א ויחיל ועוניהו ונחת ג' זבזברין) ועשהאל וירימות ויוזבד ואליאל
ויסמכיה ונחת ובניהו (מר כולין) פקידים מיד כונניהו ושמעי אחיו קתילוקין) במפקד יחזקיהו המלך ועזריהו נגיד בית האלהי'
ופירש בישה מראה דאש"ג דבקררא לא נזכר כמה מהם הגזברים ומי מהן המרכולין הא' פשטא דהגזברים ג' שהיו הגזברים ממוני'
על דבר שבמזון ואם כן בעינן ג' כדתגן בסוף פאה הלכך כסקיה לקרא דג' מנייהו הם הגזברין והשאל' הם המרכוליים והם ז' ובמינוי
הקתילוק לא אתפרש אלא בירושלמי איתא המלך וכהן גדול

איתא כ"ג

ת"י כ"ג

פשהוא

ר"ע

כשהו' חותם הגזבר חותם ונתנו לאמרכל מרכל חותם ונתנו לקתליק קתילוקין חותם ונתנו לכ"ג כ"ג חותם ונתנו למלך כו' ובערוך כתב ממונה על האוצרות אבל רש"י בסוף הוריות פירש כן על הגזבר ונראה דודאי כלן ממונים על האוצרות

א כ"ג ב

אלא שזה למעלה מזה והקתילוק שהו' למעלה מהאמרכל לא היה לו שום טורח כי אם לחתום כמו המלך כ"ג ומחשיבות הכ"ג שלא ימסור לו האמרכל לחתום אלא ע"י חשוב ממנו והוא הקתילוק ולשון הרמב"ם בפרק ד' מהלכות כלי המקדש ועוד ממנין קתילוקין להיות לסגן כמו הסגן לכ"ג :

גזברין פי' הר"ב והם פודים הערכים כו' כן לשון התוספתא וכלומר פודים את הנפדה מהן ומזיזים אותם הדברים הראוים להן להזיזין הרמב"ם בחבורו שם ועיין סוף פ"ח דערכין : חוץ מכן אחיה כו' ותימא דסתמיה שעל הקיטין

ומזיזין חופר שיחין ג' כדכר שבמזמון היו ויחידים הם : ג וארבות כתוב עליהן לפי שהחומות היו נותנין לכל הבא מן העם : הצריך בן עזאי שיהא כתוב עליהן ארמית שרוב דבורם בלשון ארמי היה כמ"ס הר"ב וכדי שהלוקח החותם ידע מה ליקח ואע"פ שאין כאן משד שיתן לו חותם פחות ממה שנתן מעות מכל מקום אולי בטעות יתן כך ועל ידי זה שיכול הלוקח לקרות החותם לא יבא לכלל טעו' אבל במשנה ב' פ"ג לא פליג בן עזאי משום דסימני הקופות לא נחתך אלא לממונים על כך והם היו מגדולי וחשובי העם והיה מכירין בלשון הקדש ואף רבי ישמעאל דס"ל יוני' היה כתוב עליהן לא מפני שכולם מגדולם ועד קטנם היו מורגלין בכך אלא שהיו רגילין בו כמו בלשון הקדש והר"ב כתב לעיל היו רגילין ביונית ולא כתב שרוב דבורם כו' כמו שכתב בכאן : לא טעמא דרגילין היו כמו שהיו רגילים בלשון הקדש : וכך כתב הרמב"ם ברפ"ב דמגיל' דלשון יוני' היה מוצן אללם מפני שהם פירשו את התור' בלשון יון לתלמי המלך ונתפרסמ' אללם אותה העתק' עד שהיתה אללם אותה הלשון כמו לשונם ועיין משנה ה' פרק דלקמן : זכר פירש הר"ב איל כו' והכי קרי ליה במשנה ד' פ"ג דר"ה : גדי משמש עם נסכי האלן גדולים וקטנים ר"ל עוים מן האלן כדכתיב בפרשת ויקרא ואם מן האלן קרבנו מן הכבשים או מן העוים (וכן עוד בפ' נסכים שבסדר שלא לך) קאמר תנא דשום כנסיהן גדולים וקטנים וכן בכבשה בין גדולה וקטנה אבל בכבש דוקא בן שנתו דאלו גדול נסכי איל מביא והיינו דתנן חוץ מן האילים ולפי דחותם גדי מרובה משל זכר וכולל יותר וכמו שכולל חותם עגל הלכך בפירוש' מפרש לה התנא קוד זכר ובהזכרתו לשמות החומות הקדו' זכר לפי שהוא גדול יותר מגדי : חוטא משמש עם נסכי ג' בהמות שנסכיה' ג' עשרונות בלול בנ' לוגין כו' וג' רביעית היו יין כדתנן במשנה ו' פ"ט דמנחות וע"ס : והר"ב קיזר וסמך שילמוד סחוס מן המפורס' ומ"ס הר"ב דלח"ק נותנין למזורע עני חותם גדי וכ"כ הרמב"ם הקשה ר' ענשקן חפץ לוג שמן דלמתן בהונות ושוריו נאכל לכהני' כדון קדשי קדשים : כמ"ס הרמב"ם בספ"ד מהלכות מחוסרי כפרה : ואם כן נריכין להיות על טהרת הקדש מאין היה מביאו : והשבתיו דזהו שאמר בירושלמי בזה הלשון וכבן עזאי חוטא דל למה היה מביא לוג

אמרכלין למעלה מן הגזברים : ונשיא נשיא הלוי (במברר ג) מתרבימי' ואמרכליא דמתנא ולשון אמרכל אמר על כל ובערבי קורים לגדול אמיר : מה היו 'אמרכלין עושין שבעה מפתחות העור' בידם רצה אחד מהן לפתוח אינו יכול עד שיכנסו כלם ויפתחו והגזברים נכנסים

אחרים' ומזיזין מה שהן נריכין ועוד מעלה האחרת למעלה מן האמרכלין היתה שם שלא נזכרת במשנה ומייתי לה בתוספת' והן שני קתילוקין ומזיזין מהן מדרגות כ"ג : סגן קתילוקין : אמרכלין : גזברים : אין עושין שררה פחות משנים : דכתיב (שמות כח) והם יקחו את הזהב מיעוט רבים שנים : ג ארבעה חומות היו במקדש : ג' חומות לג' נסכין חלוקים של בהמו' חותם ראשון לנסכי בקר והן : עשרונות סלת בלול בחצי הכין שמן : ויין לנסך חצי הכין וחומתין עגל : והכ' זכר לנסכי איל שתרגום איל דכרז ונסכיו שתי עשרונות סלת בלול בשמן שלישי' והיו יין לנסך שלישי' הכין : והכ' גדי לנסכי כבש בן שנתו והן עשרון סלת בלול דרביעית הכין שמן ויין לנסך דרביעית הכין : והכ' חוטא והם נסכיו של מזורע עשי' שמביא ג' בהמות וצריך עשרה לוגי שמן ט' לג' כבשים ואחד למתן תנוך ובהונות וקרי ליה חוטא משום דאמרין : ערכין על שבעה דברים נעשים באין : האשה היו שני חומות היו למזורע : חוטא דל וחוטא עשיר' לפי שמזורע עני אינו מביא אלא בהמה אחת ואם לא היה למזורע לא חותם א' היו נותנים למזורע עני שלש עשרונות ות"ק סבר למזורע עני נותנים לו חותם גדי והלכה כתנא קמא : וארמית כתוב עליהן שרוב דבורם בלשון ארמי היה : זכרים ונקבות : בין לנסכי עולות שאינן באות אלא זכרים בין לנסכי שלמים שנאים זכרים או נקבות : ועולות ושלמים הן שטעונין נסכים כדכתי' (במברר טו) עולה או זבח : ד נותן

שתי עשרונות סלת בלול בשמן שלישי' והיו יין לנסך שלישי' הכין : והכ' גדי לנסכי כבש בן שנתו והן עשרון סלת בלול דרביעית הכין שמן ויין לנסך דרביעית הכין : והכ' חוטא והם נסכיו של מזורע עשי' שמביא ג' בהמות וצריך עשרה לוגי שמן ט' לג' כבשים ואחד למתן תנוך ובהונות וקרי ליה חוטא משום דאמרין : ערכין על שבעה דברים נעשים באין : האשה היו שני חומות היו למזורע : חוטא דל וחוטא עשיר' לפי שמזורע עני אינו מביא אלא בהמה אחת ואם לא היה למזורע לא חותם א' היו נותנים למזורע עני שלש עשרונות ות"ק סבר למזורע עני נותנים לו חותם גדי והלכה כתנא קמא : וארמית כתוב עליהן שרוב דבורם בלשון ארמי היה : זכרים ונקבות : בין לנסכי עולות שאינן באות אלא זכרים בין לנסכי שלמים שנאים זכרים או נקבות : ועולות ושלמים הן שטעונין נסכים כדכתי' (במברר טו) עולה או זבח : ד נותן

פירשו את התור' בלשון יון לתלמי המלך ונתפרסמ' אללם אותה העתק' עד שהיתה אללם אותה הלשון כמו לשונם ועיין משנה ה' פרק דלקמן : זכר פירש הר"ב איל כו' והכי קרי ליה במשנה ד' פ"ג דר"ה : גדי משמש עם נסכי האלן גדולים וקטנים ר"ל עוים מן האלן כדכתיב בפרשת ויקרא ואם מן האלן קרבנו מן הכבשים או מן העוים (וכן עוד בפ' נסכים שבסדר שלא לך) קאמר תנא דשום כנסיהן גדולים וקטנים וכן בכבשה בין גדולה וקטנה אבל בכבש דוקא בן שנתו דאלו גדול נסכי איל מביא והיינו דתנן חוץ מן האילים ולפי דחותם גדי מרובה משל זכר וכולל יותר וכמו שכולל חותם עגל הלכך בפירוש' מפרש לה התנא קוד זכר ובהזכרתו לשמות החומות הקדו' זכר לפי שהוא גדול יותר מגדי : חוטא משמש עם נסכי ג' בהמות שנסכיה' ג' עשרונות בלול בנ' לוגין כו' וג' רביעית היו יין כדתנן במשנה ו' פ"ט דמנחות וע"ס : והר"ב קיזר וסמך שילמוד סחוס מן המפורס' ומ"ס הר"ב דלח"ק נותנין למזורע עני חותם גדי וכ"כ הרמב"ם הקשה ר' ענשקן חפץ לוג שמן דלמתן בהונות ושוריו נאכל לכהני' כדון קדשי קדשים : כמ"ס הרמב"ם בספ"ד מהלכות מחוסרי כפרה : ואם כן נריכין להיות על טהרת הקדש מאין היה מביאו : והשבתיו דזהו שאמר בירושלמי בזה הלשון וכבן עזאי חוטא דל למה היה מביא לוג

ך נותן לו ימעות כפי הנסכים שהוא צריך : בא לו אלל אחיה
 שהוא ממונה לקנות נסכי יינות שמנים ומלחות כדי שלא
 יהא צריך כל מציא קרבן לחזר אחר נסכים העשויין על טהרת
 הקדש : ואם הותירו הותירו להקדש ולא אמרו שמה מעותיו
 של יוחנן הם שנתערבו במעות
 של נסכים : ה ממתניין לו עד
 מערב שידונו יחד יוחנן ואחי
 אם נמצאו מעות יתרים ביד
 יוחנן כנגד החותם שאומר זה
 שנאכל ממונו ינותנים לו : ושם
 היום כתוב על החותם יום
 פלוני וחדש פלוני מפני הרמאי
 שמה מלא חותם שנפל מחברו
 או מאחיה או מיוחנן ובה עכשיו
 ליקח וביום שמואלו אינו ראוי
 להוציאו שהאובד מחזר אחריו
 ועוד יש לחוש שמה לקח חותם
 בשער הוול והלניעו עד שתייק
 השער : ו לשכת השאים על
 שם שהנותנים בטובה מעות
 נוהגים בסתר והמתפרנסים
 ממונה נוטלים בסתר : ללשכת
 צדקה הבית ללשכה שנותני בה
 כל קדשן צדקה הבית :

פרק ו שלשה

עשר שופרו
 תיבות צרות מלמעלה ורחבות
 מלמטה עקומות כעין שופר
 מפני הרמאים שלא יוכלו
 להכניס ידן להוכן להראות
 עצמן כאלו נותנין לתוכן ונוטלין
 מהוכן ולקמן מפרש למה
 שלשה עשר שופרות ושלושה עשר
 טלחנות ובאיהו מקום מונחים :
 שלש עשרה השתחויות לקמן
 מפרש היכן היו : כנגד דיר
 העצים לשכה ששם היו אולרים
 כל עני המערכה והיא היטה
 במקצוע מזרחית כלפניו של
 עזרת נשים : ששם ארון נגנו
 שיאשיהו המלך צוה וגזוהו
 למטה במטמוניות עקומות ועקלקלות שצנה שלמה בזמן שצנה
 את

ך מי שהוא מבקש נסכים הולך לו אצל
 יוחנן שהוא ממונה על החותמות נותן
 לו מעות ומקבל ממנו חותם בא לו אצל
 אחיה שהוא ממונה על הנסכים ונותן לו
 חותם ומקבל ממנו נסכים ולערב באין
 זה אצל זה ואחיה מוציא את החותמות
 ומקבל כנגדן מעות ואם הותירו הותירו
 להקדש ואם פחתו היה משלם יוחנן
 מביתו שיד הקדש על העליונה : ה מי
 שאבד ממנו חותמו ממתניין לו עד הערב
 אם מוצאין לו כדי חותמו נותנין לו ואם
 לאו ירו' היו נותנים לא היה לו ושם היום
 כתוב עליהן מפני הרמאי : ו שתי לשבו
 היו במקדש אחת לשכת חשאים ואחת
 לשכת הכלים לשכת חשאים יראי חטא
 נותנים לתוכה בחשאי ועניים בני טובים
 מתפרנסים מתוכה בחשאי ילשכת הכלים
 כל מי שהוא מתגרב כליו זרקו לתוכה
 ואחד לשלשים יום גזברין פותחין אותה
 וכל כלי שמוציאין בו צורך לבדק הבית
 מניחין אותו והשא' נמכרין ירו' ומיהן נותנין
 בדמיהן ונופלין ללשכת בדק הבית :
 פרק ו שלשה עשר שופרות שלשה
 עשר שולחנות שלש
 עשרה השתחויות היו במקדש של בית
 רבן גמליאל ושל בית רבי חנניה סגן
 הכהנים היו משתחוין ארבע עשר והיכן
 היתה יתירה כנגד דיר העצים ישכן מסוד
 בידם מאבותיהם ששם הארון נגנו :
 ב מעשה

לוגו עמו צרם כרצון מציא גדי ע"כ נראה דלכן עזאי
 קאמר דלא צריך להביא עמו מציאו הלוג אבל לרבנן שהיה
 מציא גדי היה מצי' לוגו עמו מציאו ונעשה על טהרת הקדש :
 ד בא לו אלל אחיה שהוא ממונה על הנסכי פי' הר"ב שהי'
 ממונה לקנות נסכים ואם כן הוא
 ניהו החנוני שאקבל עליו לספק
 וכו' דכתב הר"ב בסוף פ' דלעיל
 וו"ש הרמב"ם ככאן דלזה המות'
 דהכא רמזו בפרק הנקדש
 באמרו מותר נסכים והיינו התם
 במשנה ד' כו"ש הר"ב בפירושו
 וכו' כ גסן בפרק ז' מהלכו' כלי
 המקדש דזה שעל הנסכים הוא
 מוכר הנסכים ואי נמי י"ל דו"ש
 הר"ב לעיל חנוני היינו שסובר
 כפירוש הראש"ד דסבירא ליה
 דזה שעל הנסכי' גזירות בעלמא
 הוא והוא מתנה עם בעל הבית
 דהיינו החנוני לקבל עליו לספק
 וכו' וכן נראה לשון הר"ב
 בפירושו אשעל הקומן שכתב
 כלשון הראש"ד ולא כל הרמב"ם
 שהוא שפוסקים עמו שימכור
 הקונים לקרבנות וכו' דאלו
 להראש"ד זה שעל הקונים מקבל
 המעות ופוסק עם בעל הבית
 שיספק וכו' ועיין סוף פרק ז'
 בפ' הר"ב והשתא ז"ש ככאן
 שהיה ממונה לקנו' וכו' דו"ה לומר
 שיקנה מחנוני שמקבל עליו וכו'
 שזכרו לעיל ולפי זה המותר
 דתנן הכא לאו אותו שזכר בפיר'
 משנה ד' פרק דלעיל אלא
 כשהותירו אמרינן דלמא זה שנתן
 מעות נתן יותר ממה שהי' צריך
 ליתן ונתכוין שיהא להקדש
 ומ"מ דאפי' שדין זה המותר הוא
 בכלל מותר נסכים דתנן התם
 אף ע"ג שלא הזכירו הר"ב
 בפירושו שם : ה מפני הרמאי
 פירש הר"ב שמה מלא חות' שנפל

מ דלות נס

מחברו וכו' ועוד יש לחוש וכו' שני הפירושים כתב הרמב"ם
 אבל במבדורו פרק הג"ל לא כתב אלא האחרון וכתב בפ"מ
 דפירוש ראשון אינו נכון כל כך משום דאם כן למה להם לכחוב שם היס יכתבו שם בעליו ודי' ע"כ דלתרי יוסף בן שמעון לא
 חיישינן כדמוכח במשנה ג' פרק ג' דגטין עיין במשנה ג' פרק ג' פרק בתרא דבבא בתרא : ו לשכת חשאים פירש
 הר"ב שהיו נותנים בסתר וכו' וכדמתרגמינן קול דמוה דקה (מלכים א' יט) קל דמשבחין בחשאי :
 הארו' נגנו ויראה לי דאיך שלא השתחוו היתירה משום דסבירא להו דארון גלה לבבל וכדדייקין
 בגמרא דיומא פ"ה ממשה ב' דהתם :

ר"צ

ב שהיה מתעסק בו לשון הר"ב מפליע את העצים
(כלומר בודק העצים המתולעים ומשליכס)
ובעל מוס' כו' מדלל אמר עובד רמב"ס י"ן פ"ב דמדות :

וראה הרצפה שהיא משונה כחב הר"ב והבין שנתחלק

משם והוא ר' אכפירש"י

ביומא פרק ה' דף ג"ד ומוקיס
התם דבבית שני היה וכן
הסגרא' ולא תגן בסוף תענית
אלא ונחרטה העיר ועוד אפילו
אם נאמר שהבית גם בכלל זה
אפשר שלא היה אלא בשניה וכן
בש"ס אהיהו מתניתין תניה
השחרב (ג"ל ש"ל כשחרש)
טורנוסרפוס הרשע את הכול
כו וכן הרמב"ם בפ"ה לא כתב
אלא שחרש טורנוסרפוס הכול
ואת סביביו לקיים ציון שדה
תחרש (ירמיה ב"ו) וכן במומר
קל"ו נאמר על אדום האומרים
כרו ערו עד היסוד זה ועיין
בגמרא תענית דף כ"ט :

ג כנגד י"ג שערים שהיו
משחויים ומודים
על גוי הבנין כ"כ הר"ר שמעיה
בספ"ב דמדות : שער העליון
לא התפרש מה היה משמש :
שער הדלק מ"ש הר"ב הוא
שער לשכת העץ :

שהיתה בדרום העזרה א"ל לכוונת שהרי בר"פ כתב בעלזו
שלשכת העץ במקווע מורחית לפנות ועוד שאלו השערים
בעזרת ישראל ולפיל פי' להלשכת בעזרת נשים וכפירושו דלעיל
הגן בפרק ב' דמדות ד' לשכות היו בע"כ מורחית לפנות
היא היתה לשכת העצים כו' ובפרק קמא דמדות כתב הר"ב
שער הדלק על שם שהיו מכניסין דרך שם עצים של מערכה
הדולקים על המזבח נקרא שער הדלק וכדמסיים הכא :
שער הבכורות פירש הר"ב שמכניסים שם הבכורות
הנשחטים בדרום פירוש אף בדרום עיין פ"ה דזבחי'
ומ"ש במשנה ד' פרק קמא דמדות : שער נשים
פי' הר"ב שבו הנשים כנכנסים כו' עיין במשנה ה' פ"ק דסוטה:
וישרני פשפסין היו לו (פי' הר"ב שערים קטנים דלתות
השערים הגדולים וו' הרמב"ם פשפסין דלתות
קטנות שעושים בבתי הגדולים בעצם דלתות השערים
הגדולים כדי שיהיו נוחין לפתוח בכל עת שירצו עכ"ל) ומ"ש
הר"ב וזע"ג דגם לשער בית המוקד היה לפשפש וכו' לשער
בית המוקד הוא אחד משערי הנפון דרבנן קחשבי להו מאגך
שלה דס"ל דבגפון בפרק קמא דמדות ולא פליגי אלא יוסי
אלא דמחסי ליה חד בגפון וכן בדרום מחסרי שער העליון
ואיך ניקבו בשמותן ובסדרן אבל בגפון מחסרי חד ושינו
בשמותן שקראו ניצון

ב מעשה בכהן אחד שהיה מתעסק וראה
הרצפה שהיא משונה מחברותיה באומר
לחברו לא הספיק לגבור את הדבר עד
שיצתה נשמתו וידעו בייחוד שישם הארון
נגזו : והיכן היו משתחיים ארבע בצפון
וארבע בדרום שלש במזרח ושתיים
במערב כנגד שלשה עשר שערים ישערים
דרומיים סמוכין למערב שער העליון
שער הדלק שער הבכורות שער המים
ולמה נקרא שמו שער המים שבו מכניסין
צלוחיות של מים של נסוך בחג ר' אליעזר
בן יעקב אומר בו המים מפכים ועתידין
להיות יוצאין מתחת מפתח הבית
לעומתן בצפון סמוכין למערב שער יבני'
שער קרבן שער נשים ישער השיר ילמה
נקרא שמו שער יבניה שבו יצא יבניה
בגלותו במזרח שער ניקנור ושתי פשפסין
היו לו אחד בימינו ואחד בשמאלו ושנים

את הבית וידע שסופו ליחרב והיינו דכתיב בדברי הימים
(ב' לה) ציאשיה ויאמר ללוים המבנים תנו את ארון הקודש
בבית אשר בנה שלמה וכו' ועמו נגזו מטה אהרן וללגנת המן
וללוחית של שמן המשחה :

ב שהיה מתעסק במלאכתו
מתליע את העצים ובעל מוס' היה
ומלאכתן של בעלי מומין להכין
עצים למערכה וכל עץ נמצא בו
תולעת פסול למזבח : שהיא
משונה לא היתה האבן שזה
לשאר אבני הלצה והבין
שנתחלק משם והוא ר' אכפירש"י
בייחוד בבירור : ג והיכן היו
משחויים שלש עשרה השחוי'
דתנן לעיל היכן היו עושין אותן :
שער העליון הר"ב היה
משופע ועולה ממזרח למערב
והשער הסמוך למערב הוא שער
העליון ואחריו שער הדלק
הוא שער של לשכת העץ שהיתה
בדרום העזרה ועל שם
שמכניסין דרך שם עצי המערכה
שדולקים על המזבח נקרא שער
הדלק שער הבכורות שמכניסין
שם הבכורות הנשחטים בדרום:
המים מפכים כדכתיב בחוקק
(מ"ז) והנה מים מפכים מן
הכתף הימנית והיינו דרום
שקריו ימין כדכתיב לפון וימין

וראה יחזקאל בנבואה שה"ו יוצאים מבית קדש הקדשים דקים
כקרני חגבים וכשמגיעים לשער זה מתגברים ונעשים
כמלוא פי סך קטן והיינו לקרי להו מים מפכים : שער
הקרבן שם מכניסים קדשי קדשים שמיטתן בגפון : שער
הנשים שבו הנשים כנכנסות לסמוך על קרבן לדברי ר' יוסי
דאמר נשים סומכות רשות ולדברי רבי יודא ורבי שמעון
לעמוד על קרבן : שער השיר דרך שם היו מכניסין כלי
שיר : שבו יצא יבניה בגלותו שנכנס לבית המקדש
להשתחות וליעול רשות כשהלך בגולה לצבל ויצא דרך אותו
שער : שער ניקנור מפורש ביומא פרק אחר להם הממונה :
פשפסין שערים קטנים בתוך השערים הגדולים ואף הם
ממנין שלש עשרה שערים ואע"ג דגם לשער בית המוקד היה
לו פשפש לא חשיב ליה לפי שהיה קטן ביותר : אבל אלו
היו גדולים קתהוך מתניתין שלש עשרה שערים מוקמין
לה בגמרא בירושלמי כאבא יוסי בן חנין : אבל חכמים אומרי'
שבעה שערים היו לעזרה ואיננה סברי דהגך שלש עשרה
השתחויית כנגד שלש עשרה פרצות שפרצו מלכי יון
וכשגברו מלכי חשמונאי ונלחום וגדרו אותם פרצות
תקנו שלש עשרה השתחויית כנגד כל פרצה גדורה השתחויית :

א על של שיש מניחין את האברים אחר הנתוח מסדרין
אותן על השלחן עד שיעלום הכהנים ולא עשאו של כסף
או של זהב דהא אין עניות במקום עשירות לפי שהובח
והכסף מרתיחים ומסריחים והשיש מלגן ושומר הכשר שלא

ישנים במערב שלא היו לרחן שם :
ד' שלשה עשר שלחנות היו במקדש .
שמנה של שיש בבית המטבחים שעליהן
מדיחין את הקרבים . ושנים במערב
הכבש . אחד של שיש . ואחד של כסף .
על של שיש היו נותנים את האברים על
של כסף כלי שרת . ושנים באולם
ס"א מכחון מבפני על פתח הבית יא של שיש
ואחד של זהב . על של שיש נותנין לחם
הפנים בכניסתו . ועל של זהב ביציאתו .
שמעלין בקודש ולא מורידין . ואחד של
זהב מבפנים שעליו לחם הפנים תמיד !
ה' שלשה עשר יופרות היו במקדש .
וכתוב עליהם תקלין חדתי . ותקלין
עתיקין . קינין . וגזולי עולה .

עצים

ומי שלא הביא שקלו באותה שנה מביאו בשנה שאחר כך
ונתנו לשופר והגזבר נוטלם ונותנם בשירי הלשכה
והג' כתוב עליו קינין והם תורים גדולים . והד' גזולי
עולה

נילון וקרנן ומוקד . והתוספות כתבו בפרק ב' דייני דק"ל
לכלי עלמא היו י"ג שערים וז' היו גדולים וששה היו
קטנים ובהם פליגי . דאבא זוסי סבירא ליה דכיון דבין כולם
היו השערים י"ג הלכך כנגדם היו י"ג השתחויות ורבנן

א תמיד כל :
ב תמיד כל :
ג תמיד כל :
ד תמיד כל :
ה תמיד כל :

ס"ל דכיון דהגדולים לא היו
י"ג לא היו השלש עשרה
השתחויות כנגד השערים אלא
כנגד הי"ג פרצות ועיין
בסוטה : ושנים במערב שלא
היה להם שם . וכתב בעל
כפתור ופרח בפרק ו' שעל
שער האולם ושער ההיכל
הוא דקאמר שולחם שהזכיר
יש להם שם על ידי מעשה
שנעשה בהם ואלו השתים
כלומר שער האולם ושער
ההיכל לא היה שם על ידי
מעשו שלא נעשו אלא לכניסה
ויציאה ע"כ . ועוד כתב פירוש
אחר ודחה אבל דבריו הללו
ג"כ אינם נראים כלל דהיאך
אפשר לומר שיהיו שער
האולם וההיכל בכלל שערי
העזרה . ועוד הרי שער העליון

גם כן זה שמו לא נקרא על שם שים מעשה אלא על שם
מקומו . ואם כן אלו שני השערים לפי דבריו יקראו בשם
על שם מקומם . ועוד לרבנן אמאי קא ממעטי אלו שני
השערים . ואפשר לומר משום טעמא דכתבין דס"ל שאינם
בכלל העזרה אבל להתוספות דלעיל שכתבו דבמניח כולי
עלמא לא פליגי . וכן במספר הגדולים . הרי אלו צ' השערים גדולים היו וקטנים היו ולא היו משמשין כלום אלא לעת
נראה לי דאלו צ' השערים בכולם מערבי של העזרה המקפת בית המקדש היו וקטנים היו ולא היו משמשין כלום אלא לעת
הצורך הגדול כגון מפני האויבים וכיוצא בזה וטעמא שלא היו משמשין כלום לפי שטעמו של העזרה היה במערב כדתנן בפ"ב
דמדות ותנן התם מקום שהיה רוב מדתו שם היה רוב תשמישו ויחזקאל הביא לא ראה שום שער במערב ועירש הר"י אברבנאל
ב' טעמים אחרים האחד לפי שלא יכנסו אלא כנגד ההיכל להשתחות ולראות שם . וזה אינו במערב . והשני שהבא אל
המזרח ישתחוה בהכנסו נכחו ואם יבא במערב ישתחוה במזרח נגד השמש והשם יתברך ירחיקם מתועבת העכו"ם ע"כ .
והארכתי עוד בספר צורת הבית שחברתי על בנין דיוחזקאל בפ"ד בסיומן י"ב . ואף על פי שראיתי ביוסופון לרומיים
בספר המלחמות שפר חמישי פרק י"ד שכתב שלא היה שער כלל למערב כי אם חומה סתומה לגמרי . ע"כ . ומכיון שבבנין
דיוחזקאל לא היו שערים במערב ובהרבה דברים בנו בבית שני מעין בנין של יחזקאל כ"ש הרמב"ם בפ"א מהלכות בית הבחירה
היה קרוב לשמוע להיוסופון . אלא שאין לנו לזוז מקבלת חכמי המשנה : ד' שעליהן מדיחין את הקרבים עיין מ"ש
בפ"ד במשנה ג' פרק בתרא דמדות : על של שיש נותנין לחם הפנים בכניסתו . פי' הר"ב אחר שנאזהר עד שיסדרוהו כו'
ולפי ששהו זמן רב שאין אפיתן דוחה שבת כדסתם תנא בספי' א' דמנחות . וכ"כ הרמב"ם בפ"ה מהלכות תמידין הלכך לא
עשאו של כסף אע"פ שאין עניות כו' היינו גמיי טעמא כדי שלא יתעפש וכת"ש במנחות כו' א' משנה א' ועל מה שפירש הר"ב
שתמיד שהניחו על של שיש הסירו והביאו לפניו וכו' יש להקשות עליו כת"ש שם בפ"ד : שבמערבין וכו' . בפירש"י במגילה
ר"פ בני העיר . תוספתא . מעלין בקדש דכתיב (שמות מ') ויקם משה את המשכן בצלאל עשה ומה שהיה גדול הימנו
הקימו ולא מורידין . דכתיב (בטרבר יו') את מחתות החטאים האלה בגשפות ועשו אותם רקועי פחים יצאו
למזבח כי הקריבום לפני ה' . ויקדשו וגו' כיון שהוקדשו . הוקדשו . ע"כ . וזו הר"ב אין מורידין אותו להניחו של כסף
כלומר ולכך לא עשאו השלחן השני שבאולם משל כסף ויהיו השנים שבאולם כמו אותן שבכבש האחד של שיש והאחד של כסף :
ה וכתוב עליהן תקלין חדתי וכו' . כטעמו של בן עזאי במשנה ג' פרק דלעיל והבא כ"ע סבירא ליה דארמית כתוב
עליהן כדי שכל הבא לתת מעות שידע להיכן יטולנו . אבל לעיל ת"ק סובר דהממונה נאמן שיתן לו חומס
הראוי לו ולמעטי לא חיישינן :

זהב לכפרות כתב פר"ב כלומר לכלי שרת שהמזוקות נקראו כפורי וכו' לפי שהספן מקנה וכו' כמאן דמוכר ידיו בגלמיה דחבריה רש"י בעורא א' ודברי הימים א' כ"ח וז"ל על הכלה ומחאה את פיה (במשליל) הכלה

עולה בני יונה קטנים וכו' עולות אבל המזבחים קוני חובה נותנים המעות או העופות ליד הכהן ולא היו נותנים מעות לשופר ומשרש פעמאל בירושלמי מפני התערבות שמא ימות אחד מעבלי קינין וממלא דמי חטאת שמתו בעליה דאלול למיתה מעורבת בהן אבל רבנן לא חישי להכי וסברי דכשופר של קינין משויין דמי קוני חובה וכלל המעות הנמצאים בו מקריבין קו אחד חטאת ואחד עולה והשני כולן נדבה וקריבים עולות והלכה כחכמים ע"פ ע"פ והמתנדב עלים למערכה נותן דמיקן לתוכו לבונה המתנדב לבונה נותן דמים לתוכו והגזברים לוקחים המעו' ששופר וקונים מהן לבונה ומקטירו על המזבח זהב המתנדב זהב נותנו שם א' דמי טויו והוא לכפרות כלומר לכלי שרת שהמזוקות נקראו כפורי זהב בעורא ודברי הימים א' שפסוק מקנה אצטו בהם בין הזאה להזאה וכן מתנות של חטאת שהסרים שצאצבע כסולים : ששה לנדבה ששה שופרות הגותרות

א שנתק
ב שנתק
ג שנתק
ד שנתק
ה שנתק

עצים יולבונה יזהב לכפרות. ששה לנדבה. תקלין חרותין שבכל שנה ושנה יעתיקין מי שלא שקל אשתקד שוקל לשנה הבאה. קינין הן תנורים יוגוילי עולה הן בני יונה יובולין עולות. דברי רבי יהודה. וחכמים אמרי קינין אחד חטאת ואחד עולה יוגוילי עולה כולן עולות. האומר הרי עלי עצים. לא יפחות משני גזרין. לבונה. לא יפחו' כקומץ יזהב. לא יפחות מדניר זהב ישישה לנדבה ינדבה מה היו עושין בה לוקיין בה עולות הבשר לשם יזהב עורות לכדני. זה מדרש דרשי יהידע בהן גדול (ויקרא ח'). אשם הוא אשם אשם לה'. זה הכלל כל שהוא בא משום חטא ומשום אשמה ילק' בו עולות הבשר לשם. והעויות לבחני. נמצאו ב' כתובים קיימים. אשם לה' ואשם לבחנים. ואומר

הן לנדבה. הא' כתוב עליו מותר חטאת. הב' מותר אשם. הג' מותר קיני וזים וזבות ויולדת. והד' מותר קרבנות נזיר. ה"ה מותר אשם מזרע. הו' נדבה סתם. וזו שהפריש מעות לחטאת וקנה חטאתו ונתתרו מן המעות. משליך המות. לשובר שכתב בו מותר חטאת. וכן מותר אשם משליך לשופר שכתב בו מותר אשם. ופן כלם. ושופר שכתב בו נדבה סתם. כל מי שמתנדב דבר למזבח נותן לתוכו. ו לא יפחות מז' גזרים. המתנדב עלים סתם לא יפחות מז' גזרים כאותם שמסדרים על המערכה וידוע היה שערן. ודוקא המתנדב עלים סתם. אבל הרובה להביא אפי' עץ אחר יביא. לא יפחות מן קומץ. שבו שער הלבונה הבאה עם המזחה. דכתיב (ויקרא') זכרים ממנו בקמנו יסולת המזחה וזו שנתה ואת כל לבונתה. מה הרמה דמנחה קומץ. אף לבונה קומץ. ודוקא המתנדב סתם. אבל אם רצה להביא אפי' קורט של לבונה מביא. והמתנדב זהב סתם לא יפחות מדניר זהב. והוא שהזכיר צורת מטבע. אבל אם לא הזכיר מטבע אלא זהב כתם מביא אפי' נגורא שהוא כמין מולג קטן. אשם הוא אשם אשם לה. וקשה קרא רישיה לביפיה דאשם הוא מושיע צאווייתו ובהלכתו הו' שהוא נאכל לכהנים. ואשם לה' משמע שכלו לה'. ודרש יהודיע הכהן אשוק לה'. כל שהוא בא משום חטא ומשום אשמה כגון הפריש מעות לחטאת ואשם ונתות מהם. ילקח באותו המותר עולות. הבשר לה' והעורות לכהנים וממלאו שני המקראות קיימים אשם לה'

תלוי נמי מותרין לשופר שכתב עליו מותר אשם. ומא' דקשיא מותר חטאת לנדבה אמשה ח' פ"ו דכריתות מפורש שם בס"ד ומה שכתב הר"ב דשפי' נדבה סתם אע"ג דנגמרא דמנחות אין גם אחד מהנהו אמוראי דלימא הכי דברי הר"ב בהרמב"ם. וכבר הקשה עליו בכ"מ פ"ב מהלכות שקלים מהירושלמי וכתב דבתוספתא מכוון כדבריו. ונראה שדירושלמי יש ט"ם עכ"ד. ואלו זכר הכ"מ דברי הבבלי לא היה אומר שהירושלמי הוא ט"ם. אלא כ"ל דהרמב"ם חופס עקר התוספתא לפי שהיא ברייתא. והני לישי דנגמרא אמוראי קאמרי להו : אשתקד פירשתו במשנה ב' פ"ד דב"ב : וחכמים אומרים קינין אחד חטאת פירש הר"ב דסברי דכשופר של קינין משוינים דמי קוני חובה וכו' ואין הפרש צייהן בין תיריש או בני יונה הרמב"ם : ו בישני גזרים. פירש הר"ב אבל הרובה להביא אפי' עץ אחד יביא. ירושלמי מתניתין אמרה כן שזה קרבן בפני עצמו. וזה קרבן בפני עצמו. דחקן (יומא פ"ב) ושנים בידם שני גזרים ועיין במשנה ג' וד' פ"ג דמנחות : ואומר

הבשר

פכשר ואשם לכהנים העורות והיכן מצינו מדרש זה ביהודיע דכתיב במלכים זיהוידע כסף אשם וכסף חטאת לא יובא בית ה' לכהנים יהיו וז"ל לומר דכסף שקדש לשם חטאת ולשם אשם יהיו ממנו הכהנים אלא על כרחק ה"ק יעשו ממנו

ואומר כסף חטאת וכסף אשם וגו' לכהנים יהיו כסף הר"ב וא"ל לומר דכסף שקדש וכו' יהנו ממנו הכהנים אלא על כרחק ה"ק יעשו ממנו דבר כו' וכו' עולות וכו' דאין לומר שיביאו חטאת ואשמות עצמן כלומר שימכרו ללרבי חטאות ואשמות

ס"ט נ"ג נ"ד ס"ט

וכו' נמי לכהנים שנהגים בצפרים שאוכלים דאם כן מאי לכהנים לחטאת ואשם יהיו מיציעי ליה וליכא למטעי דה"ל דכסף חטאת גופיה ולא במותר מיירי דאי הכי מאי למימרא ומדלא קאמר לחטאות ואשם צנאוי חריא אלא בעולה דעורה לכהנים דלא מסתדר ודאי דקאמר לכהנים יהיו כולה הואיל וחלת הקדש הכסף למוצת נמי כדכתב הר"ב וא"ל לומר כו' והא דכתיב לא יובא בית ה' כלומר לדק הבית :

פרק ז קרוב לשקלים כתיב הר"ב והאומר רוב וקרוב וכו' רוב נמי דאורייתא דכתיב (שמות כ"ג) אחרי רבים להטות והתם דאמר קרא והעיר הקרובה גדליכא דנפישא יענה ולרובא דעלמא נמי ליכא למוחס כגון שישבת בין ההרים דאין דר' דומים לבא ממקומות אחרים לכאן גמ"פ דב"ב דף כ"ג צ"ג ע"ג במשנה ד' פ"ק דביבא מחצה על מחצה ופלו לגזול עולה"ש הר"ב בשם הירושלמי דב"ד הממונים כו' ע"ג בסוף פרקין מה שכתבתי ס"ד ועל הקנין : אחר הקרוב להקל ואז"ל להמטיר ובסדר המשנה דירושלמי ל"ג להקלו כן הובאה שם בגמרא : ב לפני סוחרים מהם ר"ל בירושלים רמ"ב : לעולם מעשר כתיב הר"ב לפי שעולי רגלים כו' ומטיחין אותן לקרוביהן כו' לאכול אותן כו' ופירש רש"י פ"ק דפסחים דף ו' בטובת הגוף ומטיחו עמו דהא קו"ל מתנה כמחר לענין מעשר שני ואסור ועיין בריש מוסכת מעשר שני והרמב"ם כתיב לפי שצני אלם עולין שם במעות מעשר שני לקנות בהן בהמות על הרוב ומ"ש הר"ב שהרי כמה אנשי לוקחין מתגר אחד וז"ל התו' שם דכמה בני אדם עומדים על צהמה אחת לקנות : בהר"ב קבית חולין וא"ת לפי האחד שפירש הר"ב בסוף ברכות דאזכרתו אזור חלול שנותן צו מעות ותנן שלא יכנס בו להר הבית וא"כ מסתמא של הקדש הן ונפלו מן המזביחים שקליהם ללשכה כד כתבו בתו' בב"מ דף כ"ו [ובפסחים ד' ז] דאין אכור לכנס אלא במעות הצרורים לו בצדו דנראה שנושא אוחס לסחורה וגנאי הוא ובענין זה אפילו של הקדש אסור אבל בידו אפילו הם של חולין מותר לכנס ע"כ וא"ת אכתי נימא דשל חרומת הלשכה

ואומר (מלכים ב' כ"ג) כסף אשם וכסף חטאת לא יובא בית ה' לכהנים יהיו : **פרק ז מעות שנמצאו בקוהשקלי לרבי קרוב לשקלי** לנדבה יפלו לנדבה . מחצה למחצה יפלו לנדבה . בין עצים ללבונה . קרוב לעצים יפלו לעצים . ללבונה יפלו ללבונה . מחצה למחצה יפלו ללבונה . בין קנין לגזול עולה . קרוב לקנין יפלו לקנין . לגזול עולה יפלו לגזול עולה . מחצה למחצה יפלו למעשר שני . בין חולין למעשר שני . קרוב לחולין יפלו לחולין . למעשר שני יפלו למעשר שני . מחצה למחצה יפלו למעשר שני . זה הכלל חולין אחר הקרוב להקל . מחצה למחצה להחמיר : **ב"מ מעות שנמצאו לפני סוחר ביהודה לעול מעשר** בהר הבית חולין בירושל' בשעת הרגל מעשר . ובשאר

דמסיקא שדין להו לגזול עולה לחומרא! האשה שהביאה המעות הללו במה מתכפר שמה מקיני חובה נפלו וכשאת מקריב מהן גזולי עולה צמה מתכפר האש' ומטי ומקנין אותן לבעלי המעו שנמצאו ומקריבין מהן קנין על הספק והחטאת לא תהא נאכל' ב לעול מעש' אפי' כל השנה כולה לפי שעולי רגלי אין מסיקין להוציא כל מעשר שני שלהן ברגלים ומטיחין אותן לקרוביהן או לאהוביהן לאכול אותן כל השנה בירושל' ועקמו' אכיל מעשר שני הוא שלמים לפיכך רוב בהמות הנמכרות בירושלים בכל ימות השנה הן נקחות בכסף מעשר ואף על גב דאיכא למימר שזא מן המוכרים נפלו ונתחללו כבר כיון דלוקחים הו רובא שהרי כמה אנשים לוקחים מתגר אחד אמרינן דלוקחים הן ולא נתחללו והרי הן מעשר : בהר הבית חולין ואפילו ברגל שרוב מעות שביד בני אדם אז הן של מעשר אפי' הו חולין דאולינן בתר רובא דשח' ואומר מקמי הרגל נפול : בירושלים שלא בשוק הבהמות : בשעת הרגל הכל מעשר ולא אולינן בתר רוב שחא לפי ששוקי ירושלים עשויות להתכבד בכל יום ואי נפול מקודם כבר נמצאו אבל הר בית לא היה עשוי להתכבד לפי שהוא גבוה והרוח מכבד ומסיר כל האבק וגם אין אדם רשאי לכנס בהר הבית באבק שנגליו לסיכך אין אבק מנוי שם :

הלשכה X דשל חרומת

ג אכרים מנוי שם :

שקלים פרק ז

הלשכה הן כתר כתב הרמב"ם ע"פ
הן היוצא מעות מתרומת הלשכה עד שהיא מחללן על
הבהמה וכל מה שיפול ממנו חולין הוא ואחר כך הוציאוהו
מן הלשכה: ג' וחתיכות הטאות הר"ב כתב ג"כ אשתות
לפי שדין אכילת טהרה שנים

א מולין
ב קדושים

ג אכרים עולות כיון שזמנתה כדרך
בעולות בידוע שהן של עולות: החיכות הטאות
דאין חוללים בעורה אלא הטאות ואשתות: בירושלים זמני
שלמים: דרוב בשר הנאכל בירושלים היו שלמים: זה וזה צ"ל
שנאכל בעורה: צ"ל שנתאכל
בירושלים תעובר צורתן: לפי
שנאכלו בהם הדעת
ואסורין באכילה ואין לזולת
בין ולשרפן: עד שיפסלו
בדליה הלכך בעו עבוד צורה
היונו שיפסלו בעוד ועבוד
צורה שלמים היונו עד יום
שלישי: נמצאו בבבליים: בערי
ישראל: אכרים נבלות: שק
דרך שחוקתין הנבלות
לאכרים ומשליכין ברחובות
שיאכלום הכלבים: חתיכות
מותרים: שאין רגילין לאחוד
הנבלות לחתיכות אלא הכשרות
רגילין לאחוד לחתיכות קטנות
לזכרון לישראל או לפת אותה
בדרך הקדרה ודין זה בעיר
שכולה ישראל: אבל בעיר שיש
אכרים: שהבשר מרובה ואין
חתיכין הכשר לחתיכות קטנות אלא מנבלים אותו אכרים:
ד' זכרים עולות: שאנו רגילין שיצאה מירושלים רוב זכרים
שבירושלים הן עולות: רוב נקבות זמני שלמים: הראוי
לפסחים: זכר בן שנה: מן הכשרים או מן העוים פסחים:
והיוצא מותר לו להקריבו לפסחו: ואם יבא בעליו אחר
כך: יתן לו את דמיו: קודם לרגל שלשים יום: משעה
שמחלין לדרוש בהלכות הפסח ואדם מפרש את פסחו ואין
הלכה כרבי יהודה: ח ממושכנין את מוצאיה: המוצא עולה
או שלמים היו ממושכנין אותו עד שיביאה נסכיה משלו: שלשה
עשרונים לפי ושני עשרונים לאיל ועשרון לכבש: מניחין אותה
וצורחים: כדי שלא להקריב בנסכיה: ושבעה

ובשארן ל[ימות השנה חילין: ג' בשר
שנמצא בעורה אכרין עולות וחתיכות
הטאות: בירושלים זמני שלמים: זה
וזה תעובר צורתו ויצא לבית השריפה:
נמצא בגבולין: אכרין נבלות: חתיכות
מותרות: ובשעת הרגל שהבשר מרובה
אף אכרין מותרין: ד' בהמה שנמצאת
מירושלים ועד מגדל עדר: וכמירחיה
לכד רוח: זכרים עולות: נקבות זמני
שלמים: רבי יהודה אומר הראוי לפסחים
פסחים: קודם לרגל שלשים יום:
ה' בראשונה היו ממושכנין את מוצאיה
עד שהוא מביא נסכיה: חורו להיות
מניחין אותה ובורחין: התקינו בית דין
שיורג נסכיה
באין

היונו עד יום שלישי כלומר אף ע"פ שהשלמים אכרים
באכילה מתחלת ליל ג' כח"ש בחשנה ז' פרק חמישי דזבחים:
עבור צורתו אינו אלא ביום ג' כדלויף בזבחים דף כ"ו ודכתוב
(ויקרא ז') ביום השלישי באש ישרף: ביום אהה שורפו:
ואי אהה שורפו בלילה:
חתיכות מותרת: כתב הר"ב אבל בעיר שיש בה
עכו"ם אפילו חתיכות אסורות: ומסתבר
דאפי' מיעוט עכו"ם קאמר: וכן כתב הרמב"ם בפירושו
דאפי' [מצוה] עכו"ם: ויהיב עמוא כי העקר אללנו:
בשר שנתעלם מן העין אסור: עד כאן: ורב אומר הכי
בפרק גיד הנשה: ולהחמיר קאמר ולא מדין המשנה: ומשום
הכי לא חזינן בחד רובא: ככולהו דמתניתין: ומיהו קשיא
לי דלרב אפי' אין כאן עכו"ם אלא הגיחו במקום ששופות או
שריט יבולים להביא אחרת במקומה אסור: וכמבואר בדברי הרמב"ם ע"פ
פיון: ועוד דבמשנה ט' פ"ב דמכשירין כתב הר"ב דאין הלכה כרב
ד זכרים עולות: ודלמא זבחי שלמים הן והיאך מקריב האכרים ומסיק דמיתין לה עד שתומם
ומתנה: ודלמא תודה היא: דמיתין נמי תודה: והא בעיא להם דמיתין נמי לחם: ודלמא אשם הוא
אשם בן שתי שנים ואשתכח בן שנה: ודלמא אשם מנורה הוא: אשם נזיר הוא: לא שכיחי: ודלמא פסח הוא: פסח
בזמנו מזהר: זהיריבין: ושלא בזמנו שלמים הוא: ודלמא בכור ומעשר הוא למאי הלכתא למכלכו בזמנו: הכא נמי
בזמנו מתאכל: גמרא פרק טז דקדושין דף כ"ה: נקבות בת שנתה ואשתכח בת שתי שנים: ודלמא חטאת שנתה: והא בעי
לחם דמיתין נמי לחם: ודלמא חטאת היא: חטאת בת שנתה ואשתכח בת שתי שנים: ודלמא חטאת שנתה: לא
שפתי: אשתכח בת שנתה מאי אומר אביי בת שנתה כהטאת ודאי כונסה לכיפה והיא מתה: חלליה: גמרא ט"ז ופסקה
הרמב"ם בפרק ו' מהלכות פסולי המוקדשים ועיין ט"ז: רבי יהודה אומר הראוי לפסחים פסחים: כתב הר"ב והמוצא
מותר לו להקריבו לפסחו ואם יבא בעליו אחר כך: יתן לו דמיו: ואין להשקותה אלנו: כתב הר"ב והמוצא
דימחר כדתנן במשנה ו' פרק ב' דב"מ ובקדשים אי אפשר להמכר: ה' נסכיה פירש הר"ב שלשה עשו ונים וכו' וה"ל והשמן
ועיין הראוי להן ועיין מה שכתבתי בריש פרק ה':

היונו עד יום שלישי כלומר אף ע"פ שהשלמים אכרים
באכילה מתחלת ליל ג' כח"ש בחשנה ז' פרק חמישי דזבחים:
עבור צורתו אינו אלא ביום ג' כדלויף בזבחים דף כ"ו ודכתוב
(ויקרא ז') ביום השלישי באש ישרף: ביום אהה שורפו:
ואי אהה שורפו בלילה:
חתיכות מותרת: כתב הר"ב אבל בעיר שיש בה
עכו"ם אפילו חתיכות אסורות: ומסתבר
דאפי' מיעוט עכו"ם קאמר: וכן כתב הרמב"ם בפירושו
דאפי' [מצוה] עכו"ם: ויהיב עמוא כי העקר אללנו:
בשר שנתעלם מן העין אסור: עד כאן: ורב אומר הכי
בפרק גיד הנשה: ולהחמיר קאמר ולא מדין המשנה: ומשום
הכי לא חזינן בחד רובא: ככולהו דמתניתין: ומיהו קשיא
לי דלרב אפי' אין כאן עכו"ם אלא הגיחו במקום ששופות או
שריט יבולים להביא אחרת במקומה אסור: וכמבואר בדברי הרמב"ם ע"פ
פיון: ועוד דבמשנה ט' פ"ב דמכשירין כתב הר"ב דאין הלכה כרב
ד זכרים עולות: ודלמא זבחי שלמים הן והיאך מקריב האכרים ומסיק דמיתין לה עד שתומם
ומתנה: ודלמא תודה היא: דמיתין נמי תודה: והא בעיא להם דמיתין נמי לחם: ודלמא אשם הוא: פסח
בזמנו מזהר: זהיריבין: ושלא בזמנו שלמים הוא: ודלמא בכור ומעשר הוא למאי הלכתא למכלכו בזמנו: הכא נמי
בזמנו מתאכל: גמרא פרק טז דקדושין דף כ"ה: נקבות בת שנתה ואשתכח בת שתי שנים: ודלמא חטאת שנתה: והא בעי
לחם דמיתין נמי לחם: ודלמא חטאת היא: חטאת בת שנתה ואשתכח בת שתי שנים: ודלמא חטאת שנתה: לא
שפתי: אשתכח בת שנתה מאי אומר אביי בת שנתה כהטאת ודאי כונסה לכיפה והיא מתה: חלליה: גמרא ט"ז ופסקה
הרמב"ם בפרק ו' מהלכות פסולי המוקדשים ועיין ט"ז: רבי יהודה אומר הראוי לפסחים פסחים: כתב הר"ב והמוצא
מותר לו להקריבו לפסחו ואם יבא בעליו אחר כך: יתן לו דמיו: ואין להשקותה אלנו: כתב הר"ב והמוצא
דימחר כדתנן במשנה ו' פרק ב' דב"מ ובקדשים אי אפשר להמכר: ה' נסכיה פירש הר"ב שלשה עשו ונים וכו' וה"ל והשמן
ועיין הראוי להן ועיין מה שכתבתי בריש פרק ה':

היונו עד יום שלישי כלומר אף ע"פ שהשלמים אכרים
באכילה מתחלת ליל ג' כח"ש בחשנה ז' פרק חמישי דזבחים:
עבור צורתו אינו אלא ביום ג' כדלויף בזבחים דף כ"ו ודכתוב
(ויקרא ז') ביום השלישי באש ישרף: ביום אהה שורפו:
ואי אהה שורפו בלילה:
חתיכות מותרת: כתב הר"ב אבל בעיר שיש בה
עכו"ם אפילו חתיכות אסורות: ומסתבר
דאפי' מיעוט עכו"ם קאמר: וכן כתב הרמב"ם בפירושו
דאפי' [מצוה] עכו"ם: ויהיב עמוא כי העקר אללנו:
בשר שנתעלם מן העין אסור: עד כאן: ורב אומר הכי
בפרק גיד הנשה: ולהחמיר קאמר ולא מדין המשנה: ומשום
הכי לא חזינן בחד רובא: ככולהו דמתניתין: ומיהו קשיא
לי דלרב אפי' אין כאן עכו"ם אלא הגיחו במקום ששופות או
שריט יבולים להביא אחרת במקומה אסור: וכמבואר בדברי הרמב"ם ע"פ
פיון: ועוד דבמשנה ט' פ"ב דמכשירין כתב הר"ב דאין הלכה כרב
ד זכרים עולות: ודלמא זבחי שלמים הן והיאך מקריב האכרים ומסיק דמיתין לה עד שתומם
ומתנה: ודלמא תודה היא: דמיתין נמי תודה: והא בעיא להם דמיתין נמי לחם: ודלמא אשם הוא: פסח
בזמנו מזהר: זהיריבין: ושלא בזמנו שלמים הוא: ודלמא בכור ומעשר הוא למאי הלכתא למכלכו בזמנו: הכא נמי
בזמנו מתאכל: גמרא פרק טז דקדושין דף כ"ה: נקבות בת שנתה ואשתכח בת שתי שנים: ודלמא חטאת שנתה: והא בעי
לחם דמיתין נמי לחם: ודלמא חטאת היא: חטאת בת שנתה ואשתכח בת שתי שנים: ודלמא חטאת שנתה: לא
שפתי: אשתכח בת שנתה מאי אומר אביי בת שנתה כהטאת ודאי כונסה לכיפה והיא מתה: חלליה: גמרא ט"ז ופסקה
הרמב"ם בפרק ו' מהלכות פסולי המוקדשים ועיין ט"ז: רבי יהודה אומר הראוי לפסחים פסחים: כתב הר"ב והמוצא
מותר לו להקריבו לפסחו ואם יבא בעליו אחר כך: יתן לו דמיו: ואין להשקותה אלנו: כתב הר"ב והמוצא
דימחר כדתנן במשנה ו' פרק ב' דב"מ ובקדשים אי אפשר להמכר: ה' נסכיה פירש הר"ב שלשה עשו ונים וכו' וה"ל והשמן
ועיין הראוי להן ועיין מה שכתבתי בריש פרק ה':

היונו עד יום שלישי כלומר אף ע"פ שהשלמים אכרים
באכילה מתחלת ליל ג' כח"ש בחשנה ז' פרק חמישי דזבחים:
עבור צורתו אינו אלא ביום ג' כדלויף בזבחים דף כ"ו ודכתוב
(ויקרא ז') ביום השלישי באש ישרף: ביום אהה שורפו:
ואי אהה שורפו בלילה:
חתיכות מותרת: כתב הר"ב אבל בעיר שיש בה
עכו"ם אפילו חתיכות אסורות: ומסתבר
דאפי' מיעוט עכו"ם קאמר: וכן כתב הרמב"ם בפירושו
דאפי' [מצוה] עכו"ם: ויהיב עמוא כי העקר אללנו:
בשר שנתעלם מן העין אסור: עד כאן: ורב אומר הכי
בפרק גיד הנשה: ולהחמיר קאמר ולא מדין המשנה: ומשום
הכי לא חזינן בחד רובא: ככולהו דמתניתין: ומיהו קשיא
לי דלרב אפי' אין כאן עכו"ם אלא הגיחו במקום ששופות או
שריט יבולים להביא אחרת במקומה אסור: וכמבואר בדברי הרמב"ם ע"פ
פיון: ועוד דבמשנה ט' פ"ב דמכשירין כתב הר"ב דאין הלכה כרב
ד זכרים עולות: ודלמא זבחי שלמים הן והיאך מקריב האכרים ומסיק דמיתין לה עד שתומם
ומתנה: ודלמא תודה היא: דמיתין נמי תודה: והא בעיא להם דמיתין נמי לחם: ודלמא אשם הוא: פסח
בזמנו מזהר: זהיריבין: ושלא בזמנו שלמים הוא: ודלמא בכור ומעשר הוא למאי הלכתא למכלכו בזמנו: הכא נמי
בזמנו מתאכל: גמרא פרק טז דקדושין דף כ"ה: נקבות בת שנתה ואשתכח בת שתי שנים: ודלמא חטאת שנתה: והא בעי
לחם דמיתין נמי לחם: ודלמא חטאת היא: חטאת בת שנתה ואשתכח בת שתי שנים: ודלמא חטאת שנתה: לא
שפתי: אשתכח בת שנתה מאי אומר אביי בת שנתה כהטאת ודאי כונסה לכיפה והיא מתה: חלליה: גמרא ט"ז ופסקה
הרמב"ם בפרק ו' מהלכות פסולי המוקדשים ועיין ט"ז: רבי יהודה אומר הראוי לפסחים פסחים: כתב הר"ב והמוצא
מותר לו להקריבו לפסחו ואם יבא בעליו אחר כך: יתן לו דמיו: ואין להשקותה אלנו: כתב הר"ב והמוצא
דימחר כדתנן במשנה ו' פרק ב' דב"מ ובקדשים אי אפשר להמכר: ה' נסכיה פירש הר"ב שלשה עשו ונים וכו' וה"ל והשמן
ועיין הראוי להן ועיין מה שכתבתי בריש פרק ה':

היונו עד יום שלישי כלומר אף ע"פ שהשלמים אכרים
באכילה מתחלת ליל ג' כח"ש בחשנה ז' פרק חמישי דזבחים:
עבור צורתו אינו אלא ביום ג' כדלויף בזבחים דף כ"ו ודכתוב
(ויקרא ז') ביום השלישי באש ישרף: ביום אהה שורפו:
ואי אהה שורפו בלילה:
חתיכות מותרת: כתב הר"ב אבל בעיר שיש בה
עכו"ם אפילו חתיכות אסורות: ומסתבר
דאפי' מיעוט עכו"ם קאמר: וכן כתב הרמב"ם בפירושו
דאפי' [מצוה] עכו"ם: ויהיב עמוא כי העקר אללנו:
בשר שנתעלם מן העין אסור: עד כאן: ורב אומר הכי
בפרק גיד הנשה: ולהחמיר קאמר ולא מדין המשנה: ומשום
הכי לא חזינן בחד רובא: ככולהו דמתניתין: ומיהו קשיא
לי דלרב אפי' אין כאן עכו"ם אלא הגיחו במקום ששופות או
שריט יבולים להביא אחרת במקומה אסור: וכמבואר בדברי הרמב"ם ע"פ
פיון: ועוד דבמשנה ט' פ"ב דמכשירין כתב הר"ב דאין הלכה כרב
ד זכרים עולות: ודלמא זבחי שלמים הן והיאך מקריב האכרים ומסיק דמיתין לה עד שתומם
ומתנה: ודלמא תודה היא: דמיתין נמי תודה: והא בעיא להם דמיתין נמי לחם: ודלמא אשם הוא: פסח
בזמנו מזהר: זהיריבין: ושלא בזמנו שלמים הוא: ודלמא בכור ומעשר הוא למאי הלכתא למכלכו בזמנו: הכא נמי
בזמנו מתאכל: גמרא פרק טז דקדושין דף כ"ה: נקבות בת שנתה ואשתכח בת שתי שנים: ודלמא חטאת שנתה: והא בעי
לחם דמיתין נמי לחם: ודלמא חטאת היא: חטאת בת שנתה ואשתכח בת שתי שנים: ודלמא חטאת שנתה: לא
שפתי: אשתכח בת שנתה מאי אומר אביי בת שנתה כהטאת ודאי כונסה לכיפה והיא מתה: חלליה: גמרא ט"ז ופסקה
הרמב"ם בפרק ו' מהלכות פסולי המוקדשים ועיין ט"ז: רבי יהודה אומר הראוי לפסחים פסחים: כתב הר"ב והמוצא
מותר לו להקריבו לפסחו ואם יבא בעליו אחר כך: יתן לו דמיו: ואין להשקותה אלנו: כתב הר"ב והמוצא
דימחר כדתנן במשנה ו' פרק ב' דב"מ ובקדשים אי אפשר להמכר: ה' נסכיה פירש הר"ב שלשה עשו ונים וכו' וה"ל והשמן
ועיין הראוי להן ועיין מה שכתבתי בריש פרק ה':

שבעה דברים וקחשיב להו ואולי : עכו"ם שלח עולתו
דרשינן איש איש מלמד שהעכו"ם נודרים נדרים ונדבות
כושראל : שהא מנחהו עשירית האפה שכהן גדול מקריב
בכל יום מחציתה בבקר ומחציתה בערב : קריבה משל צבור

משל צבור : ובכל מקום שאומר משל צבור הכוונה בו
שיביאה מתרומת הלשכה : רמז"ם סוף פרקין וכ"כ
הר"ב לקמן גבי קינין ורש"י פרק ד' דמנחות לענין חציתין וכתב
בכ"מ בפרק ד' מהלכות שקלים לפי שאלו בכלל מה ששנינו ע"ג : צא :

מנחות צ"ב
צא :

דכתיב (ויקרא') חק עולם
חקזה יהיה משל עולם כלומר
משל צבור דהיינו מהרומת
הלשכה : רבי יהודה אומר משל
יורשים : דכתיב (שם) והכהן
המשוח תחתיו מבניו והכי משמע
והכהן המשוח שמת : תחתיו אחד
מבניו [יעשה אותה : ושלמה
היתה קריבה כשהיא צאה
משל צבור לה"ש או משל יורשים
לרבי יהודה : עשרון שלם היתה
קריבה ולא חצי עשרון ר' שמעון
מפיק ליה מכליל תקטר שלח

באין משל צבור : אמר רבי שמעון שבע'
דברי התקינו בית דין יזוה אחד מהין עכו"ם
ששלח עולתו ממדינת הים : ושלח עמרה
נסכים קריבין משלו ואם לאו קריבין משל
צבור וכן גר שמת והניח זבחים : אם יש לו
נסכים : קריבין משלו ואם לאו קריבין
משל צבור : ותנאי בית דין
הוא על כהן גרו' שמת שח' מנחתו קריבה
משל צבור רבי יהודה אומר משל יורשין
ושלימה היתה קריבה : זעל

באין מתרומת הלשכה :
וזה אחד מהן : וזה שאמרנו
אחד מהן והדר מפרש
לאיך שש' עכו"ם כורש"י פרק
ד' דמנחות דף כ"א ועל המלח
ועל העצים שנים : כ"כ רש"י פרק
ג' דמנחות דף כ"א : וזה נראה
סותר לדבריו דכפ"ד דא"כ יהיו
ז' בלאו הא דלעיל : ולפי שלשון
משנתנו וזה אחד מהן : לו טע'
אלא כדפירש"י בפרק ד' לכך צ"ל
דו"ש שנים לאו למיורא שלענין

וקטירו לחציתין אלא כולה כשהיא צאה משל צבור ור' יהוד' מפיק
ליה מדכתיב מבניו יעשה אותה : כשהאחד מבניו מקריב
לאחר שמת אביו דהיינו יורש' יעשה אותה ולא חציה והלכה
ברבי יהודה שמשל יורשים היא צאה : והא דתנן במתניתין
דתנאי בית דין הוא לדברי רבי שמעון שהא צאה מן הצבור
ולא מן התורה : מפרש בגמרא דשתי תקנות הוי בתולה
מדאורייתא קריבה משל צבור : מדכתיב חק עולם כדאמרין
כיון שראו דקא מדחקא לשכה התקינו דניבנו מירשים
כיון דזוו דקא פשעו בה אוקמוה אדאורייתא : ונמלאת
עכשיו קריבה מן הצבור בתנאי בית דין דאוקמוה אדאורייתא :
ז שהיו

חשבו השבעה הם שנים אלא חושבנא בעלמא קאמר אלו שנים
עבום ששלח עולתו : כרבי עקיבא דס"ל דאין מקבלין טהן
אלא עולה כמ"ש במשנה ה' ריש פ"ק : ותנן הכא
דנכסין קרבין משלו הא דקאמר רבי עקיבא עולה עולה וכל
חברתה קאמר דהיינו נכסים : אבל נכסים לחודייהו לא
כדאייתא בגמרא דמנחות פרק ז' דף ע"ג :

ממדינת הים : דברו חכמים בהוה דבא' בזמן הבית לא
שכימי נכרי כולי האי : ועיין ריש פרק דלקמן
והרמז"ם בפרק ד' מהלכות שקלים העתיק ממדינה אחרת אפר
דבא לומר שאם הוא עמו ממדינה אחרת לו הבא נסכים :
(ועיין למטה בד"ה ר' יהודא) וכן גר שמת וכו' דאלו יורש'
הוי מתרבי יורשיו נסכיו כן כתב רש"י במנחות דף כ"א והכי
הפקר : אם יש לו נכסים שהפרישן בחייו דלאחר מיתה הוי הכל הפקר
הואיל וזה אינו תנאי בית דין ממש : אלא דאוקמוהו אדאורייתא
כדפירש הר"ב דקדק התנא לחזור ולשנות ותנאי בית דין אלא דקשיא מאפר
פריה דלקמן דה"ל נמי למתני הכי וכי תימא דמשום
פלוגתא דר"י תנא הכי קשיא מקינין דלקמן : ומיהו י"ל דלכתי תנא הכא ותנאי צ"ד הואיל ואיתא לתרתי דאוקמוהו אדאורייתא
וגם פליג ר"י מש"כ פריה דלקמן דאע"ג דאוקמוהו אדאורייתא כי הכא אבל לית ביה פלוגתא : וקינין אף על גב דאיתא ביה
פלוגתא ליה ביה אוקמתא אדאורייתא :

קריבה משל צבור : כתב הר"ב כיון שראו דקא מדחקו לשכה התקינו דנגבו מירשים : ויכולין לתקן כן לפי דאדעתא דהכי
ממנין בהגדול שהיו נכסיו משועבדים שאם ימות שורשיו יתנו מנכסיו החציתין ודלוי מסתברא דאם לא ירשו שלא
יהיו מחויבין להביא מיתתם ולהכי קרו להו יורשים : רבי יהודה אומר וכו' הר"ב פסק והלכה כרבי יהודה והדין עמו דר"י ור"ש
הלכה כרבי יהודה : כדאייתא בפרק מי שהוציאוהו : וקשיא על הרמז"ם שכתב ואין הלכה כר' יהודה : וכן בפ' רביעי מהלכו'
שקלים כתב רבי שמעון : אבל בפרק ג' מהלכות תמידין פסק כרבי יהודה : וכן בפירושו לסוף פרק ד' דמנחות כתב הלכה
כרבי יהודה וכתב בכסף משנה מהלכות שקלים דמה שכתב בשקלים לאו דוקא אלא אגב גררא דאיך שהם תנאי בית דין
נקטה : עד כאן ועד עיון שכן צריך לומר גם כן לעיל מהך : זכותי' שהעתיק נמי משנתנו דלא שלח עמה דמו נסכ' :
דמשמע הא שלח מביאין מה שלח : ובפ"ג מהלכות מעשה הקרבנות פסק דעכו"ם אין מביאין נסכים אלא דבשקלי' אגב גררא
נקטה : ובלשון הר"י קורקום שהביא כ"מ בטעם להרמז"ם שפסק דלא כמשנתנו : ראיתי שערוריה שכתב בסמך המשנה
וברייתא שדריש תמורה וכתב שבמשנה אמרו ואין מביאין עליהם נסכ' : ושינה וסילש פעמי' רבות להזכיר המשנה ובמחילה
מכבודו שהדפיס הטעמו שהדפיס מתניתא על פסקא דברייתא ולא משנה היא כלל :
ושלימה היתה קריבה : מסקינן בגמרא סוף פרק ד' דמנחות דבין בצקר בין בערב ואין כופלין שמנה ולבונה כמו שכתב
הרמז"ם בפרק ג' מהלכות תמידין :

ז שהיו

א מחנות כל
ב סתות כל
ג פסחים י"ג
ד

ז שיהו הכהנים נאותין בהם פי' הר"ב אבל לאכילת חולין
כו' כדי שיהו הקרבנות נאכלין על השבע בת"כ
ומיחילה בזמנות פרק' דף כ"א והגותרת ממנה יאכלו
אהרן ובניו וגו' ונסיפא כתיב יאכלו רישא בזמן שהיא
מעוטה יאכלו עמה חולין ותרומי'
וסיפא יאכלו לבדה בזמן שהיא
מרוכה: מ"ש לא יכו מועלין
באפרה. מ"ש הר"ב כיון דחזו
דקא מזלוו בה בפרק ד' דמנחו'
בגמרא דף כ"ב וקא עבדי מיניה
למכתן פירש"י דאפר מרפא מכה
ו"ש בפירו הרמב"ם בחברותיהן
ג' בחברותיהן:

ועל הקיטין הפסולות פירש
הר"ב המחוייבים קיטין
מביאים כו' והולכין להן כו'
וצריך לומר דתקנת גביאים
ראשונים במעמדות קאי נמי
אקרבנות יחיד כגון הקיטין
דחליה היאך קרבנות של אדם
קרב והוא אינו עומד על גביו
כדתנן כל זה במשנה ב' פרק
ד' דתענית:

פרק ח כל הרוקין הנמצאים
בירושלי טהורין
דאלו חוץ לירושלים גזרו על ספק
רוקין כדתנן במשנה ה' פרק

ד' לטהרות: ובשעת הרגל פירש הר"ב שרוב ישראל
טהורין כי העקר אלניו כל ישראל חברים ברגל הרמב"ם
וכתבו הר"ב במשנה ו' פרק' דמגיגה:

ב כל הכלים הנמצאים בירושלים כו' דחזו לירושלים גזרו
כדתנן פרק ד' לטהרות: דרך ירידה כו' טמאים
הא דכל העיר טהורין ודתנן דרך עליה טהורים דייק הכי
הא דגוייתאן טמאים פירוש מבואות קטנות שהיו סמוך לדרך
ירידה ועליה ופעמים שהיו יורדין דרך אותם מבואות ופעמי'
עולין והנהו טמאין מספק' גמ' פסחים דף י"ט ע"ב.

שלא כדרך ירידתן עלייתן והר"ב העתיק שלא כירידתן
עלייתן וכן הוא במשנה שסדר ירושלמי:

רבי יוסי אומר כולן טהורים פי' הר"ב דלא גזרו כו'
וצריך לומר דירידה לבית הטבילה לא היו הוכחה כולי
האי כמו אמנע הדרך לענין זבחים דלעיל דמודה ר' יוסי דגזרו:
בריצה פירש הר"ב שרוללים כו' וזה השם מגזרת ותרן
את בגלתו [שופטים ט' כ"ג] הרמב"ם:

ג שחט

ז על המל' ועל העצי' שיהיו הכהני' באותי'
בחן ועל הפרה שלא יהו מועלין באפרה.
ועל הקיטין הפסול' שיהו באו' משל צבור.
ר' יאומ' המספ' את הקיטין מספ' את
הפסולות:

פרק ח כל הרוקין הנמצאים בירושלים
טהורין חוץ מישראל שוק העליון
דבריר מר' יאומ' יבשא' ימו' השני' שבאמנע'
טמאין ושבצדדין טהורין. ובשעת הרגל.
שבאמצע טהורין. ושבצדדין טמאים.
שומפני שהן מועטים מסתלקים לצדדין:
ב כל הכלים הנמצאים בירושלים.
דרך ירידה לבית הטבילה. טמאין.
דרך עליה טהורין. שלא כדרך ירידתן
עלייתן. דברי רבי מאיר. רבי יוסי
אומר. כולן טהורין. חוץ מן הסל
והסגריפה והמריצה המיוחדין לקברות:
ג סבין

ז שיהו הכהנים נאותים בהן דוקא לאכילת הקרבנות
אבל לאכילת חולין אפילו לזלוח חולין הנאכלין בעורה עס
הקרבנות כדי שיהו הקרבנות נאכלים על השבע אין
נאותים בהן: שלא יהו מועלין באפרה דמן התורה אין
מועלין באפרה דכתיב

(במדר י"ט) הטאת היא כה
מועלין ואין מועלין באפרה כיון
דח' דקא מזלוו בה גזרו באפר'
מעולה כיון דחזו דקא פרשי
(חאפד) הזאות חוקמה
אדאורייתא: ועל הקיטין
הפסולות האהויבין קיטין
מביאין מעות ונותנים לשופר
זבית דין לוקחין המעות
וקונים בהן קיטין והבעלים
הולכים להם וסמוכים על בית
דין שיקרבו קיטין ואם פרחו
הקיטין או מנאלו פסולים
מנא' בית דין הוא שיקחו
אחרים מדמי הלשכה ומקנים
אותן לבעלים ויוצאין בהן ידי
חובתן: רבי יוסי אומר אותם
שהוא רגיל לספק את הקיטין
שספק דמים עם הגזברים
למכור להם כל הקיטין הכריכים
הוא חייב להחליף כל שימצא
בהן פסול כדתנן לעיל פרק

התרומה אינו מקבל מעותיו עד שיהיה המזבח מרצה ואם
החמיץ היין או התלע הפולת מחזירין אותו למזב כד
נפסל העוף לאחר לקחתו מחזירו לו והוא מחזיר את הדמים
והלכה כר"י דהכי אמרינן בירושלמי. תנאי בית דין הוא
המספק את הקיטין מספק את האובדות ואת הפסולות:

פרק ח כל הרוקין הנמצאים בירושלים טהורים:
ולא מחויקים להו כרוקו של זב וזבה

שכן מטמאין אדם וכלים משום דאזלינן בצי' רובא: חזן
משל שוק העליון לפי שזבוסין עכו"ם היו מציין שם
ומתיים גזרו על העכו"ם שיהו כזבין לכל דבריהם ורוקן טמא
ואית דאתרי לפי ששוק העליון לא היתה דריסת הרגל מצויה
שם וזבין וזבות שמתבדדין ומתרחקים מצבי אדם היו מציין
שם: שנאמנע טמאים מאם דזבין וזבות שכיחי ומהלכים
באמצע דרכים והטהורים מסתלקים לצדי הדרכים מקום
שאין דריסה הרגל מצויה ומזהירין לכל טמא שלא יגע בהן
אבל בשעת הרגל שרוב ישראל טהורין הטמאים מסתלקים
לצדדים שלא יטמאו את העם והטהורים הולכים באמצע
הדרכים הלכך בשעת הרגל רוקין הנמצאים באמצע טהורים

ושצדדים טמאין והלכה כרבי יוסי: ב דרך ירידה לבית הטבילה שני דרכים היו למקוה באחד יורדים ובאחד עולים
שלא יגעו הטמאים בטהורים ושל דרך ירידה ודאי טמאים לפי שנפלו מיד המביאים לטבילה: שלא כירידתן עלייתן דכירידתן
ודאי טמאים היו לכך היו מורידין לבית הטבילה ובעלייתן טהרו לאחר שהטבילין: רבי יוסי אומר כן טהורין דלא גזרו על
סבין כלים בירושלים והלכה כרבי יוסי: מגריפה כלי שגורטים וכוכים צו עלמות המתים כהם מפזורים: מריצה כלי
פנזות

עצמות הנה כשרונים להכניסם בסל להוליכן ממקום למקום: **ג** שוחט זה מיד דולאי הטבילה בעלים מהתמול והא לא חיישינן שמא אבדה לו זה ימים רבים דולאי היום נפלה ממנו דמחוד שבשעת הרגל העם רב אין סוהה שם במקום נפילתו שלא תמצא רש"י פרק ו' דפסחים דף ע':

ג סכין שנמצאת בארבע עשר שוחט בה מיד בשלשה עשר שונה ומטביל וקופיין בין בזה ובין בזה שונה ומטביל חל ארבעה עשר להיות בשבת שוחט בה מיד בחמישה עשר שוחט בה מיד נמצאת קשורה לסכין הריוז בסכין ד פרוכת שנמצאת בולד הטומאה ומטבילין

עצמות הנה כשרונים להכניסם בסל להוליכן ממקום למקום: **ג** שוחט זה מיד דולאי הטבילה בעלים מהתמול והא לא חיישינן שמא אבדה לו זה ימים רבים דולאי היום נפלה ממנו דמחוד שבשעת הרגל העם רב אין סוהה שם במקום נפילתו שלא תמצא רש"י פרק ו' דפסחים דף ע':

שונה ומטביל כתב הר"ב והרמב"ם פי' שונה להוות כו' ונפ"ג מהלכות אבות הטומאות כתב בכ"מ דלפירושו לשון שונה יחא טפי ע"כ טעמו לפי שאין ראוי לקרוע לזו הטבילה שניה כיון שלא ידענו שראשונה קדמה לה דולאי

וקופיין בין בזה ובין בזה שונה ומטביל כתב הר"ב ובגמ' כו' שהיה הגשאי גוסס וכו' והיו כל הצבור תמאין דמזוה לכל ישראל להתעסק בו רש"י וטעמ' כתב המגיד פ"ב מהלכות אהל לפי שאין כבוד הגשאי בירושלים וקרובים אלא בכל אדם שיתעסקו בו הכל כקרובים ויטמאו לו ומ"ש הלכך סכין כו' מטבילין אותו פירש"י דמטביל לה בעליה מהתמול: חל ארבעה עשר להיות בשבת שוחט בה מיד כתב הר"ב ורבותי פירשו דבקופין קאמר עיין מ"ש לקמן ומ"ש לעיל דקופין עשוי לחתוך דבר כו' מכל מקום יכול ג"כ לשחוט בו אם ירצה ולשון רש"י לעיל ורובן אינן לשחיטה אלא לחיתוך וכו':

ב בחמישה עשר שוחט זה מיד כתב הר"ב לפי שכל העם יודעי' שהזאה וטבילה אסורה ביום טוב כך כתב הרמב"ם: ואף ע"ג דמטעמא דבעי הערב שמש נמי ודאי טבילה מהתמול וזה הטעם כתבו הר"ב ברישא דנמצאת ב"ד והתם אי אפשר לומר טעם דהזאה וטבילה דהא שריה ב"ד מכל מקום הכא נקטי טעמא דריוחא טפי דלא אתי לידי הערב שמש דאפי' טבילה והזאה אסורה ורש"י לא כתב טעמא דהזאה וטבילה:

שוחט זה הרמב"ם פי' בככין וקצת קשה דהוי זו ואז"ל זו דהשתא נמצאת ב"ד שרי' בט"ו מבעיא אכל אם נפרש דהבא בקופין יחא דב"ד שחינו חל בשבת שונה ומטביל קמ"ל דבט"ו שוחט זה מיד וכו' שמשום זה הוכרח לרש"י (דהיינו רבותי שכתב הר"ב) לפרש בבא דחל י"ד וכו' דבקופין מיירי:

ד פרוכת שנמצאת בולד הטומאה ואם תאמר דבמשנה י"ג פרק כ"ד מכלים פירש הר"ב דוילון מקבל טומאה לפי שהשמש מתעטף וכו' ומתחמם בו והאי פרכת ליכא למיחש שיתחממו בו דאסור להנות ממנו טעמו בתוספות שוחט זה מיד וכו' שמשום זה הוכרח לרש"י (דהיינו רבותי שכתב הר"ב) לפרש בבא דחל י"ד וכו' דבקופין מיירי:

ד פרוכת שנמצאת בולד הטומאה ואם תאמר דבמשנה י"ג פרק כ"ד מכלים פירש הר"ב דוילון מקבל טומאה לפי שהשמש מתעטף וכו' ומתחמם בו והאי פרכת ליכא למיחש שיתחממו בו דאסור להנות ממנו טעמו בתוספות שוחט זה מיד וכו' שמשום זה הוכרח לרש"י (דהיינו רבותי שכתב הר"ב) לפרש בבא דחל י"ד וכו' דבקופין מיירי:

קופיין סכין גדול עשוי לחתוך דבר ולשבר בו עצמות: וזהו בין בשלשה עשר בין בארבעה עשר שונה ומטביל לפי שאין הקופיין ראוי אלא לחגיגה ששצרת עלם מותר בה ובגמרא דפסחים (דף ע' ע"ב) מוקי מתני' בזמן שהיה הגשאי גוסס בשלשה עשר שאם ימות יהיו כל הצבור תמאין ויקרב הפסח בטומאה ולא יהיו צריכים לטהר הכלים הלכך כיון שצריך לשחיטת הפסח דחד ספיקא הוא שמא לא ימות הגשאי ויעשו את הפסח בטרהה מטבילין אותו וחזקה שטהרנו ביום י"ג כדי לשחוט בו את הפסח ב"ד אכל קופיין דתרי ספיקי שמא ימות הגשאי ויעשו פסח בטומאה וזו אין מביהין חגיגה וא"כ לקופיין ואף אם לא ימות שמא יהיו הפסחים מרובים ולא יעשו חגיגה ב"ד הלכך לא מטבילי ליה ומחמתו שלא טהרנו: חל י"ד להיות בשבת שוחט זה מיד ולא אמרינן כיון דשבת הוא לא נשחוט בה מספיקא שמא טמאה היא ונמצא הפסח טמא ומחלל את השבת שלא במקום מצוה ורבותי פירשו שוחט זה מיד בקופין קאמר דאף ע"ב דאין חגיגה בשבת מכל וקחה חזקה שהטבילה מערב שבת לגורך חגיגת חמשה עשר: בחמשה עשר שוחט זה מיד לפי שכל העם יודעים שהזאה וטבילה אסורה ביום טוב ומטבילין את הכל מלפני יום טוב: נמצאת הקופיין קשורה לסכין אמרינן ודאי הטבילה עם הסכין אכל רמב"ם פי' נמצאת סכין סתמא קשורה עם סכין אחרת ידועה הרי היא כככין הידוע אם טמאה טמאה ואם טהורה טהורה: ד פרוכת שנמצאת בולד הטומאה שגעה במשקין טמאים שהכמים גזרו על המשקין שנתמאין כלים גזירה משום תצקה דזו וזה כגון רגלין ופצת זרעו שהם אב הטומאה ומתמאין אדם וכלים מדאורייתא f:

דפרק קמא דביצה דף י"ד דכיון דאמרינן (בפ"ק דסוכה מוסכות על הארץ) דכ"יף ליה מיכף עילוייה דארון והוי אוהל הלכך יש לו תורת כלי ומטמא אף בולד הטומאה א"כ כשהיו נושאים הפרכת ממקום למקום נותן הכלי לתוכה א"כ יש תורת כלי עליהם ע"י ולהיריץ בתרא יחא טפי לפירוש הר"ב במשנה דלקמן דמפרש לפרכת דפרכת האולם ומשמע דהיינו נמי פרכת דאמרינן גיה הכא ועיין מ"ש לקמן דס"ד ועוד דאין פרכת סתמא סגן ואמרינן ביומא דפרכת הוציאו לו דף כ"ד ובפ' שני דף ק"ו דו"ג פרכת היו בתקדש שני' ו' על ו'

שערי

א יבין ב
ת 7

שערי העזרה ואחד על פתח האולם ואחד על פתח הסיכל ושתיים לדביר ושתיים כנגדן בעלייה וכתבם הרמב"ם בפרק ו' מהל' כלי המקדש ועלה כתב למתנייתין דפרכת טעמיה וכו' וזכורו פרכת דלאו דדביר לא שייך תירוצא קמא :

מטבילין אותה בפנים * ואינה טעונה שלוח מחוץ לתוכה שכניה כיון שלא נטמאת אלא בולד הטומאה : ומכניסין אותה מיד שאינה טעונה הערב שמש : נטמאת באב הטומאה * בשרץ או בגבלה מטבילין אותה בחוץ דטעונה שלוח כדאמרין

בב' בתרא דערובין המכניס טמא שרץ במקדש מייבב ושומחין אותה בחוץ חוץ לעזרה : ה ימין לימינ' ע בלע' : עשרים וארבעה חוץ לפי שהי' עשוי' לתכל' וארבעה ותולעת שני ושש וכל מין ומין חוטו ככול ששה כדאיתא ביומא : ארבעה ארבעים ורשב' עשרים' כמדפתיח האולם שיהי' גבחו ארבעי' ורחבו עשרים : ושמונים ושתי' רבוא' כך היה מנין החוטו' שהיא נעש' מהין פ"א מנין דנרי זבב שהיו מוליחין עליו וש' ספרו' שכתו' זבוב שמוני' ושתיים ריבות כלום דשמוני' ושתי' נערות בתולות היו מתעסקות בעשייתה : וג' מאות כהנים היו מטבילין אותה * דכלים הנגמרים אע"פ שנגמרו בטרה צריכים טבילה לקדש כדאיתא במס' חגיג' וג' מאות כהנים דתנן נחמני' לשון גזומא והבתי הוא דלא היה צריך כל כך כהנים להטבילה : ו הכל שרף קדשי' בבית הדשן הגדול שיהי' בעזרה שש שורפים פסולי קדשי' שכל שפסולו בקדש שורפין אותו בקדש : חוץ מנטמא באב הטומאה בחוץ : לכיון דחמירא טומאתו ואירע פסולו בחוץ אין להכניסו לעזרה לשרפו הואיל ולא היה פסולו בקדש : חוץ משנטמא בולד הטומאה בפנים * דאית ביה תרתי' טומאתו בפנים וקילא טומאתו אבל נטמא באב הטומאה אין להשהות הטומאה בפנים עד שתשרף אלא יוליחנה מיד וישרפנו בחוץ : ז ואם שנטמא בולד הטומאה בין בחוץ בין בפנים ישרף בחוץ : חאילו נטמא בחוץ יש לקיים בו שריפתו בקדש :

מטבילין אותה בפנים ומכניסין אותה מיד * ואת שנטמא באב הטומאה מטבילין אות' בחוץ ושומחין אותה בחוץ יס"א מפני שצריכה הערב שמש ואם הית' חדש' ישומחין אות' על גג האיצימב' יבדי שיראו הני' את מלאכתו שהי' נאה : ד' ש' בן גמליאל אומ' ישור' ד' שמעון בן הסגן פרוכ' עביה טפחיו על שבעי' ושנים נימין נארגת' ועל כל נימא ונימא כ"ד חוטי' ארבה ארבעים אמה ורחבה עשרים אמה * ומשמונים ושתי' רבוא נעשית' * ושתיים עושין בכל שנה * ושלוש מאות כהנים * מטבילין אותה : י בשר קדשי קדשים שנטמא * בין באב הטומאה * בין בולד הטומאה * בין בפנים * בין בחוץ * בית שמאי אומרים * הכל ישרף בפנים * חוץ משנטמא באב הטומאה בחוץ * ובית הלל אומרי' * הכל ישרף בחוץ * חוץ משנטמא * בולד הטומאה בפנים : ז רבי אליעזר אומר דאית שנטמא באב הטומאה * בין בפנים בין בחוץ * ישרף בחוץ * ואת שנטמא בולד הטומאה * בין בפנים בין בחוץ ישרף בפנים * רבי עקיבא אומר * מקום טומאתו שם שריפתו : ח אברי

הסיכל לקדשי קדשים דכתיב (שמות כ"ו) והבדילה הפרוכת לכס בין הקדש ובין קודש הקדשי' וכמוכ' בתוספתא דבאוקתה פרכ' שפרם שמה מוירי וחלל הסיכל כלום גובהו היה מ' אמה כדמוכ' במס' מדרש גובה הסיכל מ' רחבו ד' ע"כ ואתי שפיר תירוצא קמא דתו דלעיל ואתי נמי שפיר דתנן ושתי' עושין בכל שנה לפי ששתי' היו שם בדביר כדחנניו' כמו שכתבתי וכן הוא בפ' דמסכת תמיד וז"ל הרמב"ם בפ"ז מהלכו' כלי המקדש ושתי פרכ היו עושין בכל שנה להבדיל בין קודש לקדשים :

רבוא הר"ב כתב דיש ספרים שכתב כלומר נערות בתולות וז"ל הפי' דמסכת תמיד נערות שלא באו עדין לכלל נדות מתעסקות בו שרואים לעסוק בו בטרה ודאמרין (בר"ם שני דיני) גשים האורבות בפרוכת כו' : מטבילין אותה * כתב הר"ב כדאיתא במסכת חגיגה * משנה ב' פ"ג : ז בולד הטומאה פי' הר"ב כיון דטהור מדאורייתא כו' לאו כ"ע צרי להו שהרי כלל זה מסר בידינו הרמב"ם בפ"א מהלכות אבות הטומאה דהאובלין יהיו ראשון ושני מדברי תורה שהאדם או הכלי שהוא ראשון לטומאה אם נגע באוכל עשהו שני' אלא רבי אליעזר הוא דס"ל הכי * ולא קיל' כוותיה * ובירושלמי פליגי בר קפרא ורבי יוחנן בר קפרא ס"ל דבר תורה אב הטומאה * ולא הטומאה מדבריהם * ור"א אומר בין בזה בין בזה מדברי תורה :

ק מחזי

ח מחלי הכבש ולמטה במערב כהנים הזוכים בפיים באברי תמייד להעלותם לא היו מעלים אותם בפעם אחת אלא נותנים אותן על הכבש והולכים ללשכת הגזית לקרוא את שמע ואחר כך חוזרים ומקריבים האיברים על גבי המזבח וקטני הכא לנותנים מחלי הכבש ולמטה שהכבש ארוך ל"ב אמה ומחציו ולמטה נותנים אותן ורוחב הכבש שש עשרה אמה ובחציו של זר מערב היו נותנים אותן : ושל ראשי חדשים מחציו ולמטה .

ח אברי התמיד נתנין מחציו כבש ולמטה (ס"א במערב) במזרח ושל מוספין נתנין כחצי ולמטה (ס"א במזרח) במערב ושל חכבש נתנין מתחת (ס"א על) כרכוב המזבח (ס"א מלמעלה) מלמטה השקלים והבכרים אין נוהגין אלא בפני הבית . אבל מעשר דגן ומעשר בהמה והבכורות נוהגין בין בפני הבית . בין שלא בפני הבית . המקדיש שקלים ובכורים הרי זה קדש .

ח כחצי כבש ולמטה במזרח וגירסת הר"ב במערב וכן בשל מוספים גירסת הספר במערב וגירס' הר"ב במזרח ומלאנו לשתי הגירסאות צפ"ה דסוכה במזרח דף נ"ד דרש"י גורם בגירסתה הספר והכי מפרש דלהכי מסדרין אברי תמיד במזרח לסימון שהן של תמיד שפעמים היו מתעבדין אברי תמיד עד המוסף והיה צריך היכר שלא יקטירו למוספים קודם לעולת התמיד . והתוספת כתבו דאין גי' הספרים נכונה . אלא כך שנויה בשקלים אברי תמיד וכו' במערב ושל מוספים וכו' במזרח הם עכ"ל . וכן הוא גירסת המפרש למסכת תמיד ופירש רש"י בפרק רביעי דלהכי נתנום לאברי תמיד במערב

א פוסק נד
ב בכורות כז

לפי שהמערב טעל המזבח הוא במזרחו כמו שהוא שם צפ"ה לכך נותנים האיברים במערבו של כבש לפנות מקום הליכותם כשיליכו אחר כך לראש המזבח על המערכה שהיא במזרח ועיין טעם אחר בסמוך . וכתב גם כן טעם שהיו נותנים אותם למטה מחלי הכבש . ולא מחלי כבש ולמטה . שלאחר הקטרת הקטורת חוזרין ומוליכין האיברים למזבח ואם היו קרובים למזבח לא תראה הולכה . עד כאן ובגירסתם זאת כתבה הרמב"ם בפרק ששי מהלכות תמידין ומוספים . וכן בתחנה המיוסדת לאומרת באש זרות בוקר

של ער"ה מיוסד אזי יום כבש ומלחום . אבל הר"ב בסוף פרק ד דפירש כתב דביום שאין בו מוסף אברי תמיד במערב ללד השנייה אבל ביום שיש בו מוסף המוספים שהן חובת היום במערב ושל תמיד במזרח אפשר שהוא ז"ל סובר לפי גירסת רש"י דהיינו דוקא ביום שיש בו מוסף והיינו גמי דבמשנה ד' פ"ב דיומא פירש גם כן דנותנים במזרח לפי שהיא שנויה ביום הכפורים שיש בו מוסף ועיין לקמן : ושל ר"ח נתנין מתחת כרכוב המזבח מלמטה . ה"ג רש"י במסכת סוטה ופירש של ר"ח איברים של יום שיש בו מוסף והיינו כבש סמוך לכרכוב המזבח למטה הימנו מעט דהיינו בחצי העליון של הכבש ארוך ל"ב ואימו משש ועולה אלא ט' אמות השש אמות מן הארץ לסובב וכו' מן הסובב ולמעלה נמצאו שני שלישי אורך הכבש מן הארץ לסובב עד כאן דבריו . דמן הסובב עד הקרנות רקב' אמות כמפורש ריש פרק ג' דמדות . וגירסת הר"ב על כרכוב המזבח מלמעלה . וכן העתיקו הפוסקים דסוכה . וכך העתיק הרמב"ם בפרק ו' מהלכות תמידין ומוספין . וכתב נותנים על המזבח מלמעלה בין קרן לקרן במקום הלוח רגלי הכהנים . וכן הוא בירושלמי . ואין כרכוב המזבח אמה בין קרן לקרן מקום הלוח רגלי הכהנים . ונראה לי שזה מחזיק גירסת התוספות וסייעתם . דאין בגירסת רש"י א"כ מקום הנחתם בראש הכבש ממש . אם כן הכי הוה ליה למחזיקי נתנין בראש הכבש ומחלי מתחת וכו' ומלמטה . וכלי ספק שמחזיקי זה הלשון שרא"י רש"י בגירסתו שלפניו נטה לפרש כרכוב על הסובב שסביב המזבח . והר"ב אע"פ שהיה לו גירסת התוס' והרמב"ם החזיק בפירוש כרכוב בפירוש רש"י . ואפשר שסובר דאיכא היכרח במאי דכולהו לא מחזיקי אלא מחזיקי כבש ולמטה והכי מחזיקי מחזיקי ולמעלה . וזה שדקדק לומר מחזיקי ולמעלה דהיינו כו' אף על פי דלשון זה אינו במשנה . אלא שהוא מפרש דסגיו בחציו ולמעלה . ועוד דלפי הטעם שכתבתי לעיל צ"ש המפרש לזכרת תמיד אי מחזיקי על הסובב נחא טפי שיש עוד מקום להוליך בפעם שנית . אבל אי מחזיקי על מקום הלוח רגלי הכהנים אין כאן הולכה כלל אלא זריקה על המערכה . ולשתי הגירסאות טעמא דעבדין שני בר"ח מפורש בגמרא דסוכה . ובירושלמי דהכא . לידע שהוקבע ר"ח בזמנו ופירש רש"י האי חשיבותא עבדין ליה להכירא שיכירו דשמיא להו לבית דין שקדשוהו כהלכתו ולא ימנעם לז' אדם עליו דרוכ' בני אדם לא ראו הדוש הלבנה ע"כ . אבל מעשר דגן כו' כתב הר"ב דקדושת הארץ לא בטלה . כמו שזכרנו במשנה ו' פרק ח' דעדות . ובמשנה ג' פרק ג' דבכורים כתבתי טעם אחר על פי ספרי : ומעשר בהמה . כתב הר"ב דבכורים בכורות אמרו כו' . בריש פרק בתרא ושם אפרש בס"ד :

בתרא ושם אפרש בס"ד : [2] כר 24 רבי

רבי שמעון אומר האומר בכורים קדש אינן קדש כתב הר"ב דלפיר' הרמב"ם שמי' דקדש לבדק הבית קאמר לא אתברר עממא דר"ם ואני למדתי טעמו מל' הרמב"ם בפ"ו מהל' ערכין ססיים ואמר אבל אם הקדישן הכהן אחר שבאו לידו הרי אלו קדש הנה מובאר טעמו לפי שהכורים לכהנים הם ואין אדם מקדיש דבר שאינו שלו דהא הכהן כשבאו לידו והרי הם שלו יכול להקדישן אבל שקלי' דלמזבח יכול להקדיש כדתנן במשנה ז' פ"ח דערכין דמחרים אדם קדשי מוזבח כו' ופסקה הרמב"ם בפרק הגוזר לענין המקדיק לבדק הבית ולא דמי

לכבוד דתנן התם דמחרים בין קדש בין בעל מוס' והרי הוא לכהן דשאני בכור דכשהוא קדש קדשים קלים וילפינן במתני' דהתם מכל חרס קדש קדשים לה' דחל על ק"ק ועל קדשים קלים הלכך אע"פ שהוא בעל מוס' אין לחלק דהא משלחן גבוה קא זכו מש"כ בכורים דמתחלתן אין בהם קדושת קדשים אלא לכהן יהיו ואין אדם מקדיש דבר שאינו שלו פליק מסכת שקלים

כתב הרמב"ם שסדר בכורים אחר שקלים כפי סדורה שמצות שקלים בפרשת כי תשא וכפורים בפרשת אחרי מות ע"כ ובשם רב שדירא כתוב בספר יוחסין דבתר שקלים תנינן סדר יומא דמי לשבת וערוכין משיים דיומא דכפירא לשבתא דמי

מסכת יומא

מסכת יומא

פרק א שבעת ימים מפרישין אלו עול במשנה ו' פרק ב' בכורים תני מניחא לבסוף אחריו זה לאילן נב' לרכוס וכן הביאו התוספות דבנ"ק ונפרק קמא דר"ם תני מניחא דרישא כיוו הכא ונכ"ק דעכו"ס תפ"ק דקדושן קמי' שניחא לבסוף מביתו פירש האב"ס מאשתו כדי שלא תמלא נדה ויהיה הוא עמא' יומים כמ"ס הכתוב בנעל נדה (ויקרא פ"ו) ותיב נדה עליו ועזא ו' ימים ע"כ (וב"כ הר"ב ברפ"ג דפרה) וה"פ שלא תמלא אחר גי' ספק נדה שתמלא דם על הסדין שקנח' נוואין ידוע אם נשעת גי' היא הוי נדה דם זה אף לאחר גי' לאטו נרשיע עסקין שיבא על ספק נדה וחיובין שזא ימלא בתוך כדי שקרד מן המטה ותדוח את פניה

דכנה"ג אף לק"ק דמשנה ג' פרק ב' נדה מנחא אה נועלה במרא : שמא יארע בו פכול כו' הר"ב קרי ועיין מ"ס בריש דמאי נס"ד : אם כן אין לדבר סוף אבל בעומאה כ"ג דיו הוא וגשאר מה עומאה ולא מתקנינן לו כן אחר אלא מאוס דכי ענדוק ליה נרה כ"ס דמרוזעפי במרא : ב המקטור

פרק א שבעת ימים מפרישין אלו עול במשנה ו' פרק ב' בכורים תני מניחא לבסוף אחריו זה לאילן נב' לרכוס וכן הביאו התוספות דבנ"ק ונפרק קמא דר"ם תני מניחא דרישא כיוו הכא ונכ"ק דעכו"ס תפ"ק דקדושן קמי' שניחא לבסוף מביתו פירש האב"ס מאשתו כדי שלא תמלא נדה ויהיה הוא עמא' יומים כמ"ס הכתוב בנעל נדה (ויקרא פ"ו) ותיב נדה עליו ועזא ו' ימים ע"כ (וב"כ הר"ב ברפ"ג דפרה) וה"פ שלא תמלא אחר גי' ספק נדה שתמלא דם על הסדין שקנח' נוואין ידוע אם נשעת גי' היא הוי נדה דם זה אף לאחר גי' לאטו נרשיע עסקין שיבא על ספק נדה וחיובין שזא ימלא בתוך כדי שקרד מן המטה ותדוח את פניה

דכנה"ג אף לק"ק דמשנה ג' פרק ב' נדה מנחא אה נועלה במרא : שמא יארע בו פכול כו' הר"ב קרי ועיין מ"ס בריש דמאי נס"ד : אם כן אין לדבר סוף אבל בעומאה כ"ג דיו הוא וגשאר מה עומאה ולא מתקנינן לו כן אחר אלא מאוס דכי ענדוק ליה נרה כ"ס דמרוזעפי במרא : ב המקטור מתקנינן לו כן אחר למיתה דלא שכיחא שאמות מת נפתע פתאום לא חיובין הלכך אין מתקנינן לו אשה אחרת והלכה כחכמי' :

פרק א שבעת ימים מפרישין כהן גדול

פרק א שבעת ימים מפרישין

עזרות ויום הכפורים אין כשרות (ויקרא י"ו) וכפר הכהן אשר יטעח מדקתוב בשבעת ימי הצלואים (שם ר"י) מתפחה חל מיעד לא תלאו שבעת ימים ותיב נדה (שם) כאשר עשה ביום הזה לזכר ה' לעשות לכפר עליכם ודרשו רבותינו לעשות זה מעשה פרה לכפר עליכם זה מעשה יה"כ שהכהן השורף את הפרה והכהן העונד ביה"כ שניהם טעונים הפרה מניחא שבעת ימים כמו שהיו טעונים אהרן ובניו בשבעת ימי הצלואים :

אלא בו שנה' גבי יה"כ אוקו והפרשה זו נפקא לן

מסכת יומא

פרק א שבעת ימים מפרישין

כהן גדול • מביתו ללשבת פלהדרין • ומתקנינן לו כהן אחר תחתיו • שמא יארע בו פסול • רבי יהודה אומר אף אשה אחרת מתקנינן לו • שמא תמות אשתו • שנאמר (ויקרא י"ו) וכפר בעדו ובעד ביתו • ביתו זו אשתו • אמרו לו • אם כן אין לדבר סוף •

הבפורים מפרישין כהן גדול • מביתו ללשבת פלהדרין • ומתקנינן לו כהן אחר תחתיו • שמא יארע בו פסול • רבי יהודה אומר אף אשה אחרת מתקנינן לו • שמא תמות אשתו • שנאמר (ויקרא י"ו) וכפר בעדו ובעד ביתו • ביתו זו אשתו • אמרו לו • אם כן אין לדבר סוף •

נחנים מוזן כדי לשעשע בכהונה גדולה • ומתוך שרשיעש היו • לא היו משלימין שנתן והיו מתחלפין כל שנים עשר חדש כפקידי המלך • שהלך מחליפין כל שנה • לכך נקראת לשנה זו • לשנת פלהדרין • ומתקנינן לו • מצינינן כהן אחר לכהן כהן גדול תחתיו • אם יארע לו קרי או שאר עומאה • אם כן אין לדבר סוף • א"כ דחיישת למיתה אין לדבר סוף • שמא נסו תמוס • אלא לעומאה דשכיחא חיישי' לפיכך

מתקנינן לו כהן אחר • למיתה דלא שכיחא שאמות מת נפתע פתאום לא חיובין • הלכך אין מתקנינן לו אשה אחרת • והלכה כחכמי' :